ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

11. 10. 1985. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVII • 100 ДИН. • БРОЈ 1763

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ИЗМИСЛИО БОГА РА: ГЛЕДАЈУ МЕ ФАРАОНОВЕ ОЧИ

Рипљеј

Веровали или не!

Европа и Америка се удаљавају

Научници НАСА помоћу нових и веома прецизних начина мерења установили су да се северноамерички и европски континент годишње удаље један од другог за 1,49 центиметара.

Мале Есташ

Гувернер провинције Гиз, у Француској, учествовао је у 122 битке и у свакој је био рањен. Есташ је 1349. године умро ипак природном смрћу и то у сну.

Три највећа земљотреса

У историји **САД** од којих је сваки био јачи од **8** степени Рихтерове скале, догодила су се 1811. и 1812. године у близини Њу Мадрида. Овај град у држави Мисури још увек се помало тресе и то просечно сваких **48** часова.

Веверице са сунцобраном

Јужноафричке веверице SCIURUS (што значи реп заклон) имају тако бујне репове да се њима штите од јарког сунца.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● према подацима које је, у Минхену, објавило Удружење произвођача пива, сваки Немац за годину дана попије најмање 147 литара овог пенушавог пића.

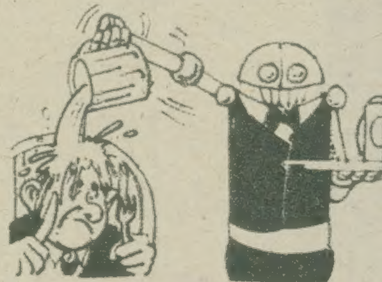

●●● после дресираних паса, откривача дроге, на америчким аеродромима појавили су се и пси који зачас нањуше месо и месне прерађевине. Њихов задатак је да спрече недозвољену трговину овим намирницама. Препродавце ових производа и њихов пртљаг непогрешиво откривају енглески ловачки пси. Они се иначе користе у лову на лисице...

●●● Месопотамија није само колевка цивилизације, већ и земља где се добро јело. То је открио један француски научник, иначе изврстан кулинар. Он је дешифровао глинене плочице које се чувају на америчком универзитету Јел. Пре четири хиљаде година постојало је око стотину врста супа, 18 врста сирева, 300 врста хлеба; било их је пуњених разним зачинима или воћем. Веома омиљено било је и неко јело од гљива сличних тартуфима, а најтраженије печење и одресци од меса (јеленског, јарећег и овнујског).

●●● каријера робота-келнера који се „запослио” у једном угледном ресторану у Един-

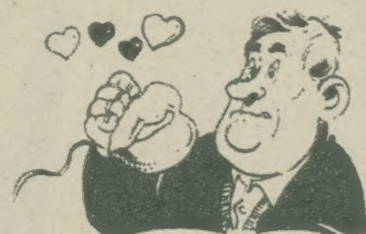
бургу трајала је кратко и неславно се завршила. Првога дана Доик, тако се зове робот, поломио је неколико чаша. Другог дана неспретњаковић је преврнуо сто; трећег је одбио да извршава наредбе, четвртог направио дармар у локалу. Разуме се, послодавци су га одмах „отпустили”.

●●● овога лета у Паризу публика је хрлила у биоскопе да би гледала необичан филм. Направљен је од исечака најпозна-

тијих филмских пољубаца. Тако су се на платну могли видети чувени пољупци Рудолфа Валентина и Вилме Бенки, Гарија Купера и Ингрид Бергман, Лоренса Оливијеа и Мерилин Монро, Марчела Мастројанија и Аните Екберг, и...

●●● у Италији су се, летос, појавили телефонски апарати у облику великих пластичних усана, затим други налик на конзерву; трећи су уобличени као мали кипови неке познате личности. Коштају од 90 до 200 хиљада лира.

За читање наглас

ВУДИ АЛЕН

ЗАБОРАВЉЕНИ ГЕНИЈЕ

Избирљиво је памћење људско. Заборавља се много тога што је посебно трагично кад се утврди да је заборављени – геније. Та мисао ме је жацнула док сам седео у чекаоници зубног лекара и листао неки часопис. Поглед ми је расејано клизнуо к дну странице где сам гледао белешку: „Године 1985. навршава се 250 година од рођења грофа Сендвича".

Где сам само чуо то презиме? Почео сам да размишљам и одједном ми је тело обузела топлота, толико да сам начисто заборавио на догодовштине које ме чекају иза затворених врата. Сендвич. Да то није онај...? Бацио сам поглед кроз прозор, на град који се јежио од хладноће. Наврле су ми сузе. Осетио сам да ме је дотакнула Вечност. Преда мном се отворила бележница Леонарда да Винчија препуна дрских замисли. У ушима је загрмела Бетовенова Девета симфонија. Свет идеја, истраживања, мука, генијалних решења. Аристотел, Данте, Шекспир, Гутенберг, Њутн, Хендлов „Месија". Моне. Импресионизам. Едисон. Кубизам. Стравински. $E = mc^2$...

После три месеца која сам провео у архиви могао сам најзад да саставим кратку биографију грофа Сендвича. Како је моје познавање историје ограничено на заборављени курс из овог предмета који сам слушао у незавршеној средњој школи, надам се да ће ови неповезани изводи навести неког озбиљног научника да састави детаљан животопис ове истакнуте личности.

1735: рођење грофа Сендвича. Породица је припадала горњем слоју средње класе. Отац му је био врло поносан на титулу краљевског коњушара све док га његово величанство није замолило да почисти шталу после чега је увређени Сендвич-сениор поднео оставку. Мајка му је била пореклом Немица, а по занимању – домаћица. Њена кулинарска вештина завршавала се код пунча с млеком.

1742–1752: ђачке године грофа Сендвича. Учи да јаше и латински. Код њега се први пут јавља интересовање за танко исечене кришке меса и шунке. У завршном разреду ово упорно интересовање прераста у страст. Дипломски рад под називом „Анализа последица преждеравања између оброка" дочекан је с великом пажњом у редовима професора.

1758: уписује се на Кембриџ да, по жељи родитеља, настави изучавање реторике и метафизике. Бунтовник по природи, устаје против академске рутине, краде кришке хлеба и експериментише њима.

1758: одлази у Скандинавију где ће три године посветити озбиљним студијама сира. Фантастичан утисак на њега остављају сардине. У дневнику примећује: „Људи компликују живот непотребним комбиновањем намирница. Простије, простије!" После повратка у Енглеску среће Нел Смолбор, кћерку пиљара, и жени се њоме. Захваљујући њеној подршци упознаје карактер першуна и мироћије.

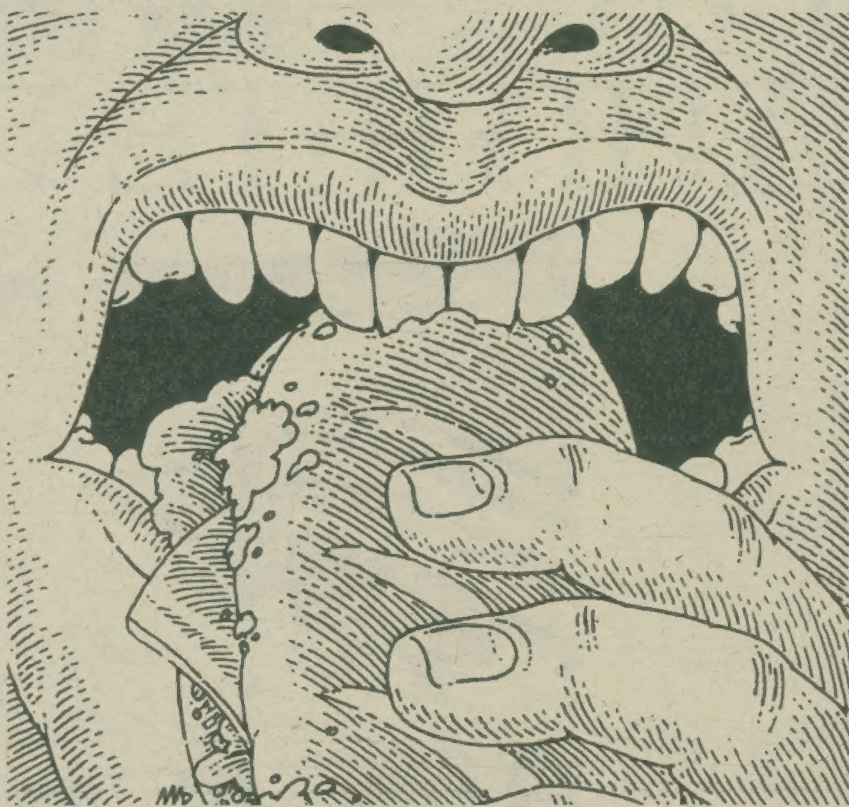
1761: повукао се на имање где ради дан и ноћ. Штеди на храни да би сакупио новац за експерименте. Прво дело – два солидна комада хлеба с парчетом ћуретине одозго – није имало никаквог успеха. Не подаје се очајању, наставља огледе.

1765: још четири године неуморног рада. Окупљеним зналцима сада демонстрира два парчета ћуретине, а између њих кришка хлеба. Јавност одбацује проналазак, с изузетком Дејвида Хјума. Филозоф изјављује: „Има ту нешто". Поново се баца на посао са удвостученом снагом.

1767: налази се на ивици пропасти и мора да се одрекне експеримената с ћуретином и ростбифом. Окреће се јевтинијим основним материјалима.

1770: у пролеће приказује групи изабраних три кришке шунке поређане једна на другу. Новина изазива интересовање у ученим круговима. Остала публика остаје ледено хладна. Кад је три парчета хлеба поређао једно преко другог стекао је извесну популарност мада критичари примећују „одсуство зрелости". Добија позив од Волтера.

1771: стиже у Француску где у то време смели филозоф долази до интересантних резултата експериментишући с мајонезом.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубец

После Сендвичевог повратка у Енглеску започиње преписка између њих која ће бити пресечена кад од Волтера буду затражене марке.

1778: грофова популарност стално расте што је навело краљицу да од њега наручи „нешто особито" за пријем у част шпанског амбасадора. Сендвич ради без предаха. Мноштво скица бачено је у ватру камина. Коначно, 27. априла 1778. у 4 часа и 17 минута ујутру створио је дело које се састојало из неколико листова шунке који су одозго и одоздо били укоричени с два парчета хлеба. У наступу генијалног надахнућа додаје и мало сенфа. Сензационалан успех! Краљевска породица наручује код њега суботњи доручак, до краја године.

1780: успеси се сустижу. У грофову част његове творевине добиле су име „сендвичи". Међу њима се појављују комбинације с куваним језиком, пилетином и разноразним другим јестивим надевима. Не желећи да се понавља аутор иде све даље у изумевању све нових сендвича и за свој труд заслужује Орден подвезице.

1783: у његовој викендици посећују га Хајдн, Кант и Бенџамин Франклин. Једнима је приређивао срдачан дочек, другима би залупио врата.

1784: жудно трага за новим формама. У дневнику се појављује белешка: „Радим дуго у хладним вечерима. Греју ме моје рукотворине". Топле земичке са сецканим ростбифом својом отвореном дрскошћу изазивају скандал.

1785: свој педесети рођендан украсио је стварањем „хамбургера" – земичке с млевеним фитеком унутра. Обилази европске престонице где у концертним салама демонстрира припремљена ремек-дела. Публика је одушевљена. У Немачкој Гете саветује грофу да рећа фил по фином пециву. За аутора „Фауста" Сендвич луцидно примећује: „Има тај Гете нешто у глави". Ускоро њихови се односи прекидају јер су имали различита мишљења о томе шта значи „слабо", „средње" и „јако" печено месо.

1880: на ретроспективној изложби у Лондону не обазирући се на бол у прсима, гроф лично ступа иза гигантске конструкције сендвича коју је направила група талентованих следбеника. Откривање споменика у Италији изазива уличне нереде. Критика, с ретким изузецима, дочекује проналазак на нож.

1802: гроф Сендвич умире од неизлечиве кијавице. Хиљаде људи похрлило је да ода пошту великану. На сахрани је знаменити немачки песник Хелдерлин, сажимајући његово дело, закључио: „Он је човечанство ослободио журбе око спремања доручка. То му никад неће бити заборављено".

Као што се види песник се показао као лош пророк...

САСВИМ ДРУГИ ГРАД

Кнез Михаилова 45

БЕОГРАД КАД ДИГНЕТЕ ГЛАВУ

Пагоде, али не из Шангаја, кипови који нису видели Партенон... Укратко, главни град, горе, не личи на онај доле. Срећом.

Београд,

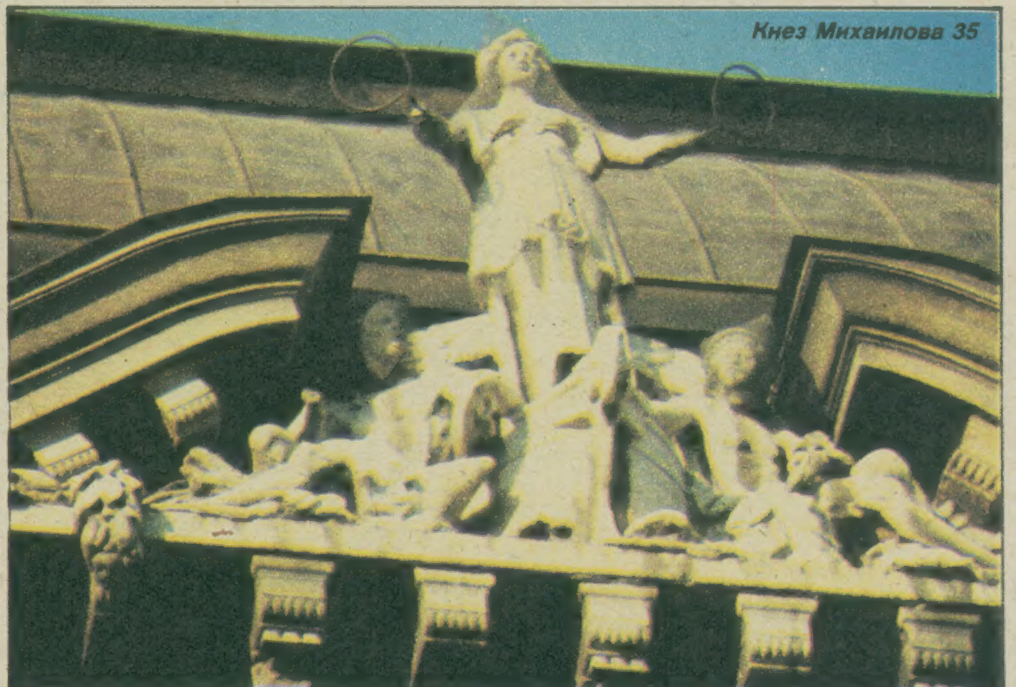
Људи ходају. Углавном погнуте главе. То је тако људски. Уздигнуте главе иду уображени петлови и самозаљубљени ћурани.

Београд.

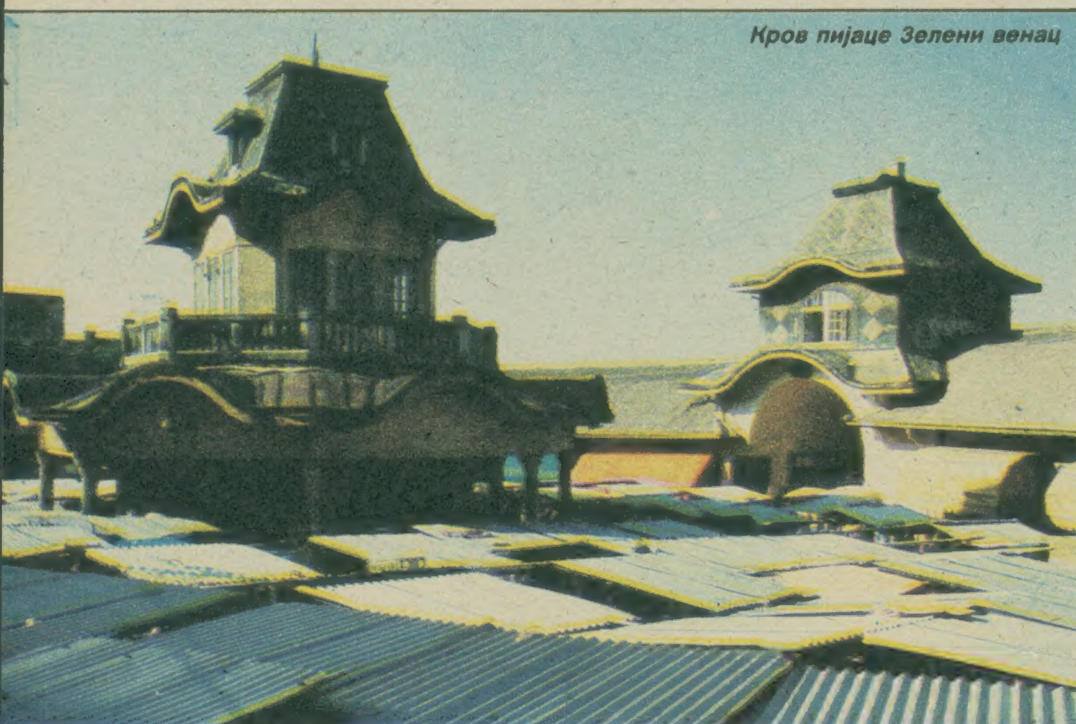
Људи иду погнуте главе, најчешће с разлогом. Толико их тога бије по глави: скупоћа, огрев, плата, школа, запослење, неузвраћена љубав, испити..

Београд.

Људи ходају погнуте главе поред кућа које су за њих, најчешће, прозори и понека врата. Међутим, у Београду и куће имају главу. Главе кућа не могу се видети ако се иде погнуте главе. Зато, дигните главу! Вреди. Видећете један Београд који се дружи с небом, један горњи Београд.

Кнез Михаилова 35

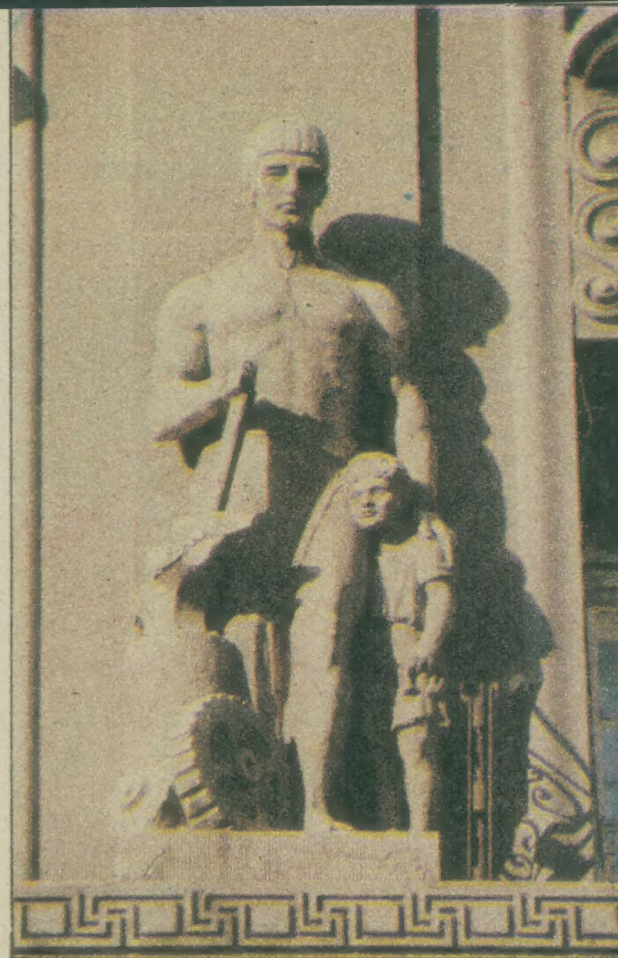
Кров пијаце Зелени венац

Зграда турске амбасаде. Угао Кнеза Милоша и Пролетерских бригада.

Хотел „Москва"

Кнез Михаилова 42

Наш фото-репортер је прошетао Београдом и није губио време. Направио је серију занимљивих фотографија оног Београда изнад наших глава. То нам је дало идеју да отворимо конкурс за читаоце и понудимо простор у новинама. Сваки наш град има занимљивих фасада, лепих и необичних трагова минулих времена који остају најчешће изнад наших погледа.

Најуспелије снимке објавили бисмо уз добру новчану накнаду. Па, покушајте да се што више шетате и понешто снимите.

Кнез Михаилова 33

Кнез Михаилова 33

Снимио: Љубомир Патрногић

Зграда „Југоекспорта", Коларчева 1

Зграда Филозофског факултета, Студентски трг бр. 1

ГЛЕДАЈУ МЕ ФАРАОНОВЕ ОЧИ

ЗАГОНЕТКЕ ИШЧЕЗЛИХ СВЕТОВА ПОКУШАВАМО ДА РЕШИМО НА РАЗНЕ НАЧИНЕ. ИДЕЈА НОВИНАРА УГЛЕДНОГ ФРАНЦУСКОГ НЕДЕЉНИКА СВАКАКО ЈЕ НАЈНЕОБИЧНИЈА: ПРОВЕРАВАЈУЋИ ВИДОВИТОСТ ЈЕДНЕ ЖЕНЕ УПОТПУНИЛИ СУ ИСТОРИЈСКУ ПРИЧУ КОЈОЈ СУ НЕДОСТАЈАЛЕ КЉУЧНЕ ЧИЊЕНИЦЕ...

Зове се Јагел Дидије. Написала је књигу „Њихова права судбина".

Новинари „Нувел опсерватера" ставили су пред ову видовиту жену три потпуно једнака коверта. У сваком су биле фотографије које су се односиле на једну загонетку. Она је, насумице, одабрала један коверат, положила руке на њега и, не отварајући га, испричала следећу причу:

„Чујем како у тој области тече река. Људи имају веома тамну пут. Имају неке везе с Африком, али нису црнци. Смењују се веома голи предели и предели с веома густим растињем. Видим очи које ме гледају. То су очи човека који седи врло усправно и чита неку књигу. Његов поглед ме опчињава. Врло је чудан и привлачан. Чујем: „Мудрост, мудрост!" То је неки мудрац, нека посвећена особа. Те очи које ме гледају су потпуно невероватне. Као да су од смарагда. Да ли су приказали његов лик с драгим камењем уместо очију? Око њега има злата, пуно злата. Негују га, трљају му ноге. Видим на њему једно велико Р. Можда бркам с нечим другим... Поред Р, видим А. Какве очи! Гле, видим мачке! Да ли је у то време било мачака? Јесу ли играле важну улогу у животу човека?

Она и он – Нефретете и Акенатон

Да, то је Египат!

Тај човек је болестан, као да га нешто једе изнутра. Постоји нека тајна у вези с њим. Оженили су га младом женом која му је била намењена. Он воли бело и злато. И плаво, право плаво. Чудно је што је његова жена истовремено и присутна и одсутна... Веома је витка, има мале груди и врло је крхка. Он је воли, али је напушта. Више воли друштво мушкараца.

Ту су празници, девојке које играју, беле сукње, с наборима, свирале... Осећам јак мирис цвећа... Та земља је богата. Реч је о Египту, зар не? Чујем: „Потребни су векови да се сагради пирамиде". Да, то је Египат. Сигурно је реч о неком фараону. Рамзес? Не, није Рамзес. Ово је неки усамљеник. Устаје у зору, хода полако, мало пострање, нагнут овако (нагиње се на леву страну). Лице му је кошчато, и у доњем делу издужено. Коса му је чудно обријана. На лобањи има нешто што прикрива. Од рођења има неки недостатак, али то му доноси одређену славу. Лобања му изгледа као јаје... Има врло фине, готово женске шаке, а и зглобови на ногама су му фини, као у жене. Има златне наруквице у облику змије...

Као да се за време његове владавине нешто врло значајно променило, и то из корена. Писмо? Уметност? Мисао? Пре би се рекло нека врста културе... Он је означио крај једне епохе и почетак друге. Започео је... После његове смрти, све је нестало. Тај човек је визионар. Многи нови закони ступили су на снагу. Учинио је врло много за сељаке, за земљу. Хранио се врло скромно, неким семенкама. Он је велики новатор. Видим такође и песнике који рецитују... Изненада осећам неку силу која ми се супротставља. Зашто? Ах! Веровао је да је Бог! Или не, веровао је у једног јединог Бога. Укинуо је неке обичаје, али, с друге стране, људи су убијани по његовом налогу. Крв тече, тече у потоцима. Ту је неки чудан крст, с кружићем, пришивен на велике драперије... Ох! Умео је да буде страховито мистичан, рекла бих фанатичан. Чујем: „Убио је многе, многе...". Истовремено су га се и бојали, и ласкали му.

Акенатонова краљевска породица

Што даље идем, све више осећам да је био убијен, да га је отровао неко ко је био близак његовој жени. Видим је како дотрчава. На крају га је мрзела. Поред њега стоји неки човек, можда лекар. А он се зноји, кркља, превија се од болова. Нешто га изнутра сажиже и прождире. Вероватно му је нападнута јетра. Отров? Чујем: „Као да је отров стављен у воћку да би га убили!" Једе лепу, црвену воћку коју му пружају. Чујем: „Тада почиње дуга агонија". Злочин је потпуно прикривен. То је тајна која не сме бити откривена. Као да се трагови његовог гроба налазе на два различита места. Јесу ли га преносили из гроба у гроб? У сваком случају, за време његове владавине дошло је до дубоког али краткотрајног преокрета. Умро је млад, пре него што је напунио 30 година. Убили су га зато што им је сметао. А затим... Чујем његов веома промукао глас... Затим је све било пребрисано, цео предео је сравњен са земљом."

Ту престаје прича видовите Францускиње. О коме је она говорила? Ко је загонетни фараон?

Реч је о Акенатону, „фараону јеретику" из осамнаесте династије, која је владала 17 година. Оснивач је прве једнобожачке вере у историји. За време своје владавине наметнуо је култ једног јединог бога, бога сунца Ра, названог и Амон. Непосредно после његове смрти, поново ће бити заведено многобоштво. Рамесиди ће потпуно уништити његову престоницу Акенатон (данашња Амарна).

Његов живот је мало познат и има много необјашњених загонетки.

Његове болести. Његова чудна силуета женског изгледа (бокови и груди, трбух и бутине су му обли а листови веома танки) представљена је свуда на фрескама у Амарни и Карнаку. И то на реалистичан начин, неуобичајен за то доба. Претпоставља се да је имао тумор слузне жлезде који може да доведе до полне немоћи. Је ли можда ипак имао децу с краљицом Нефретете? Понекад се сумња у то, зато што сувише упорно захтева да се приказује његов породични живот. Сумња се и због епитета који носе његове кћери („шест кћери једног фараона", али кога?). Један камени запис из Амарне (данас у Берлинском музеју) сведочи о његовој полној настраности.

Његова смрт. О завршетку његове владавине (1378–1362. пре нове ере) и о његовој смрти не постоји никакав запис. Сматра се да је имао два гроба. Изгледа да је један, који му је припремљен у Амарни, на брзину напуштен. Други (број 55 у Долини краљева) оскрнављен је. То нису учинили крадљивци. Брижљиво су уклоњени сви трагови његовог имена. И злато је остављено у гробу. Мумија, по свој прилици Акенатонова, однета је и никад није нађена.

Његова жена. Вероватно је требало да се ожени својом сестром краљевске крви, као што је обичај налагао. Из непознатих разлога, узео је за жену Нефретете, кћи великог свештеника Аја.

Ај је постао фараон после смрти Акенатона и његове браће Сменкереа и Тутанкамона. Је ли можда Ај убио Акенатона? Та тврдња је веома оспоравана али није доказана. Култ бога Амона је свуда укинут. Поново су враћени стари богови. Са свих украса на хијероглифима уклоњено је Акенатоново име. У документима се помиње искључиво као „онај злочинац".

И. В.

Инструменти лудују – звучни зид пробијен

СРЕЋАН ДАН БОМБАРДЕРОВЕ БЕБЕ

ЧАК ИЛИ ОПШИРНИЈЕ ЧАРЛС ЈЕГЕР, ВАЗДУШНИ ВУК, ИЗАБРАН ЈЕ ДА НА ЛОВЦУ „ИКС –1" ПОКУША ДА ЛЕТИ БРЖЕ ОД СВИХ. ДОК ЈЕ ОН УНЕЗВЕРЕНО ЗУРИО У КОМАНДЕ ЊЕГОВИ ДРУГОВИ НА ЗЕМЉИ УРЛАЛИ СУ ОД СРЕЋЕ.

Четрнаестог октобра 1947, у 10 сати изјутра, полетео је тешки бомбардер Б–29 који је испод свог трупа носио мали ракетни авион „X–1". Иако је истовремено је знао да ратно ваздухопловство придаје овом задатку изузетну важност. Бомбардер се подигао на висину од 1500 метара и Јегер је, пошао према спремишту за бомбе. Одатле су водиле шине које су „X–1" повезивале с летећом тврђавом. Провлачење из спремишта до отворене кабине у ракетном авиону није било баш угодно при тој брзини. Хладан ваздух ледио је руке. Ипак то је кратко трајало. Пошто се сместио у седиште, Јегер је навукао шлем и маску за кисеоник. Његов колега Ридли затворио је кабину и Чак је остао сам.

Прво је морао да провери све инструменте и уређаје у кабини. Док је он то радио оба авиона су већ достигла висину од 5000 метара. Ускоро су се појавила и два ловца. Возили су их капетани Фрост и Хувер. Требало је изблиза да прате лет Беловог „X–1".

Тренутак старта се приближавао. У 10.22 цеви које су доводиле кисеоник и водоник из бомбардера у „X–1" биле су увучене у малу ракетну летелицу. У 10,26 Чарлс је чуо последња упутства из контролног торња: дозвољено је да пређе брзину од 0,96 маха једино ако је сигуран у успех лета!

Брзина звука се мења зависно од температуре ваздуха, а да она опет зависи од висине. Зато и не могу да се упоређују брзине авиона и звука, изражене у пређеним километрима за један сат. Тако се брзине лета авиона изражавају Маховим бројем. Он значи однос брзине кретања неког тела према брзини распростирања звука у флуиду. Термин „Махов број" настао је од имена аустријског физичара Ернеста Маха и он каже да, на пример, авион има брзину M = 1 ако може да постигне брзину звука. Уколико је број већи он показује колико пута авион лети брже од звука.

ударе и малу нестабилност у лету. Делимично је губио контролу над инструментима. Кад се игла махометра помакла на 0,96 Чарлс Јегер је поново успоставио потпуну контролу над летелицом. Достигао је брзину од 0,98 маха када је игла почела да подрхтава, а затим је искочила!

Јегер је један тренутак

Америчка база „Едвардс" била је ваздухопловни центар за тестирање авиона. У октобру 1947. године у њој је био основан заједнички тим Националног саветодавног одбора за аеронаутику NASA и Белове ваздухопловне корпорације с циљем да се истраже могућности лета авиона с људском посадом надзвучним брзинама.

Идеју за ове истраживачке подухвате с брзином звука дао је 1943. године млади конструктор авиона Роберт Волф. Као члан Белове корпорације, он је предложио да се сагради авион којим би се престигла брзина звука. Након извесног времена предлог је био прихваћен, а за овај историјски експеримент требало је да се употреби нови Белов авион „X-1". По првобитном плану авион је требало да полети са земље, али касније је одлучено да се лансира из ваздуха како би се уштедело гориво и постигао што бољи ефекат. Било је тешкоћа и у вези с аеродинамиком. Конструктори су знали да пушчано зрно пробија звучни зид, али су исто тако знали да не могу да направе авион тако глатких линија као што има метак! С друге стране сама брзина звука била је велика неизвесност. Пилоти који су понирањем авиона достизали близу брзине звука причали су о комешању ваздуха, опасном подрхтавању летелице и чак неправилном раду инструмената. Управо због тога је почело да се говори о „звучном зиду" као застрашујућој катастрофи!

Труп авиона „X-1" био је израђен у облику метка, а његову глатку површину нарушавали су једино крила и високи реп. Био је дуг 9,5 а широк само 8,5 метара. Приликом обављања тестова овог авиона, пре одлучујућег лета, пилоти су дали веома повољне критике. Сви су били одушевљени понашањем летелице, па су се зато сви јавили као добровољци за лет када се буде пробијао звучни зид. Изабран је ипак двадесетчетворогодишњи капетан Чарлс „Чак" Јегер, носилац многобројних одликовања за заслуге у окршајима на европском ратишту.

Чарлс Јегер био хладнокрван, извесна нелагодност му је обузела срце. Био је свестан неизвесности целог подухвата, а

Ракетни мотори су прорадили и „X–1" је полетео. Брзина се поступно повећавала. Код 0,92 маха почео је да осећа лагане

збуњено гледао у инструмент, а одмах се затим сетио: пробио је звучни зид!

Зоран Карапанчев

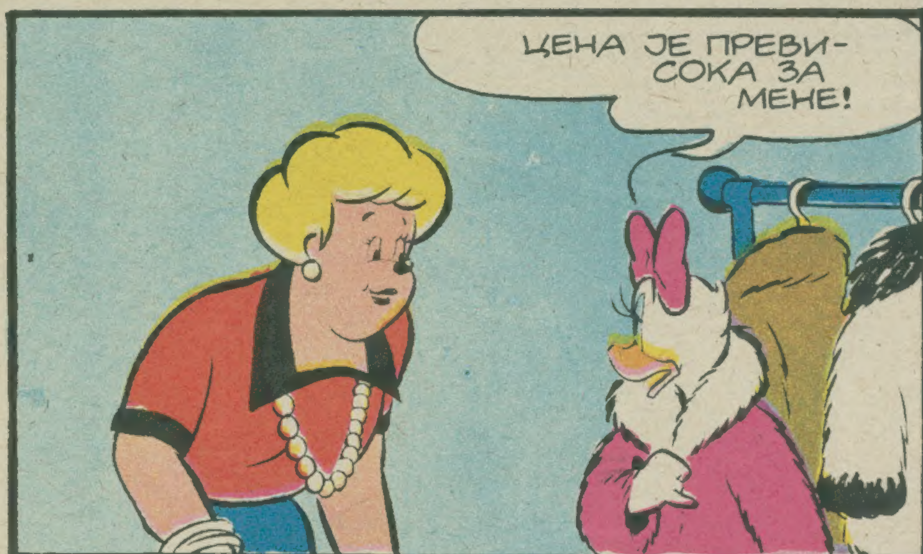
Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

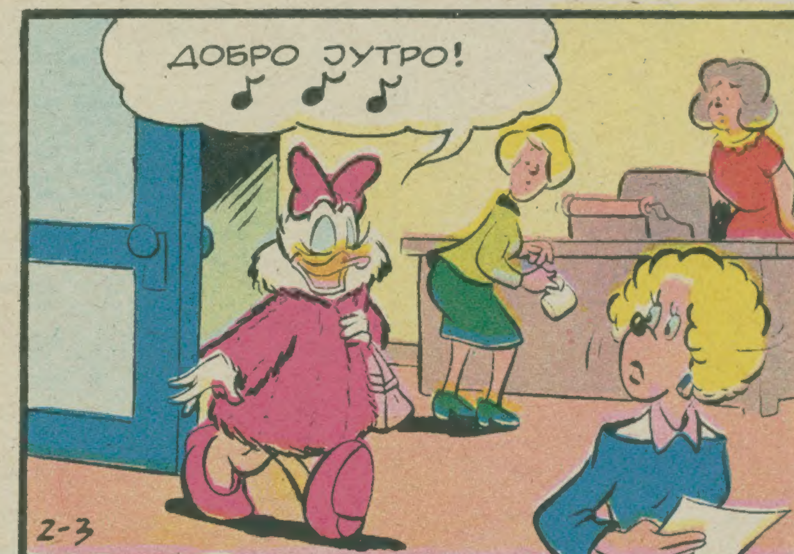

ШТА СВЕ МОРА МОРЕНО ДЕ БАРТОЛИ

КАД ГЛАВНУ УЛОГУ УЈЕДЕ ЕПИЗОДНА ОСА

Морено Де Бартоли у колонији „Ластавица" у Заострогу. Снимак је 17. августа начинио Љубомир Патрногић.

НАПОРНО ЈЕ ТО ПРЕВИШЕ. КАЖУ: ХАЈДЕ НА ФЕСТИВАЛ, ХАЈДЕ НА ПРЕМИЈЕРУ, ХАЈДЕ НА КОНФЕРЕНЦИЈУ... НИЈЕ ТО ЗА МЕНЕ.

Нашли смо га на плажи у Заострогу. Помислили смо да је Морено де Бартоли, Малик Малкоч из филма „Отац на службеном путу", на приватном путу на мору. Али и ту је, тако рећи, службено у колонији „Ластавица", по позиву, да буде почасни гост. Ту је постао командир чете. Носио је једном заставу, чак је и одговорни уредник листа колоније.

То је било предвиђено. А оно што се догодило непланирано је – једна обична, епизодна оса. На плажи је ујела Морена за раме. Где баш да међу толиком децом пронађе носиоца главне улоге.

Морена раме страшно боли. Није му ни до ручка. Још смо ми дошли да га испитујемо.

Он гледа касетофон и некако пристаје на нашу радозналост. Искрено нам каже: „Знам шта ћете да питате. Сви ме питају исто". Вероватно му је улога звезде коју ни на мору не остављају на миру, досадила. Неће да нас увреди. Зна да и то мора да прође.

Ево шта смо сазнали од нашег саговорника.

Бирају за турнир у фудбалу

Кад је крајем '82. екипа филма „Отац на службеном путу" тек бирала главне глумце, дошли су и у школу „Силвије Страхимир Крањчевић". Морено де Бартоли, ученик другог разреда, имао је час фискултуре. Играо је фудбал с друговима. Помислио је да бирају ђаке за неки турнир. Добар је у одбрани. Не би било чудно да га издвоје.

– Филм? Ко је о томе и размишљао.

– Кад је почело пробно снимање, тата и ја смо ишли кришом од маме. Нисам био једини, било нас је још из моје школе.

Морено – ђак, најбољи друг Емира Гламоча и Владимира Јовановића, постаје Морено – глумац. Ако и шутира лопту, радиће то као Малик Малкоч. И то испред камере, под будним Кустиним (Емир Кустурица) оком.

– Нисам то схватао као игру. Рекли су ми шта да радим. Ишло је из прве кад сам био сам. С глумцима ми је било мало теже...

– Знало се тачно кад се долази на снимање, а кад се одлази, није се могло знати. Једном смо били на терену од седам увече до девет ујутру. Мали милион пута сам заспао.

– Богами сам се уплашио кад смо снимали ону сцену на стени (Морено који хода у сну, нестаје у току ноћи док је са оцем на путу у Бањи Ковиљачи). Била је велика висина. Привезали су ме пластичним канапом.

– Оно, на мосту? Био је тако узак. Једва сам ставио ногу уз ногу. Бојао сам се. Али, и да сам пао, прихватили би ме. Све време су стајали са стране, у пешачком пролазу, и мотрили на мене.

Јесам ли сад слободан?

– Да ли сам могао да се изгубим у Кану? Нисам. Мали је то градић. Уосталом, питао бих на енглеском, знам нешто.

– Нисам могао да уђем без одела. Шио ми га је кројач с филма. Обично ме мрзи да га облачим, али кад се мора, нема друге.

– Премијере, фестивали, конференције све ме то замара. Не могу да избегнем. То тако следује. Хајде овамо, хајде онамо... Само, проћи ће и то. Није то за мене. Не бих волео да будем глумац. Тежак је то посао. Режисер? Исти вам је то ђаво, само друго паковање.

– Питате за награду. Јесам ли рекао да су сва питања иста? Тата и ја смо били напољу кад је јављено (Златна палма на филмском фестивалу у Кану). Мама нам је рекла. Отишли смо онда код Кустиног оца и мајке. Био је и чика Сидран.

– Шта ћу даље радити? Играћу се, учићу, читаћу, цртаћу...

Морено нас је на крају питао:

– Јесам ли сад слободан?

Замолили смо га да нам позира. Пристао је мада га је болело раме. Због оне епизодне осе која га је ујела.

Морено са екипом на снимању; Морено, сад већ с надимком – Малик, на премијери филма у Београду; Морено на фестивалу у Кану, у Пули, Нишу; на мору, опет по позиву, рекао нам је на крају разговора:

– Највише волим кад сам – сам.

Весна Софренођвић

НЕШТО КАО ЛИЧНА КАРТА

Морено Де Бартоли. Одличан ученик. Кренуо у пети разред. Има десет година. Први пут је био глумац. Није из филмске породице. Мајка Емина ради као техничар у СДК. Отац Јосип запослен је у Пројектном бироу за путеве и мостове.

Мајка је готово све време с Мореном. Куд год су ишли, носила је његове књиге. Она каже да Морена не треба терати да учи. Брани га од честих позива. Позивају га чак и на гостовања по месним заједницама. Због снимања је изгубио од школе укупно 320 часова.

ГРОЖЂЕ ЗБОГ ОПКЛАДЕ

На путу према Заострогу деца из колоније „Ластавица" одмарала су се у Почитељу.

– Једна тета се кладила с једним чиком – прича Морено – у сто хиљада да л' сам ја Морено или не. Добила је па ми је купила грожђе. Појео сам га с другарима.

Кадар из филма „Отац на службеном путу".

ОТКУД ЈЕ ТО РИБА КАД ХОДА И ДИШЕ

ПРВО СВАЂА, ПА СЛАВА

Кустос аустралијског музеја у Сиднеју, Џералд Крефт, нашао се 1980. године у гостима код свог пријатеља Вилијама Форстера. Домаћин, и сам одличан зналац животињског света овог континента, тврдио је да у његовом завичају, Квинсленду, на североистоку Аустралије у реци Бурнет, пливају рибе више него необичне. Домаћи свет их је због црвенкастог меса прозвао „бурнетски лососи" и Форстер је сад покушао да убеди Крефта како ови „лососи" дишу на плућа. Као сисари. Кустос је упорно одбијао да поверује у то и замало да дође до озбиљне свађе. Забога, рибе-дводихалице изумрле су пре више од сто милиона година!

Можете замислити какво је било Крефтово запрепашћење кад је убрзо после тога примио пакет с усољеним примерцима рибе – дводихалице. Није било никакве сумње да се ради о живим фосилима: на горњој и доњој чељусти биле су распоређене коштане плочице за жвакање какве су до тада имали прилике да гледају само палеонтолози.

После детаљног испитивања Крефт је у сиднејским новинама објавио вест о открићу рибе која се врло мало разликовала од „цератода" који је изумро пре 150 милиона година. Рибу је назвао „neoceratodus Forsteri". Било је то највеће откриће 19. века.

АКО СЕ СТАЛНО ДРЖИ ПОД ВОДОМ, „ФОРСТЕР" ЋЕ СЕ УГУШИТИ. ИЗВАДИТЕ ЛИ ГА ИЗ ВОДЕ – СУДБИНА ЋЕ БИТИ ИСТА!

Трчи по сувом?

„Форстер" се сада може наћи у рекама Бурнету и Мери одакле је с успехом пренет у више природних и вештачких језера Квинсленда. Понекад достигну и дужину од два метра, али најчешће нису дужи од педесетак центиметара. По своме изгледу „форстер" највише личи на морског угора, само што је покривен крупном крљушти. Тело му је зеленосиво, а осим великог репног пераја има још два пара добро развијених шаколиких пераја. Јеловник ових необичних риба састоји се од различитих бескичмењака, ларви инсеката, мекушаца.

И у природним условима и у акваријуму „форстер" је доста миран. Обично стоји на једном месту и с времена на време подигне се на површину да узме своју редовну порцију ваздуха при чему се чује звук сличан гроктању. У реци он то чини сваких пола сата, али у акваријуму са добром пумпом за убацивање кисеоника, допунско дисање готово да му и не треба.

Али да разјаснимо израз „дводихалица". То, најпре уопште не значи да ова риба може да се ослони само на дисање плућима. Ако је извадите из воде, угинуће брзо као и свака друга риба. Оно што су неки истраживачи забележили да се „на обали сунча као гуштер" или да на својим јаким перајима препешачи од једне до друге реке – пука је бесмислица. „Форстер" заиста може да хода на својим перајима, али по дну реке. При том грађа скелета пераја веома подсећа на грађу удова многих копнених кичмењака!

Никог се не боји

Кад на површини воде „прогута" ваздух, он из усне дупље стиже у плућа која су окружена крвним судовима распоређеним врло слично као у жаба. Зато многи стручњаци сматрају „форстера" еволуционим експериментом природе. Он представља прелазак од водених до копнених кичмењака и од дисања на шкрге на узимање ваздуха помоћу плућа. Отуд и толико интересовање које биолози показују према аустралијској дводихалици као и њеним даљим рођацима које живе у Африци и Јужној Америци.

Рибе-дводихалице појавиле су се у девонском периоду које је имало врло нестабилну климу. Прави потопи смењивали су се дугим периодима суше. Хиљаде риба угинуло је у блату мочвара због недостатка кисеоника. Рибама-плућашицама ове нагле промене нису много сметале и зато је управо девон њихово „златно доба". Постепено, међутим, време се стабилизовало: мора, реке и језера населиле су боље прилагођене врсте једноставних риба које су дисале само на шкрге и оне су потпуно потиснуле дводихалице. Само у неким суптропским областима света, као на североистоку Аустралије, где се јаке кише смењују са сушним периодом, допунски начин дисања риба остао је потребан. Ту је „форстер" и данас господар ситуације.

Мада на први поглед изгледа потпуно незаштићен „форстер" се ничега не боји. Чак и ако га гурнете руком, он ће у најгорем случају отпливати метар-два у страну и опет стати. То само значи да он у природи нема пријатеља. Можда су, баш захваљујући томе, ови живи фосили наши савременици.

* * *

Аустралија се с дужном пажњом понела према овој необичној риби. Из поштовања према њеној „дубокој старости" сад се за железничку станицу, каже „цератод" а и једно место на обали реке Бурнет названо је Тибајн – како „форстера" зову домороци.

В. М. С.

Илустровао: Дарко Ристић

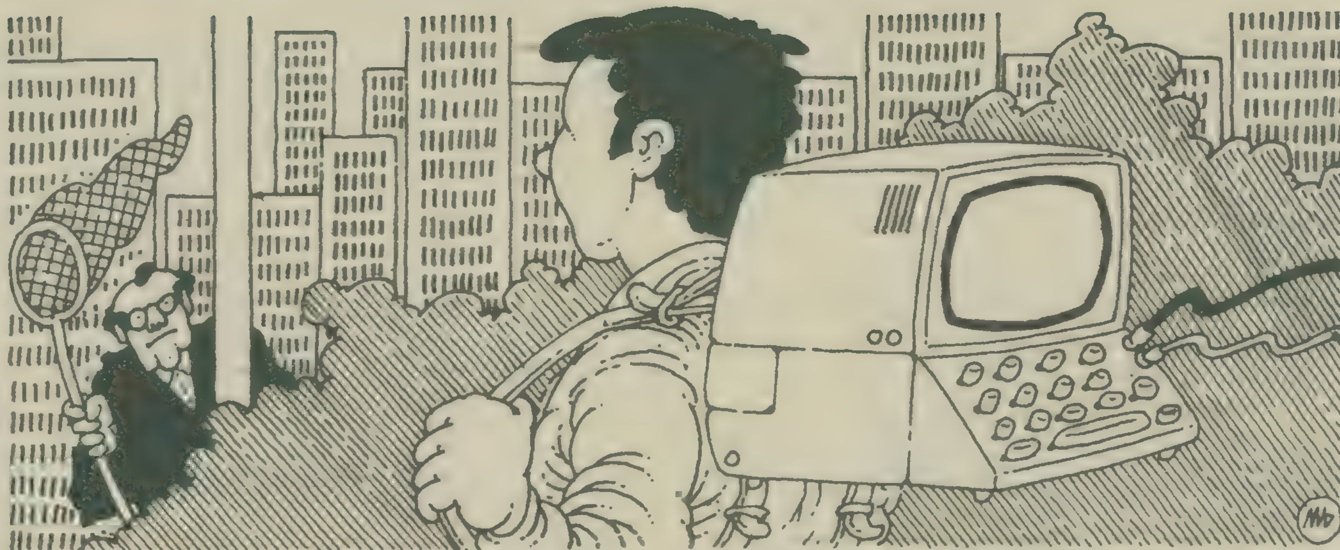
ЗАГОНЕТКА ЗВАНА ОМПАХ

ВАНАНБИНИ ОТКРИВА ТАЈНУ

У августу 1872, две године после открића „форстера", директору Бризбејнског музеја, који је био у посети северном Квинсленду, речено је да се у његову част за доручак спрема веома ретка риба коју су домороци донели из неког места удаљеног двадесетак километара. Сервирана риба имала је масивно тело с великим крљуштима, шаколика пераја и лопатаст нос. Угледавши овако необичну рибу, директор ју је прво скицирао, па тек онда појео. По повратку у Бризбејн, предао је своје белешке и скицу грофу Де Кастелну, једном од водећих ихтиолога тог подручја. На основу података описан је Ompax spatuloides, нови род и нова врста дводихалица.

Годинама после тога, сродство овог необичног створења збуњивало је многе зоологе. Неки су чак и сумњали у његово постојање, али се Ompax ипак појављивао у свим званичним списковима аустралијске фауне. Загонетка Ompax решена је једног дана 1930, када је неки непознати аутор, под псеудонимом Вананбини објавио кратку белешку у сиднејском листу „Булетин", у којој је испричао како је насамарен директор Бризбејнског музеја: Ompax је био састављен од носа једног кљунара, главе дводихалице, тела скочца и репа јегуље!

БИТИ ЂАК... У АМЕРИЦИ

ЛОВЦИ НА ПАМЕТНЕ ГЛАВЕ

СПЕЦИЈАЛНО ИЗ ЧИКАГА ЗА ЗАБАВНИК: У ОВДАШЊИМ ШКОЛАМА НЕМА КЛУПА, МНОГО ПИСАЊА, ДОМАЋИХ ЗАДАТАКА, ОЦЕНА. НЕМА МНОГО ТОГА АЛИ ЗАТО ЂАКА ИМА КОЛИКО ВОЛИШ

Супер! Као најлепше обданиште.

Овако је један београдски основац прокоментарисао своју нову, америчку школу. Каже, све му се допада: нема учионица, нема клупа, нема много писања, нема домаћих задатака, нема оцена...

У овој америчкој школи ђаци седе на столицама поређаним у круг, неки читају лежећи на струњачама, учионица је пуна књига, играчака, биљака, разних поучних справа и машина, дечјих рукотворина, а у њој стално живи и једно заморче, као и два папагаја.

Малишана је ипак највише одушевио компјутер – до миле воље је могао да проверава како стоји са сабирањем и таблицом множења, с компликованим енглеским правописом и географијом. Дубоки глас из ИБМ компјутера је монотоно говорио или „Одлично, одговор је тачан!" или „Погрешио си, пробај поново".

Осмогодишњак који је тврдио да највише на свету мрзи писане вежбе није имао ништа против тестова – учинили су му се забавни и лаки: требало је само да обоји кругове једном бојом, квадратиће другом, или да подвуче имена, стрелицама повеже два броја, изабере прави одговор од понуђена три решења...

Сусрет са основном школом овде је далеко мање драматичан и тежак. Док наши основци савлађају писана и штампана слова већ у првом полугођу првог разреда, а у другом већ читају, бар већина, без већих проблема, овде то освајање чудесног света слова и вештине читања траје много дуже – прва два разреда. Деца различитом брзином напредују, треба им дати времена. После ће све ићи лакше, каже једна искусна учитељица с којом смо разговарали. Слично је и с математиком – у прва два разреда основне школе малишани само сабирају и одузимају. Већина до двадесет, они бољи математичари „чак" до 100! Нашег малог новобеоградског ђака који је у другом основне већ радио и задатке са заградама, једначине, конструисао троуглове, множио и делио гледали су малтене као чудо од детета.

Истина, прваци су мањи и млађи од наших, овде се у школу полази са шест година, али је ђачки живот у Америци лакши и следећих неколико година. Нису само програми лакши, много је више фискултуре, ручног рада, шетњи, излета, певања, свирања... Обичај је да млађи основци у редовно школско време са својим друговима из разреда и учитељицом поједу рођендански колач, да им директорка преко звучника пожели срећан рођендан...

Школа као самопослуга

У средњој школи ученици сваке године од тридесетак предмета бирају само пет-шест. Важно је сакупити одређен број бодова да би ђак добио средњошколску диплому. Међутим, у овој примамљивој и варљивој самоуслузи где се ученицима нуде и за наше појмове сасвим необични предмети као што су правилна исхрана, фотографисање, вожња, кување, филм, о певању и фискултури и да не говоримо, многи се спотакну, а неки чак неповратно изгубе. Наиме, запањујући број америчких средњошколаца никада није имао ни један једини час географије или светске историје. Једно велико истраживање, које је шокирало Америку, открило је да велики проценат средњошколаца мисли да се САД простиру и на читавом јужноамеричком континенту. Азија, Аустралија, Европа за већину су – шпанска села. Али, историја и географија нису најслабије тачке врло разноликог и разуђеног америчког образовног система. Недавно је у ударној емисији вести познати коментатор Тед Копел изјавио да неписменост у Америци поприма застрашујуће димензије – чак једна седмина дипломираних средњошколаца читају и пишу на нивоу нижих разреда основне школе?! Они су заправо полуписмени. Шта се то дешава с младом генерацијом „најписменије нације на свету", како то Американци често воле да кажу за себе? Национално удружење за унапређење образовања (NAEP) тврди да амерички ђаци мало читају, а да врло много времена проводе гледајући телевизију, они више воле филмове него књигу, привлачнији су им стрипови него најлепше странице Твенових романа. Уз то, многи ученици, а и њихови родитељи, верују да је компјутер важнији од библиотеке, да ће млада генерација правац из школе закорачити у електронски свет 21. века у коме ће им читање бити малтене непотребно, а писање поготову.

И зато сви овдашњи стручњаци нису очарани уласком свих тих ИВМ, APPLE и COMODORE компјутера у школе. Компјутер јесте стрпљив и толерантан учитељ, али читање је кључ који отвара сва врата. Најпознатији педагози, а и родитељи, потврђује једна велика национална анкета, сматрају да у америчким школама не треба више компјутера, него више читања, писања и рачуна. И више добрих учитеља. И овде у богатој Америци, племенити учитељски позив није ни довољно цењен, ни добро плаћен. Најбољи дипломци учитељских школа, баш као и код нас, не одлазе у учионицу, већ на далеко боље плаћене чиновничке послове.

Црно-беле слике

У овој земљи великих контраста и сличице из школског албума су најчешће црно-беле: на једној страни су супермодерне компјутеризоване, врло често приватне школе, на другој права „џунгла на школској табли": чувари на улазу, ђачки пасоши, претресање, бројеви уместо имена ученика. Има још подела – подељени су и бели и „обојени". Не званично, али живот их је поделио – у „бољим", „белим" предграђима и сви ђаци су бели. У деловима града у којима претежно живе црнци и Јужноамериканци тешко ћете угледати плаво пегаво Американче. Понегде, као у држави Индијани, власти настоје да бела и црна деца заједно иду у школу, па аутобусима довозе мале црнце из њихових делова града у „беле" школе. Ове добре намере често прате многи неспоразуми. И дечје сузе.

Просечно једна трећина америчких средњошколаца спрема се за даље академско образовање. У великој средњошколској самоуслузи они по правилу бирају теже предмете који су тренутно овде изузетно на цени: математику, компјутере, физику, биохемију, страни језик (најчешће шпански)... Остали, мање успешни, мање даровити, али и мање имућни, већ се у средњој школи усмеравају на занимања најразличитије врсте – од зидара, ауто-механичара, до „хигијеничара".

Овдашњи научници тврде да америчка школа не пружа довољно деци из „обојених" градских четврти, онима чији су родитељи полуписмени и једва састављају крај с крајем, а често не знају чак ни енглески. Међутим, овдашња школа изузетно помаже даровитим, натпросечним, вредним и добрим ученицима. Њима су за време школовања намењени специјални програми за даровите, они без по муке прескачу разреде, њих очекују најразличитија признања и награде. Пред њима се отварају сва врата. Они су мета такозваних „хеадхунтер"-а – ловаца на главе – који добром математичару, талентованом виолинисти, али и сјајном кошаркашу (спортисти су овде на великој цени) нуде разне стипендије и друге погодности. Наравно, и запослење кад заврше факултет. Зна се, на факултет могу само најбољи и – богати. Успех у школи је препорука за боље високе школе.

Овог јуна све америчке новине су биле пуне слика својих најбољих ђака, они су као звезде дана дефиловали на малим екранима. Баш као што каже једна омиљена овдашња пословица: „Ништа не успева као – успех".

Слободанка Аст

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

DIK BROWNE

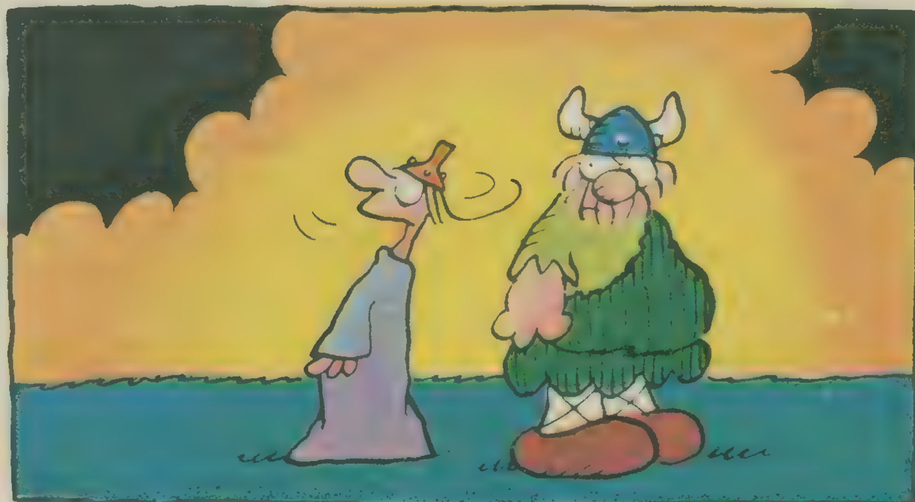
ХОГАР СТРАШНИ

ЈУНАЦИ У СМЕШНИМ ЛЕТЕЋИМ СТОЛИЦАМА

АСТРОНАУТИ ИЗЛАЗЕ ИЗ СВЕМИРСКИХ БРОДОВА... ДАНАС ПОПРАВЉАЈУ САТЕЛИТЕ, СУТРА ЋЕ МОЖДА СКЛАПАТИ СВЕМИРСКЕ СТАНИЦЕ.

Прошло је време „пешака у космосу" који су се неспретно кретали везани пупчаном врпцом за свемирски брод. Данас људи у свемиру излазе из кабина и обављају тешке, а понекад и опасне послове. Постали су прави свемирски мајстори.

Изласци у свемир изгледају као фантастичне шетње за време којих космонаути без много муке обављају разне послове. Али, то у ствари није тако. То је врло напорно и морате се строго придржавати сложених упутстава. Бестежинско стање подразумева да тело губи тежину, али не масу и инерцију. Покренути сателит од неколико тона у свемиру исто је толико тешко као и покренути вагон исте масе, на шинама, на Земљи... А може вам се догодити да се нађете приклештени између два модула.

Шатл има руку дугачку око 15 метара. Та рука на којој виси Мек Кендлес, на крају има хватаљку која може да ухвати терет од 20 тона.

Обука у базенима

Бестежинско стање не само да не олакшава ствари, него их компликује: на пример, немогуће је кретати се контролисано ако немате неки ослонац. Људи у кабастим скафандерима уз много напора иду придржавајући се за ограду на свемирском броду, стављајући ноге у специјалне испусте. Алат мора да буде направљен тако да се избегну силе реакције. Иначе ће један ударац чекићем бити довољан да астронаут оде на једну, а предмет који је ударио на другу страну. Или ће приликом одвртања неког завртња почети да се обрћу и астронаут и завртањ!

Обука за свемирске механичаре је дуготрајна. А услови слични бестежинском стању најбоље се постижу у огромним базенима у којима се астронаути крећу под водом, одевени у скафандере. На макетама природне величине вежбају послове које ће обављати у свемиру. Осим тога, вежбају да померају веома тешке предмете обешене о балоне.

Тако им се неће догодити оно што се догађало првим „свемирским пешацима". Године 1966. Џозеф Гордон је изашао из Џеминија али није успео да пређе неколико метара који су га делили од задњег дела брода и експерименталне летеће столице. Преморен од узалудних напора и заслепљен паром која се нахватала на стаклу његовог скафандера, погружено се вратио у брод.

Невероватна решења

Данашњи свемирски мајстори, срећом, више немају такве невоље. А и опрема им је знатно боља. За облачење нових скафандера потребно је свега неколико минута. Тако су направљени да астронаут може више од 6 часова остати ван брода. Повезани су радио-везом са Земљом и бродом. Имају довољно меке рукавице, па аустронаути лако 'рукују клештима и хватаљкама. Скафандер стаје неколико милиона долара, и за НАСУ није био мали трошак да набави 35 таквих одела!

Али, постоји нешто још чудесније: летећа фотеља коју имају амерички астронаути. То је прави минијатурни свемирски брод тежак нешто више од 150 kg. Може да се креће напред, назад, лево, десно, горе, доле, и да се удаљи стотинак метара од брода. Захваљујући аутоматском систему за стабилизацију, може да се заустави на свега неколико дециметара од сателита.

Постоји још једна справа која олакшава посао астронаутима, а то је аутоматска рука. Изумели су је Канађани, дугачка је 15 m и врло је тачна и снажна. Астронаут из кабине командује том руком која може да ухвати предмете тешке и до 20 тона и да их премешта с тачношћу од неколико центиметара. Може да се претвори и у неку врсту платформе која подсећа на уређаје за одржавање светлећих сигнала на ауто-путевима.

Пошто се све одвија у бестежинском стању, рука може да постави мајстора у било који положај, па и наглавачке

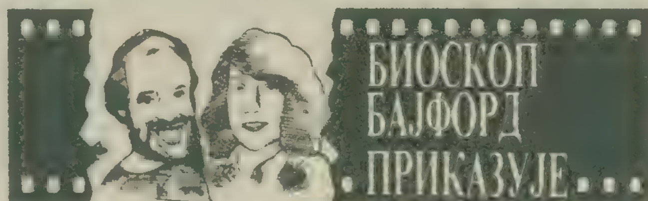
Са оваквом опремом амерички астронаути би требало да раде без тешкоћа и напора. Међутим, то није тако. Ретко се дешава да иде све по плану, и у последњем тренутку искрсну невоље. Астронаути и стручњаци НАСЕ који са Земље прате лет прибегавају невероватним решењима.

Такмичење се наставља

У априлу месецу, Џемс ван Хофтен није успео да припоји Солармакс сателиту.Један мали део је вирио и сметао! Астронаут је морао на брзину да се снађе. На Вестстар 6 нису могли да накаче хватаљку помоћу које би га померала аутоматска рука. Дејл Гарднер и Џозеф Ален утоварили су га ручно у пртљажник Дискаверија, иако је тежак 600 kg!

Мајсторисањем у свемиру не баве се само Американци. Прошле године, Владимнир Кизим и Александар Соловјев пет пута су изашли из Саљута 7 и остали укупно 22 часа у свемиру. Поправљали су цеви на систему за погон брода. Прва жена која је прошетала космосом била је Светлана Савицка из СССР-а. Обавила је прва заваривања. Убрзо после ње и прва Американка, Кетрин Саливен, изашла је из брода.

Х. У.

САМОЗАПАЉИВЕ

ДАНАШЊИ ФИЛМ ЈЕ ИЗУЗЕТАН. У ЊЕМУ НАПОЛЕОНОВ ОФИЦИР УСТАЈЕ, ТАКО РЕЋИ ИЗ ГРОБА И ПОЈАВЉУЈЕ СЕ НА ДРУГОМ КОНТИНЕНТУ У ЛИКУ УЧИТЕЉА. КАД ТО МОЖЕ ШТО СЕ НЕ БИ САМА ОД СЕБЕ УПАЛИЛА КОНТЕСА КОРНЕЛИЈА ДИ-БАНДИ.

НАЈРЕАЛИСТИЧКИЈИ ФИЛМ У ИСТОРИЈИ

Године 1914. једна холивудска филмска кућа је потписала уговор с мексичким револуционарним вођом Панчом Виљом. Он се обавезао да ће да се бори, једно краће време, за своје револуционарне циљеве, према већ написаном сценарију, и заузврат да добије суму од 25.000 долара. Тако је филмска екипа стигла у Мексико и прикључила се Виљиним герилцима. Редитељ је бирао место и начин борбе који су одговорали његовој редитељској концепцији. Камерман који је могао да снима само по дневној светлости захтевао је да борбе почну сваког дана, тачно у 9 сати, а заврше се у 4 после подне. Понекад су филмаџије тражиле да се нека права акција заустави за час, да би променили место камере, и наставили да снимају из новог угла. Када је снимање завршено и материјал однет у Холивуд, дошло се до становишта да филм делује неубедљиво и да као такав не може у биоскопе. Одлучили су да највећи број сцена поново сниме, овог пута у студију, не би ли добили на реалистичности.

Што би рекао Аристотел, није важно да је истинито него да је вероватно!

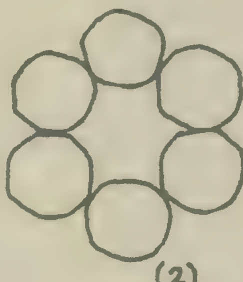

ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО У ПЕТАК

Како сте успели да одредите петнаест минута, колико вам је потребно да би се скувало јаје? Ево првог, дужег начина! Ставите у погон оба пешчана сата у истом моменту. Када сат који исцури за седам минута буде готов, спустите јаје у кључалу воду. Када сат који исцури за једанаест минута буде готов, одмах га обрните, и чекајте да поново исцури. Тада извадите јаје јер знате да се кувало тачно петнаест минута. За целу ову процедуру потребно вам је 22 минута. Бржи начин је да ставите у погон оба сата и јаје у кључалу воду у истом моменту. Када песак из сата који показује време од седам минута исцури, одмах га окрените да поново почне да цури. Када песак у сату који показује време од једанаест минута исцури, окрените сат који показује време од седам минута поново. Када песак из истог исцури, знаћете да је прошло тачно петнаест минута!

Верујемо да вам је овај задатак огадио тврдо кувано јаје за дужи период! Зато ће овај нови задатак бити много једноставнији: поређајте шест новчића у два реда од по три новчића, као на нашем цртежу (1). Помичући три новчића у три потеза направите од новчића круг у коме ће се сваки новчић наслањати на онај суседни (цртеж 2).

(1)

(2)

УПОЗНАЈТЕ СЕ С МАРШАЛОМ НЕЈОМ

Маршал Мишел Неј је био један од Наполеонових најспособнијих официра. После француског пораза код Ватерлоа, осуђен је на смрт стрељањем. Погубљење је извршено пред британским посматрачима који су приметили да је окрвављено тело „било уклоњено с неуобичајеном ужурбаношћу". Његово тело је сахрањено следећег дана – удовица није присуствовала сахрани – само је један даљњи рођак био сведок одласка славног маршала на вечни починак.

Три године касније, у Јужној Каролини, САД, средовечни учитељ француског језика под именом Питер Стјуарт Неј, је изјавио да су он и Маршал Неј исто лице. Испричао је како је избегао погубљење уз помоћ једног свог старог војника и плана који је овај смислио. По њему, војници одређени да пуцају у маршала пуцали су му изнад главе. С руком коју је држао на срцу он је притиснуо кесу напуњену „крвљу" која се у часу кад су се зачули пуцњи, распукла и облила његове груди. Очигледно је да је и Нејов бивши непријатељ, Војвода од Велингтона, одобрио овај план згрожен над понижавајућом судбином која је задесила његовог колегу маршала.

Нико није поверовао Питеру Неју – све док се није подвргао лекарском прегледу после којег је званично потврђено да се ожиљци на његовом телу савршено слажу са ожиљцима које је Маршал Неј добио у биткама. Учитељ је, такође, изјавио да га је један његов бивши војник препознао на броду на путу из Европе у Америку. Тај војник је пронађен и он је потврдио истинитост ове приче. Такође, Питер Неј је знао све, и најинтимније детаље који су се тицали породице маршала Неја. Стручњаци за рукопис су упоређивали писма која је писао Неј и рукопис учитеља француског језика и закључили да нема сумње да их је писала иста особа.

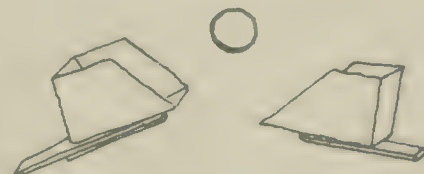
Када је један од Нејових ученика показао своме учитељу новине са извештајем о Наполеоновој смрти на Светој Јелени, учитељ се онесвестио пред целим разредом и касније, истог дана покушао да изврши самоубиство.

Питер Неј, или маршал Неј, умро је у Јужној Каролини 1846. Његове последње речи су биле: „Ја сам стварно маршал Неј"...

Наполеонов маршал Неј

ИГРАЈТЕ СЕ – ЛОПАТИЦЕ

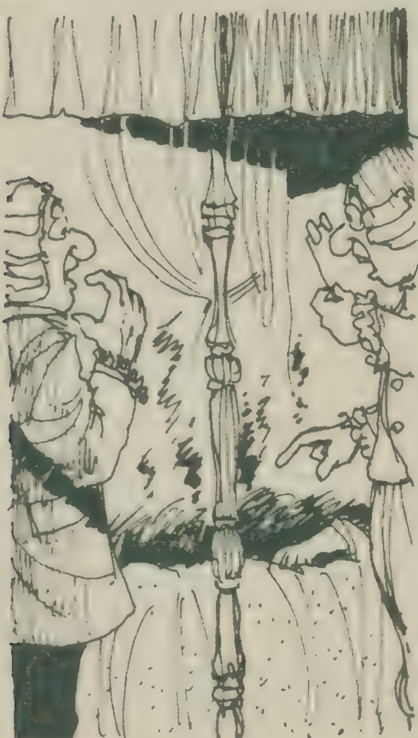
Колико вам руке слушају очи? Ево још једне игре, која ће вам помоћи да то проверите. Пресеците две кутије за ципеле надвоје као што је то показано на нашем цртежу. Затим залепите за дно летвице (око 18 cm x 2 cm) које ће послужити као дршка „лопатице". Учврстите летвице још једним картоном који ћете попреко њих залепити за дно „лопатице".

Док играју, играчи стоје један наспрам другог и добацују се лоптом помоћу „лопатица". Лопта не сме да се додирне руком. Сваки играч почиње с десет поена. Онај ко испусти лопту губи један поен. Кад падне на нулу – изгубио је!

САМОЗАПАЉИВЕ ОСОБЕ

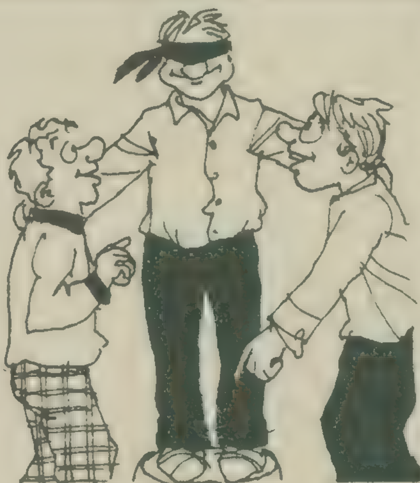
Да ли можете да поверујете да се неко изненада запали без икаквог узрока и потпуно изгори? Ма колико невероватно звучало, неколи-

ОСОБЕ

ко таквих случајева је забележно током последњих две стотине година. Први је случај италијанске контесе Корнелије ди Банди, 1763. године. Њени суседи су приметили како жућкасти дим куља из њене собе, да би њена слушкиња, отворивши врата, открила оно што је од сироте контесе остало. Служавка је „видела Контесин леш како лежи на земљи у ужасном стању", записали су историчари. „На око један метар од кревета, контесине ноге, обучене у чарапе, лежале су неоштећене а глава, упола изгорела, била је између њих. Скоро све остало претворено је у пепео. Ваздух у соби био је презасићен чађу која је посвуда летела".

И други случајеви, за које се зна, су изненађујуће слични овоме – тело које је изгорело, а све друго у околини остало недирнуто. Ни до данас није утврђено шта проузрокује ову појаву. Један амерички научник се сетио да упореди датуме кад су се збили ови догађаји и евиденцију о променама магнетских поља. У шест случајева је установио да се време ових догађаја „самосагоревања" поклапа с веома израженим магнетним интензитетом. Његова теорија је да јаче изражене магнетске промене изазивају цепање молекула при чему се ствара извесна количина површинске топлоте. Ова теорија је занимљива али још увек не расветљава зашто се то догађа тако ретко и зашто се тако изазвана – ватра не шири. Изгледа да ова појава има неке елементе које разум још не може да докучи и које се не уклапају у строге оквире које наука може да понуди – као да су у то своје прсте умешале „нечисте силе". У сваком случају, не можете рећи да вас нисмо упозорили!

МАЛА ШАЛА

Ово је изврсна ствар да се примени на неком журу, али, да бисте је спровели, потребан вам је партнер.

Затражите од неке званице да се попне на столицу. Тој особи завежите очи. Ви и ваш партнер станите са сваке стране столице држећи се рукама за столицу – као што показује наш цртеж. Вашој жртви кажите да једну руку стави вама на раме, а другу на раме вашег партнера. Затим је упозорите да ћете подићи столицу. У том моменту ти и твој партнер клекните и сагните се. Иако вашу жртву нисте помакли ни за педаљ, она ће имати утисак да сте је подигли. Сада јој наредите да скочи са столице, још увек везаних очију. Кад, преплашено, одбије да то учини, одвежите јој очи – нека се сама увери да под није тако далеко како је замишљала!

РЕКЛИ СУ... О СТРАХУ

АРИСТОТЕЛ: Страх је бол који расте док наслућујете опасност!

ШЕКСПИР: Страх од најгорег често спречава најгоре!

СПИНОЗА: Нема страха без наде, ни наде без страха!

ВОЛТЕР: Страх следи злочин и то је његова казна!

ШИЛЕР: Човек кога ништа не плаши је јак колико и онај који се плаши свакog.

ФРАНЦУСКА ПОСЛОВИЦА: Страх је већи од свих изумитеља!

Илустровао Зоран Петковић Петко

Мила и Тимоти Бајфорд

УНУТРАШЊИ ПОРТРЕТ ВАН ГОГА

Винсент Ван Гог није могао да зна, али је по свему судећи, био жртва тек недавно откривеног психичког поремећаја. Дијагнозу је, скоро сто година после смрти славног сликара, поставио амерички неуролог др Шарам Кошбин.

И опседнутост религијом је ту: Ван Гог је у младости ватрено желео да постане свештеник.

Ригидно понашање: доказује га, ако ништа друго, чињеница да је уметник читавог живота упорно одбијао да започете разговоре оконча.

Илустровао Зоран Јовановић

Ван Гог је, по мишљењу др Кошбина, боловао од тзв. Гешвиндовог синдрома. Отуда и неки његови у најмању руку необични поступци: одсецање сопственог уха, обичај да једе сликарску боју и повремено пије керозин.

Гешвиндов синдром последица је физичког оштећења темпоралног лобуса мозга (део мозга у пределу слепоочница) или оштећење настало услед неке болести. Симптоми су следећи:

– Хиперграфија, односно принудне потребе да се неумерено пише, црта и слика.

– Опседнутост религијом,

– Ригидност или нееластичност у понашању,

– Изненадне промене у сексуалном интересовању.

Ван Гог се у наведене симптоме савршено уклопио. Најплоднији период његовог живота је 1888. година проведена на југу Француске у Арлу. Тада је Ван Гог створио 200 слика, нацртао 100 цртежа и исписао 200 писама. Тешко да би се могао наћи бољи пример за хиперграфију, тврди др Кошбин.

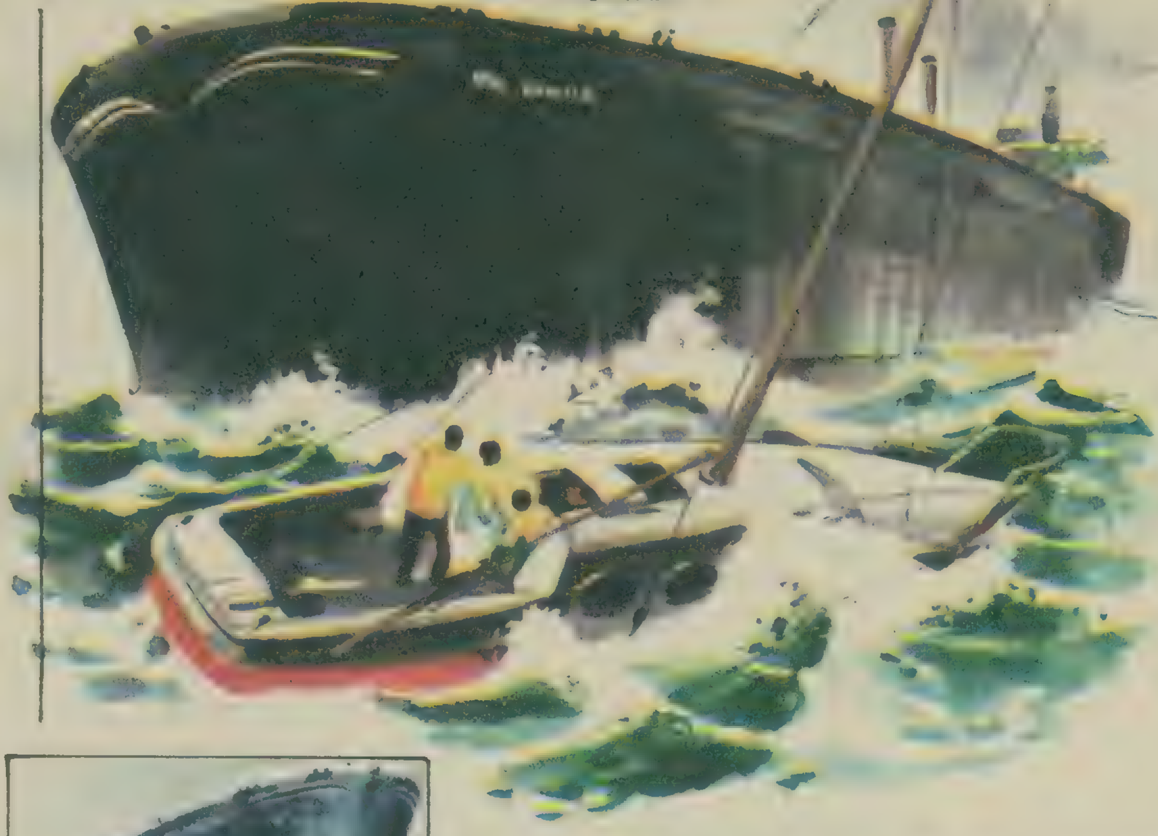
У погледу последњег симптома, др Кошбин ништа не тврди, али износи претпоставку да се на основу свега познатог, пријатељство између Гогена и Ван Гога тешко може уклопити у оквире нормалног другарства између два мушкарца.

Није др Кошбин ни први ни последњи који је Ван Гогу постхумно поставио дијагнозу. С на изглед подједнако јаким аргументима други су доказивали да је боловао од шизофреније, параноје и којечега другог. Извесно је једино да је 1890. године у тридесет и седмој години живота, Ван Гог извршио самоубиство.

Никакве шизофреније, никакве параноје, реч је о Гешвиндовом синдрому изазваном оштећењем мозга још у детињству, тврди др Кошбин и додаје: „Тешко је рећи да ли би, да је данас жив, Ван Гог, могао да се излечи. А знајући да је управо захваљујући болести створио генијална дела, не знам да ли бих уопште пожелео да му помогнем".

М. И.

Илустровао Брана Јовановић

ДОБРИ ЉУДИ И ЛОШЕ МОРЕ

ПОСАДА ТАНКЕРА „АНТЕ БАНИНА", НАКРЦАНОГ НАФТОМ, ИМАЛА ЈЕ НЕПРЕДВИДЉИВУ ПЛОВИДБУ. ДО ЊИХ ЈЕ СА ИТАЛИЈАНСКЕ ЈАХТЕ СТИГАО ПОЗИВ ЗА ПОМОЋ

Пловити јахтом између две јадранске обале (наше и италијанске) изазов је и за искусне морнаре. Њих четворица, Италијани, на јахти „Оаси", кренули су до Примоштена. Намеравали су да разгледају југословенску обалу за коју сви кажу да је лепша од њихове. Купало им се у повученим увалама којих није било у њиховим картама. Пошли су рано да побегну од лудог августа чије су врућине личиле на казну с неба.

Изненада је дунуо југо. Ненајављен, неочекиван... Пролазна невера, како би рекли приморци. Добродошло освежење. Међутим, с југом су се дигли таласи. Бивали су све већи и све страшнији. Поигравали су се с малим лађама. Италијанска јахта „Оаси" није била изузетак. Њена посада ништа мање уплашена. Тог опасног 6. августа 1985. године њихов бродић је зауставило невреме. Ђорђу Писаљу (25), Маурицију Бјанкардију (21) из Милана, Вененцу Сантомартинију (53) и Андреди Урбану (37) из Арезеа био је то тек други дан пловидбе на лепом, девет метара дугом броду.

Море је било све немирније. У јахту је продирала вода. Покушали су да спусте једра. Није им пошло за руком ни да се, уз помоћ мотора, довуку до прве обале. Од Корнатских острва били су далеко (десетак наутичких миља). За њих је остало мало наде.

Позив за помоћ

Храбрило их је то што је јахта била добро опремљена. Имала је и радио-станицу, а наутичари комплетну сигналну опрему. Шта им све то вреди ако се у непосредној близини не нађе неки већи брод.

Позиве за помоћ ухватили су, ипак, у сплитској обалској радио-станици која је одмах емитовала СОС.

Међу првима су их чули поморци на танкеру грдосији који носи име народног хероја Анте Банине.

„Банина", џин дугачак 244, широк 42 метра, био је пун нафте. Њиме је заповедао четрдесетогодишњи капетан Ратко Фрка. Он је обавестио посаду: поћи ћемо да спасемо људе са италијанске лађице. Заповедник Фрка није успео да се јави рафинеријској луци у Урињу код Ријеке. Нису знали да је скренуо с курса. Остале су у неизвесности и супруга Ана и деца Антонела и Томислав. Једва су чекали да се врати из Чихата (града у Турској). Ни једни ни други нису ни слутили да је Фрка с посадом кренуо на изненадни задатак. Одлучио је да спасе четворицу Италијана. Иако је Голијат намеравао да помогне Давиду, изгледи су били веома мали.

Јер, на пловећи град тешко је попети се и при најмањем ветру. Не осећају га, додуше, они на палуби грдосије. Али, то знају гости или други намерници који су посетили овај брод. Права је вештина попети се уз степенице и кад брод мирује, кад је на везу, кад укрцава нафту.

Против олује и сопственог мотора

Олуја је беснела. Јахта „Оаси" се нагнула. Њена посада само што не скаче у побеснело море. Капетан Фрка, шеф машинарнице Ленко Милин и још 27 чланова посаде морали су да савладају највећу и најтежу од свих препрека. Требало је зауставити моторе! Наиме, да би с такозваног нафтног прешао на „слабији" дизел погон, другим речима, да би умирио дивовске моторе, танкеру треба више од сто минута.

Иако је брод натоварен до врха, капетан Фрка се одлучио на готово немогуће: наредио је шефу машинарнице да заустави машинерију „Банине" што пре. Милин је обећао да ће то учинити за непун сат.

Уплашеним наутичарима из Италије минути су споро одмицали. Брод спасилац био им је тако рећи надохват руке. Пловио је у круг, подаље од њих, да их не потопи, али није могао да им помогне.

- Бацићу своју матрикулу (дозвола за пловидбу) и никада више нећу запловити ако их не спасемо - рекао је капетан Фрка својој посади. Посада је знала да он тако и мисли.

У међувремену Сплит-радио (станица искључиво намењена одржавању везе између копна и бродова на мору) јавља да ће предност давати вестима с танкера. Тако је и било.

За сваки случај, капетан Ратко Фрка упозорио је копно да се на нашој обали припреми хеликоптер којим би бродоломци били извучени из мора у случају да „Банина" не успе.

Спасавање је почело већ у седам сати. Али, мало се могло учинити све до 8.35 када су се мотори умирили. Тек тада је маневар био могућ. Отежавајућа околност је била што Италијани нашем броду нису на време јавили тачну позицију своје јахте. Погрешили су правац.

По таквом невремену и на таласима вишим од три и по метра, шибани ватром од тридесет пет чворова, добро су уопште стигли да обавесте о својој невољи.

Ипак су имали среће

Мотори су брзо заустављени. Зато је танкер био пливајућа бомба. Из машинарнице се димило. Колос је дахтао. Нико од чланова посаде није мислио на себе. Није их обесхрабрио ни први неуспели покушај. Танкер је пловио према ветру, а јахта низ ветар. Није их поколебало ни прво нетачно испаљивање из топа. Конопац за спасавање их је промашио.

У другом покушају поново промашај.

Претила је и опасност да танкер „прегази" бродоломнике.

Војни хеликоптер већ се спремао да полети кад су на „Банини" одлучили да покушају и трећи пут. Невреме је било све јаче, видљивост све слабија.

Направили су ризичан маневар. Спустили су лествице од конопца. Ни од њих није било користи. Капетан Фрка је тада наредио да се тешке металне лествице спусте у море. На њих би се „утоварили" бродоломници. Они би их, затим, хидрауликом, подигли до палубе... Тако се и догодило. Палубом је одјекнуло громко „Ура!" Четири бродоломника, потпуно исцрпљена и уморна, нашла су спас на огромном броду. Сплит-радио је непрестано преносио честитке посади „Анте Банине".

„Југотанкер", у чијој флоти плови „Банина", предложио је посаду танкера за највећи поморски трофеј „Плава врпца Вјесника". Врпца се даје за људски и храбри подухват на мору.

Навијамо за посаду „Банине".

Младен Бален

ЧЕРЕМАЈА: НОЋ ГРАБЉИВИЦА III ДЕО

ЦРТА И ПИШЕ ХЕРМАН (HERMAN)

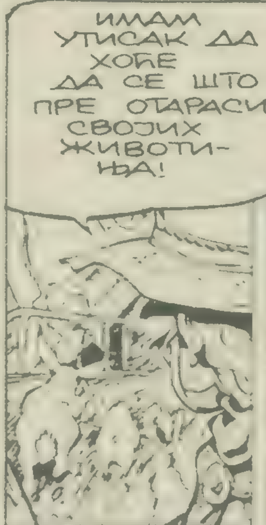

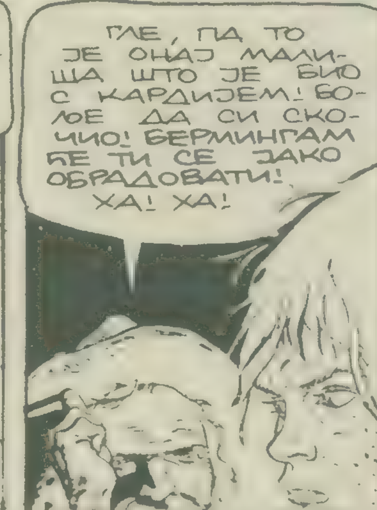

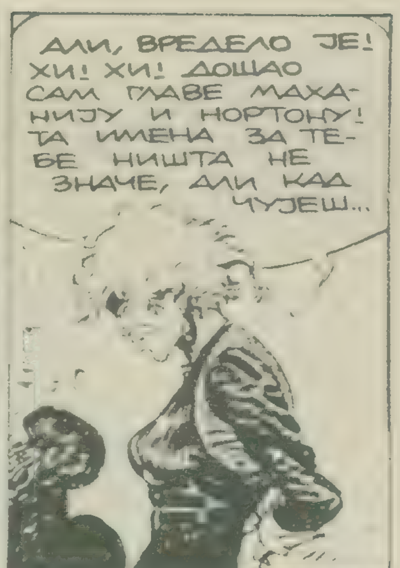

КЛАК!

ПРЕРУШЕН У ДЕВОЈКУ, КАРДИ ЈЕ ОТКРИО НАРОДУ ДА ДЕБЕЛО ОКО, БЕРМИНГАМ, И ЊЕГОВА БАНДА ТРГУЈУ БЕЛИМ РОБЉЕМ...

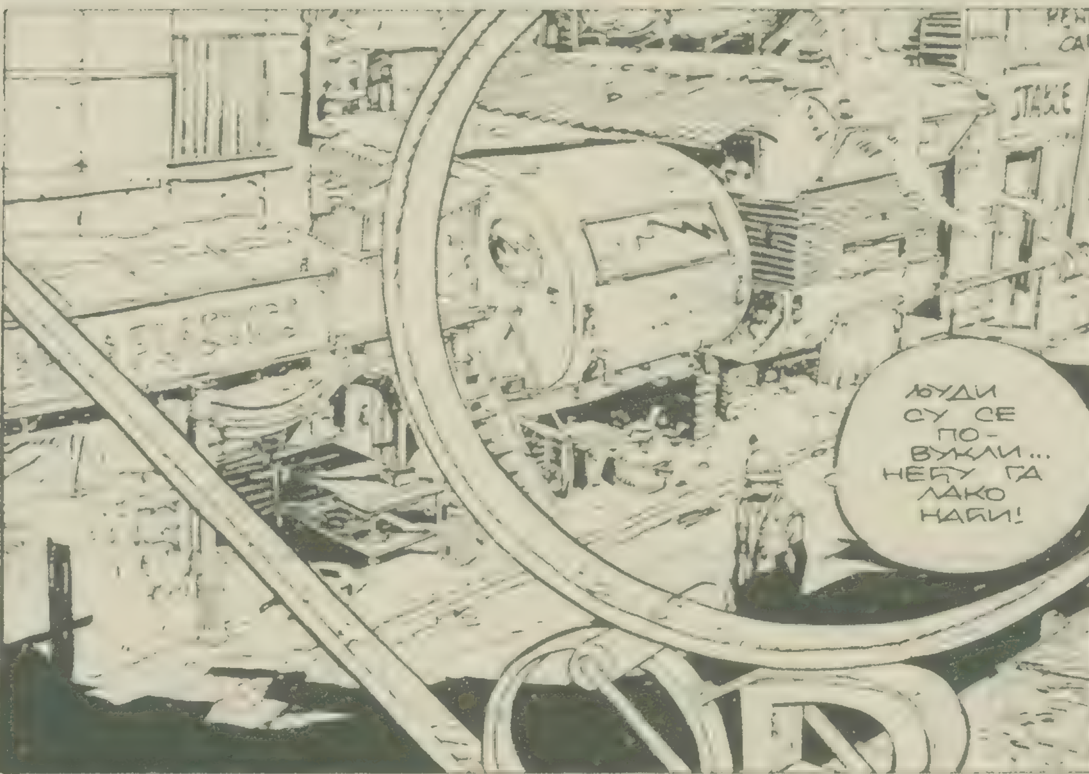

НАЈЗАД КОД КУЋЕ! ВРЕМЕ ЈЕ ДА СЕ ПРЕСВУЧЕМ И ДА ТИ ИСПРИЧАМ СВЕ! НИЈЕ ЛАКО БИТИ „ДЕВОЈКА", ЏЕРЕМАЈА!

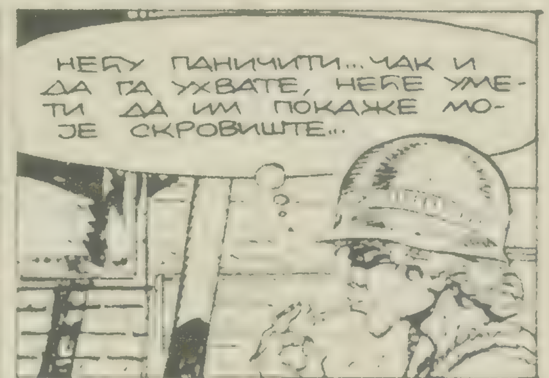

АЛИ, ВРЕДЕЛО ЈЕ! ХИ! ХИ! ДОШАО САМ ГЛАВЕ МАХАНИЈУ И НОРТОНУ! ТА ИМЕНА ЗА ТЕБЕ НИШТА НЕ ЗНАЧЕ, АЛИ КАД ЧУЈЕШ...

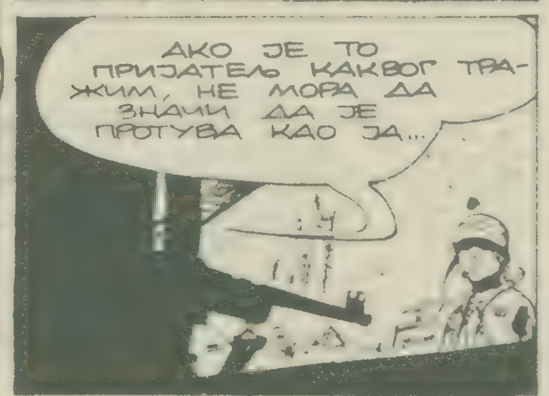

... СХВАТИЋЕШ ДА ЈЕ И БЕРМИНГАМУ ОДЗВОНИЛО! ХЕЈ, ЏЕРЕМАЈА?

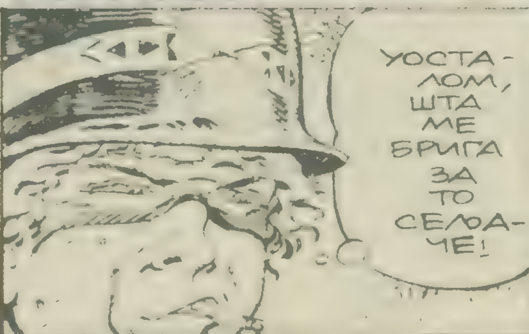

ЏЕРЕМАЈА!

БАШ ЈЕ ЗВЕКАН!

ЉУДИ СУ СЕ ПОВУКЛИ... НЕЋУ ГА ЛАКО НАЋИ!

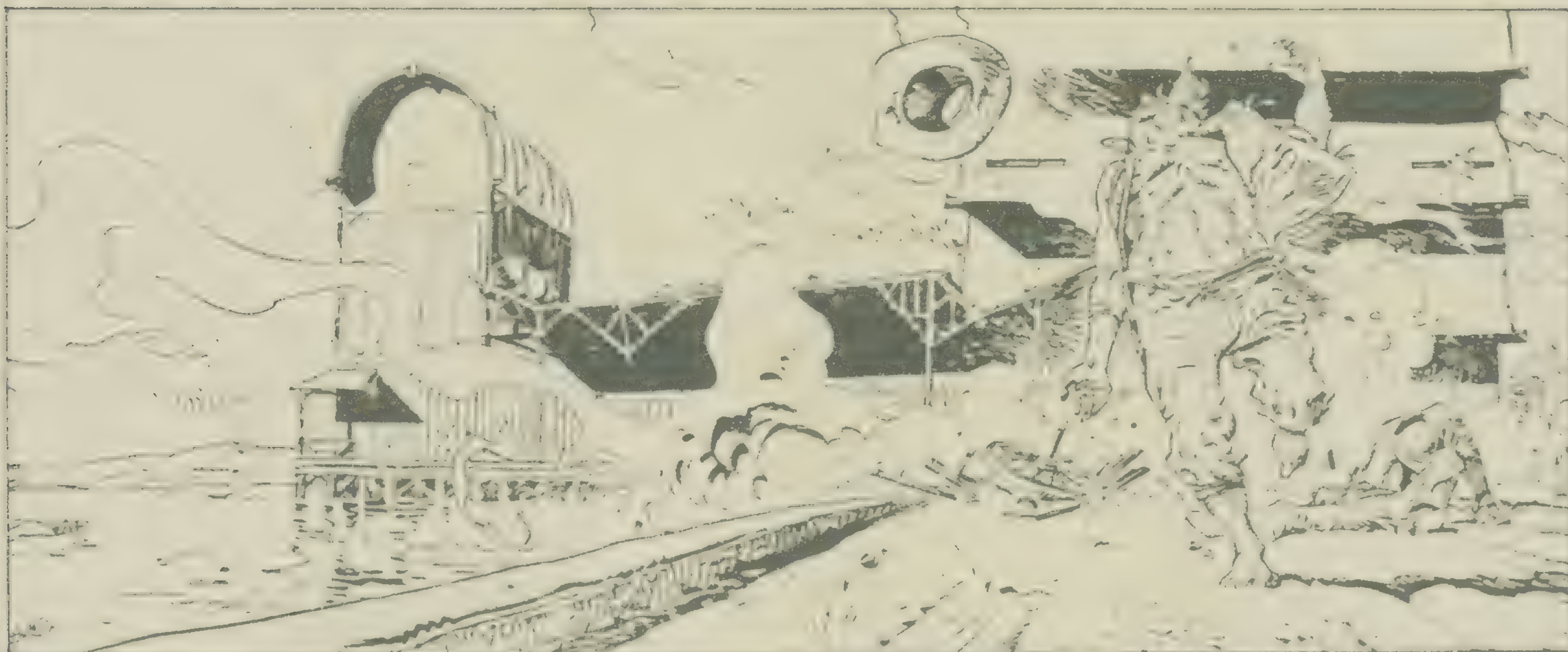

НЕЋУ ПАНИЧИТИ... ЧАК И ДА ГА УХВАТЕ, НЕЋЕ УМЕТИ ДА ИМ ПОКАЖЕ МОЈЕ СКРОВИШТЕ...

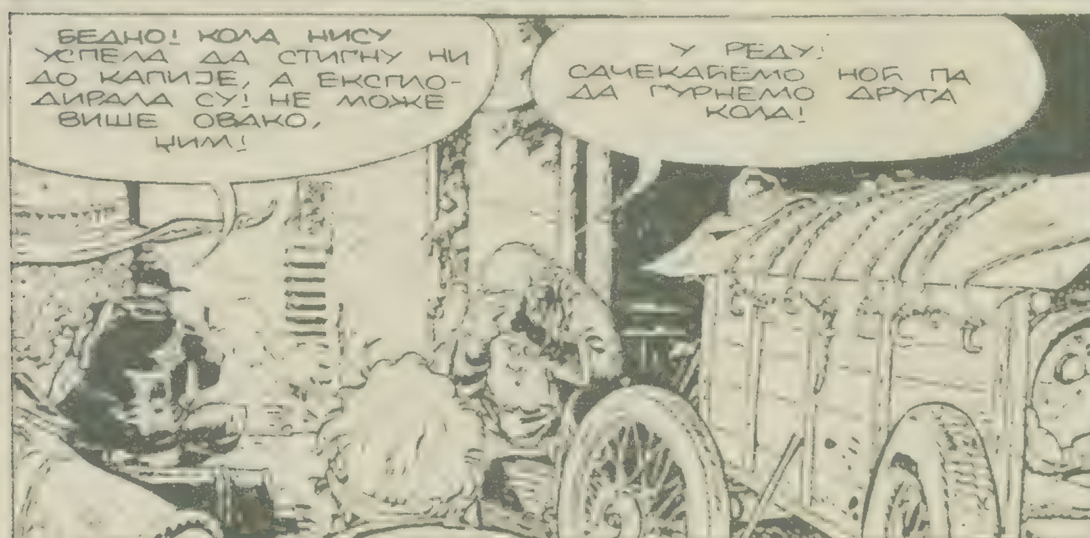

АКО ЈЕ ТО ПРИЈАТЕЉ КАКВОГ ТРАЖИМ, НЕ МОРА ДА ЗНАЧИ ДА ЈЕ ПРОТУВА КАО ЈА...

УОСТАЛОМ, ШТА МЕ БРИГА ЗА ТО СЕЉАЧЕ!

БУУУУМ!

БЕДНО! КОЛА НИСУ УСПЕЛА ДА СТИГНУ НИ ДО КАПИЈЕ, А ЕКСПЛОДИРАЛА СУ! НЕ МОЖЕ ВИШЕ ОВАКО, ЦИМ!
У РЕДУ! САЧЕКАЋЕМО НОЋ ПА ДА ГУРНЕМО ДРУГА КОЛА!

ТЕБИ БИ МОГЛО ДА СЕ ДЕСИ ДА ТИ НЕКО ЈЕДНОМ ЗАУВЕК РАЗЛУПА ТУ ТИКВУ!
ШТА?

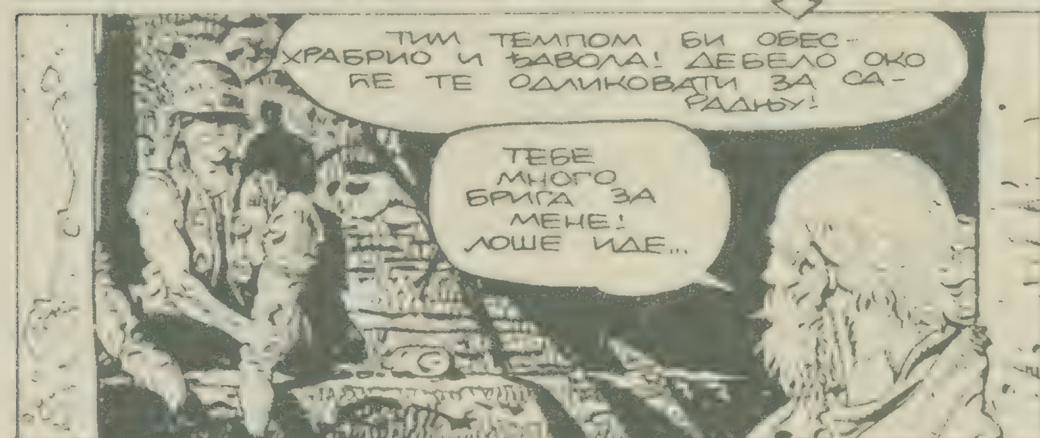
ПОНОВИ, ПА ДА ЈА ТЕБИ РАЗЛУПАМ ТИНТАРУ!
МАНИ СЕ, ЦИМ! СВИ СМО НЕРВОЗНИ...

?
ХМ...

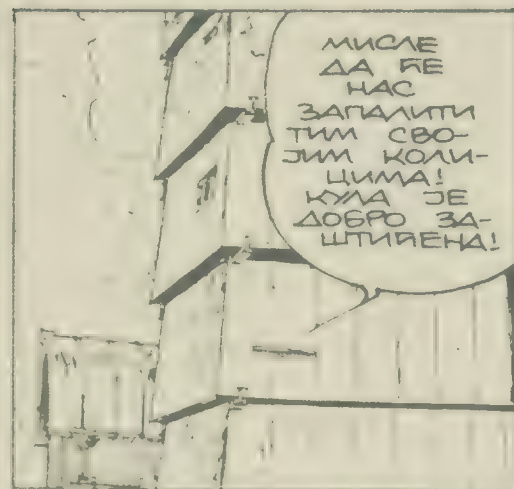
АКО ЖЕЛИМО У КУЛУ, МОРАМО СРУШИТИ КАПИЈУ! НЕЋЕ БИТИ ЛАКО, АЛИ НЕМА ДРУГЕ! НЕМАМ ДАРА ДА УЛЕПШАВАМ СТВАРИ!
МОЖДА ДА ИХ НАПРАВИШ НЕВИДЉИВИМА!

ТИМ ТЕМПОМ БИ ОБЕСХРАБРИО И ЂАВОЛА! ДЕБЕЛО ОКО ЋЕ ТЕ ОДЛИКОВАТИ ЗА САРАДЊУ!
ТЕБЕ МНОГО БРИГА ЗА МЕНЕ! ЛОШЕ ИДЕ...

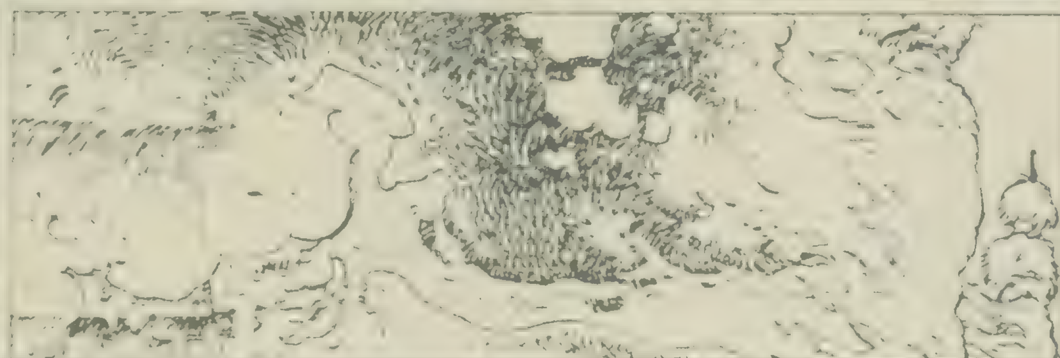
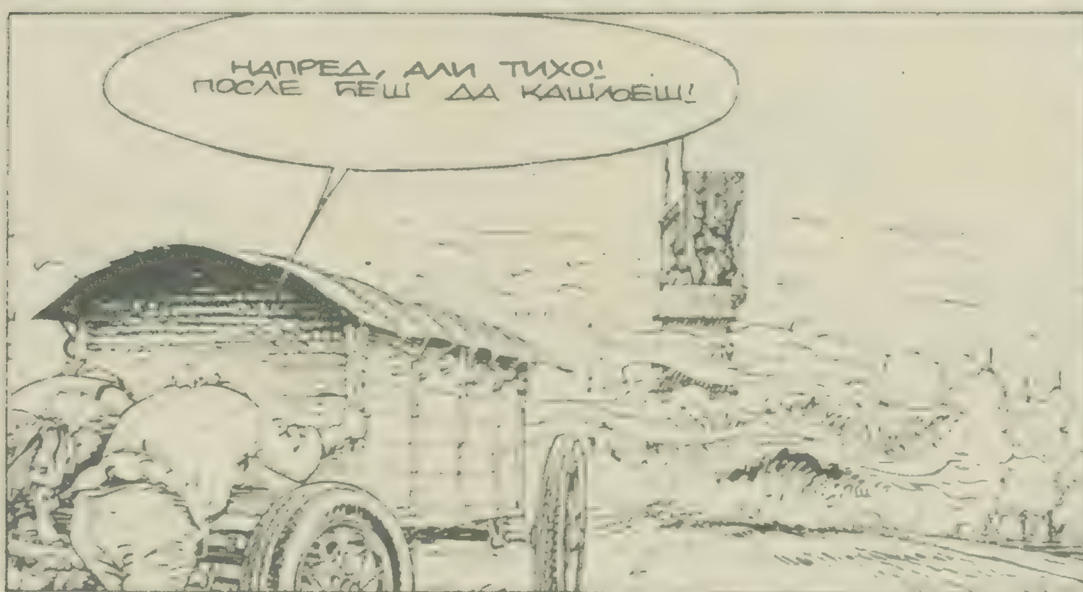

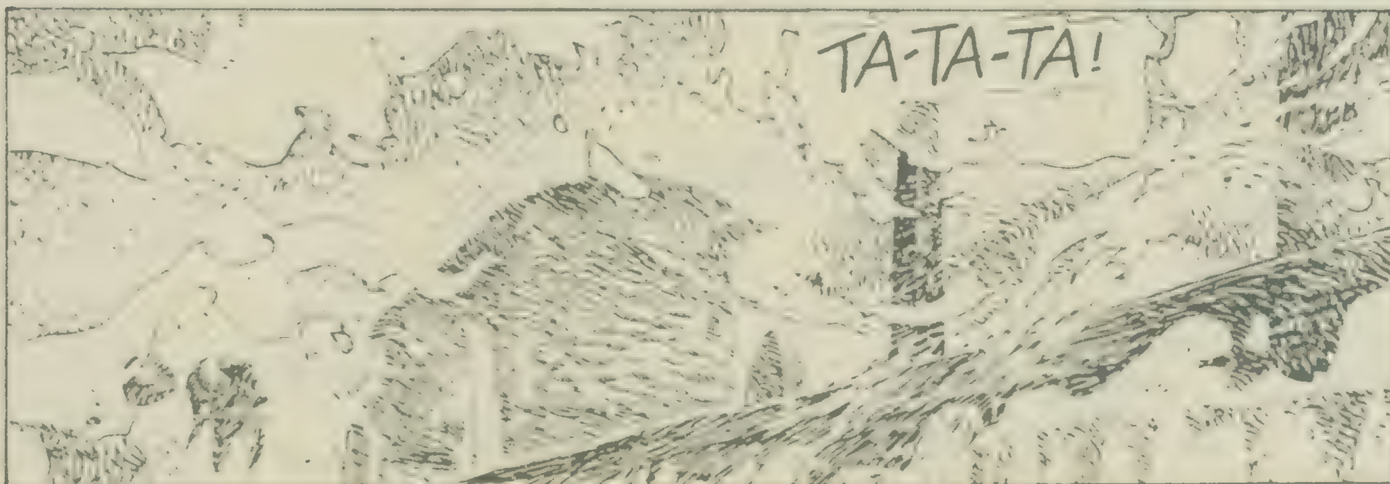
НЕВИДЉИВИМА?!

ХМ! ВЕЋ ДУЖЕ ВРЕМЕ СУВИШЕ ЈЕ МИРНО!

МИСЛЕ ДА ЋЕ НАС ЗАПАЛИТИ ТИМ СВОЈИМ КОЛИЦИМА! КУЛА ЈЕ ДОБРО ЗАШТИЋЕНА!

ТРА-ТА-ТА-ТА!

ТРИИИИИ!

НАПРЕД, АЛИ ТИХО! ПОСЛЕ ЋЕШ ДА КАШЉЕШ!

ДО ВРАГА! НИШТА НЕ ВИДИМ У ТОМ ХАОСУ! ТРЕБА МОНТИРАТИ НА ГОРЊИ НИВО!
ТА-ТА-ТА!
НЕМА ВРЕМЕНА! ПОВУЦИ!

ТА-ТА-ТА!

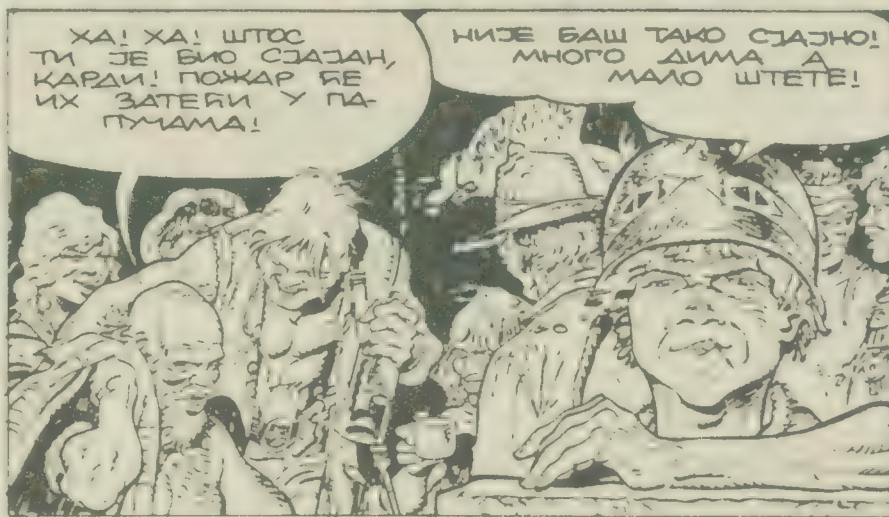
ФШШШ!

НАТРАГ! САД ЋЕ!

БУМ!

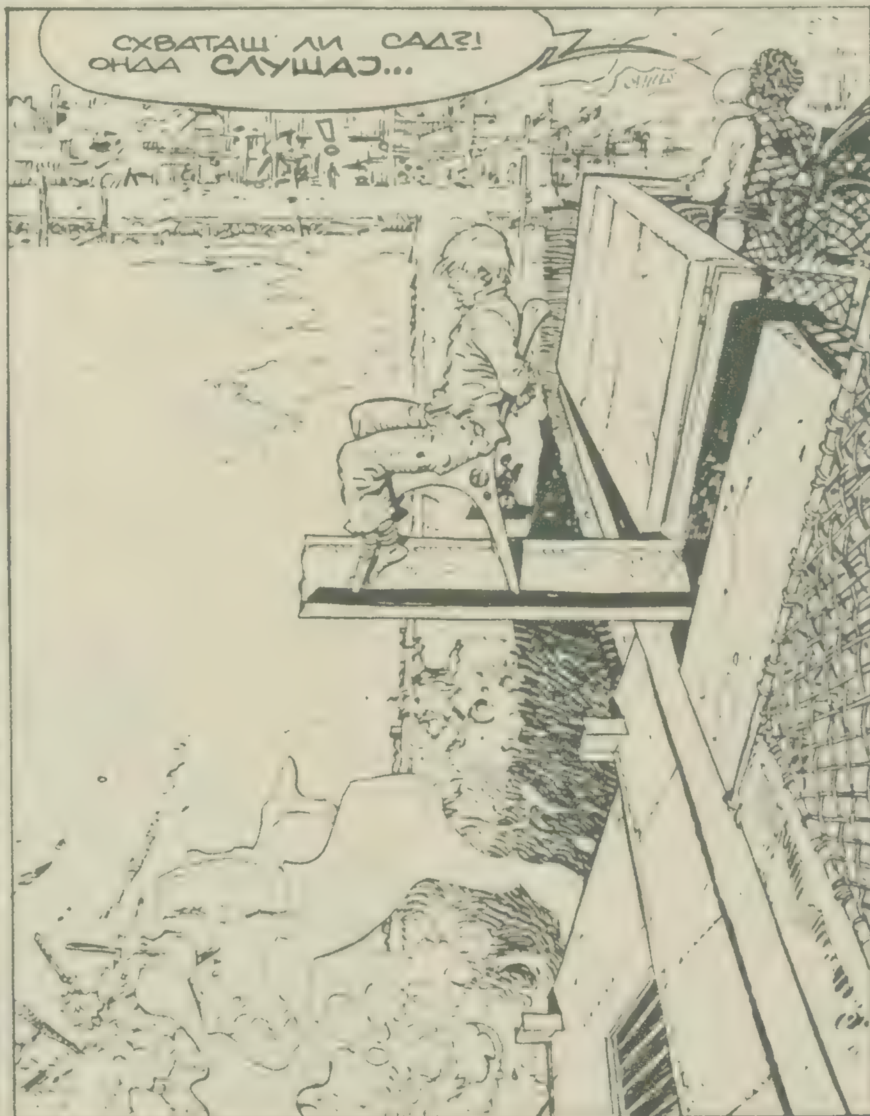

УРА! ОВОГ ПУТА ЈЕ УСПЕЛО, ЦИМ!

УХ... УХ... ЗАР НИЈЕ СЈАЈНО!

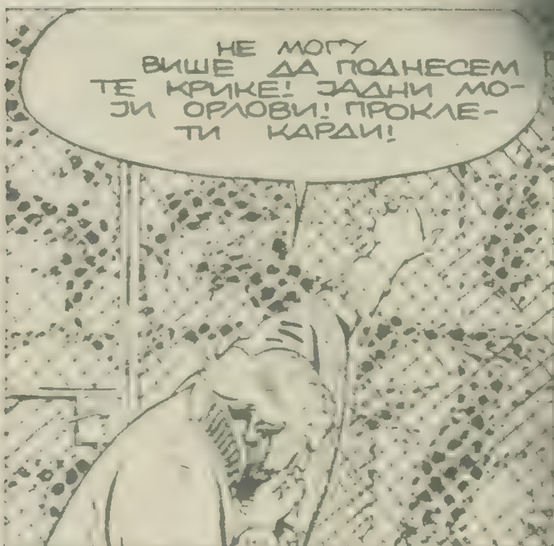
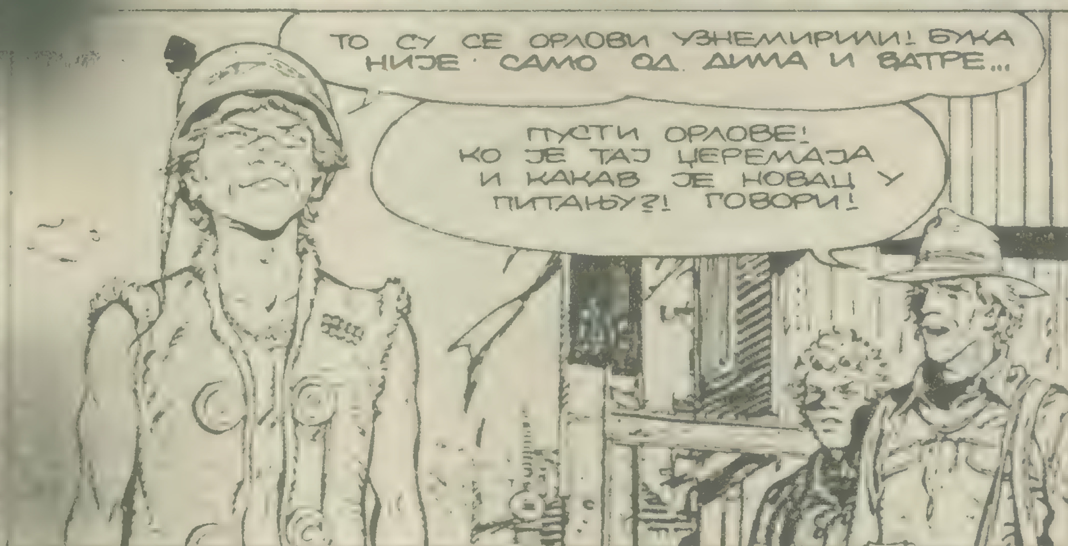

ХА! ХА! ШТОС ТИ ЈЕ БИО СЈАЈАН, КАРДИ! ПОЖАР ЋЕ ИХ ЗАТЕЋИ У ПА-ПУЧАМА!
НИЈЕ БАШ ТАКО СЈАЈНО! МНОГО ДИМА А МАЛО ШТЕТЕ!

ДОБРО, А ПОСЛЕ?! ПОЖАР ЋЕ ОШТЕ-ТИТИ УЛАЗ, А СУТРА УЈУТРУ ЛАКО ЋЕМО ОСВО-ЈИТИ КУЛУ, СПРАТ ПО СПРАТ!
МАЛОООЈ!

КАРДИ МАЛОЈ! ГЛЕДАЈ! ОВО ТЕ СИГУРНО ЗАНИМА!
ПРИЂИ!

СХВАТАШ ЛИ САД?! ОНДА СЛУШАЈ...

EEK! EEEEEEK! EEEK!
ГОСПОДИН БЕРМИНГАМ НУДИ ЏЕРЕМАЏИН ЖИВОТ У ЗАМЕНУ ЗА НОВАЦ...

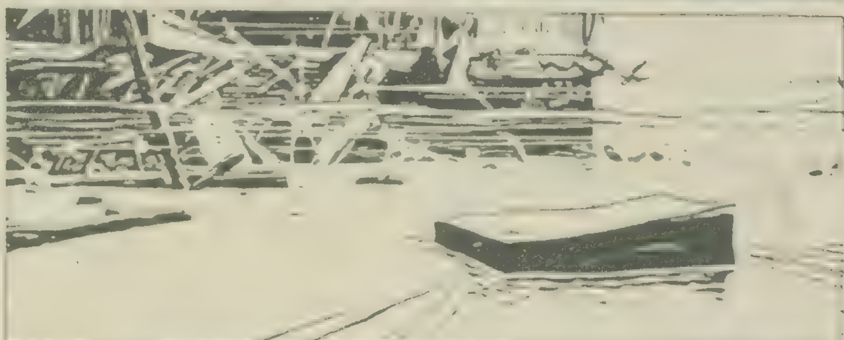
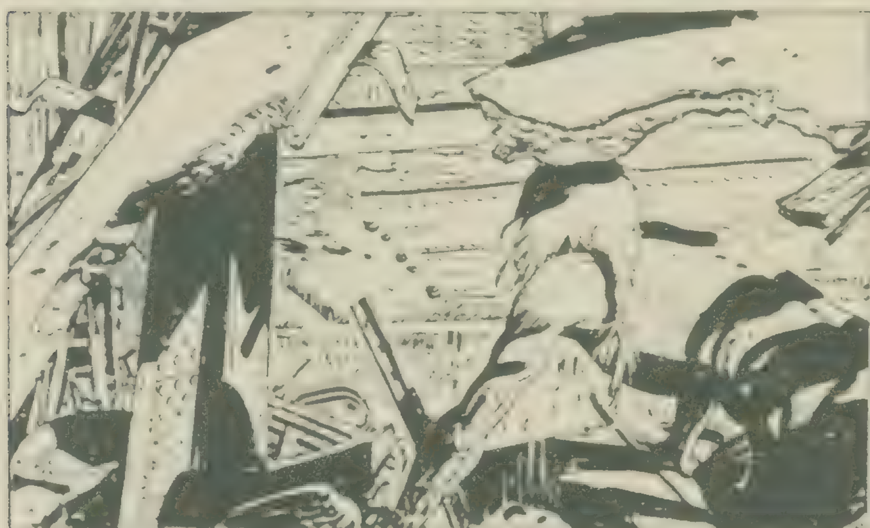
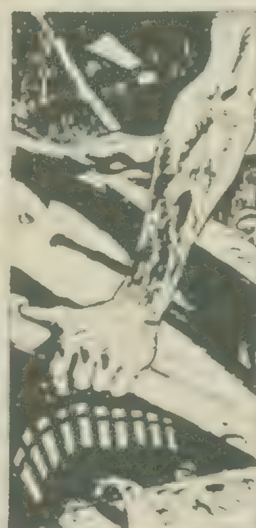
... КАО И ЗА СТОТИНУ ЗДРАВИХ ГЛОДАРА!

НЕ МОГУ ВИШЕ ДА ПОДНЕСЕМ ТЕ КРИКЕ! ЈАДНИ МОЈИ ОРЛОВИ! ПРОКЛЕТИ КАРДИ!

ТО СУ СЕ ОРЛОВИ УЗНЕМИРИЛИ! БУКА НИЈЕ САМО ОД ДИМА И ВАТРЕ...
ПУСТИ ОРЛОВЕ! КО ЈЕ ТАЈ ЏЕРЕМАЏА И КАКАВ ЈЕ НОВАЦ У ПИТАЊУ?! ГОВОРИ!

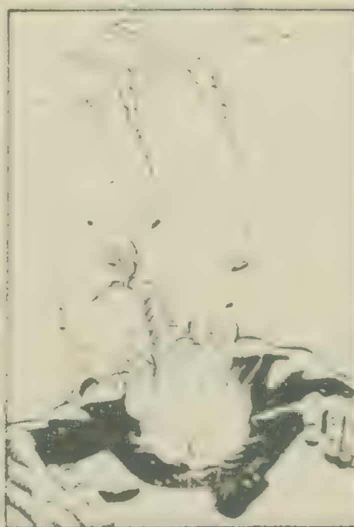
АКО ТЕ ПИТАЈУ, РЕЦИ ДА НИШТА НЕ ЗНАШ...
...И ДА НИКАД НИШТА НЕЋЕШ САЗНАТИ!
!

ТАК-ТАК!
ТАК-ТАК!

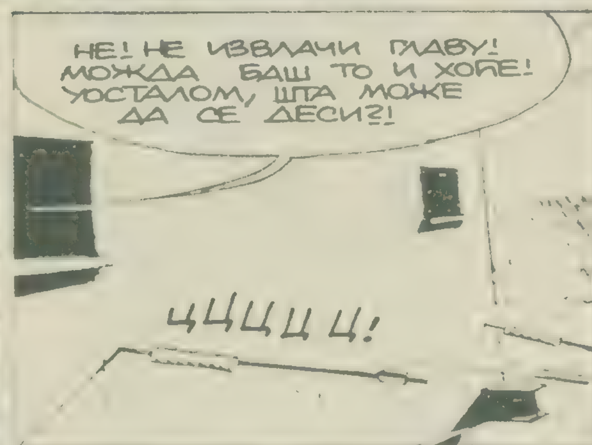
У РЕДУ! СВЕ МИ ЈЕ ЈАСНО... ДИНАМИТОМ НЕ МОГУ НИШТА ПОСТИЋИ... ТРЕБА НЕШТО ДРУГО СМИСЛИТИ...

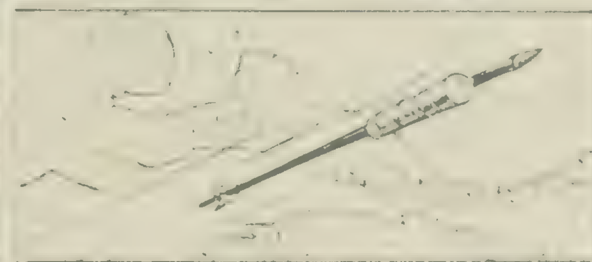

ЧАЈ ИЛИ КАФУ? ХАРТ МИ КАЖЕ ДА СИ ТИ ИСПАЛИО ОНАЈ РАФАЛ!
ЈЕСАМ, АЛИ ИЗГЛЕДА НИШТА НЕ ВРЕДИ! КАФУ... И ШЕЋЕР...

ДЕБЕЛО ОКО ЋЕ ДИЋИ ГАЛАМУ ЗБОГ ПТИЦА!
АКО МИСЛИ ДА СПАВА, НЕКА ИХ ПРВО УЋУТКА!

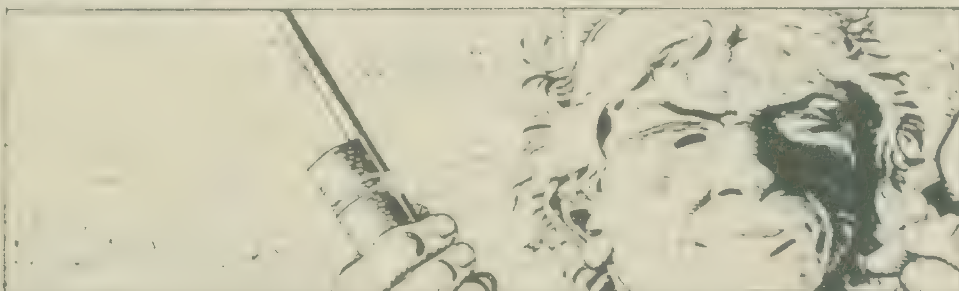

САСВИМ ЈЕ ПОШАШАВИО ОТКАД ЊЕГОВИ ЉУБИМЦИ НЕМАЈУ ШТА ДА ЈЕДУ!
МА, ГАЗДА ЈЕ ОДУВЕК БИО ЋАКНУТ!
ОД МАГЛЕ СЕ НИШТА НЕ ВИДИ...

НАШИ МОМЦИ ТРЕБАЛО БИ ВЕЋ ДА СТИГНУ... ЧУЈЕШ ЛИ НЕШТО?
ШШШШ! ТАК!

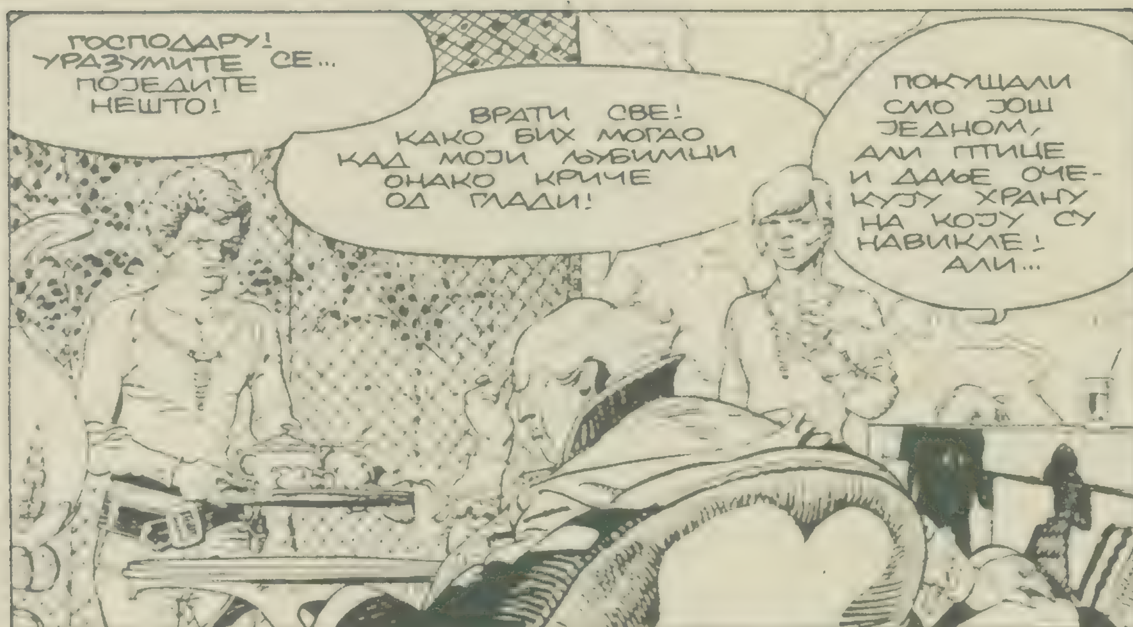

НЕ! НЕ ИЗВЛАЧИ ГЛАВУ! МОЖДА БАШ ТО И ХОЋЕ! УОСТАЛОМ, ШТА МОЖЕ ДА СЕ ДЕСИ?!
ЦЦЦЦЦ!

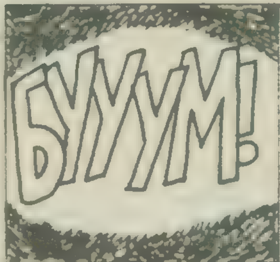

ГОСПОДАРУ! УРАЗУМИТЕ СЕ... ПОЈЕДИТЕ НЕШТО!
ВРАТИ СВЕ! КАКО БИХ МОГАО КАД МОЈИ ЉУБИМЦИ ОНАКО КРИЧЕ ОД ГЛАДИ!
ПОКУШАЛИ СМО ЈОШ ЈЕДНОМ, АЛИ ПТИЦЕ И ДАЉЕ ОЧЕКУЈУ ХРАНУ НА КОЈУ СУ НАВИКЛЕ! АЛИ...

ХМ... МОЖДА БИ НЕКО ОД НАС МОГАО ДА СЕ ЖРТВУЈЕ ДОК...
ДОСТА! ПРАВО СИ ЧУДОВИШТЕ! КАКО СЕ УСУЂУЈЕШ?! НИКАД!

МЕЂУТИМ, АКО КАРДИ И ДАЉЕ ОСТАНЕ ГЛУВ НА МОЈЕ ЗАХТЕВЕ, ОВАЈ МЛАДИЋ БИ ОДГОВАРАО...
ВОДЕ...

ВОДЕ... СЈАЈНО! МОЈЕ ПТИЦЕ ВОЛЕ МЕСО ПОМАЛО ДЕХИДРИРАНО! АКО СЕ КАРДИ ОГЛАСИ, ЦЕРЕМАЈА ЋЕ ДОБИТИ ВОДЕ! У ПРОТИВНОМ...

БУУУМ!

ШТА ЈЕ САД ТО?!

ХЕЈ, БУДИТЕ СПРЕМНИ ДА ПУЦАТЕ НА СВЕ ШТО МРДНЕ КАД КАРДИ СТУПИ У АКЦИЈУ!

ФИИИИЈУ!
БАНГ!

ЉУДИ СУ НЕСТРПЉИВИ, КАРДИ! ХАЈДЕ, НАПРЕД...
ПОЛАКО! ИМАШ ЛИ СИДРО?
БАНГ!
БАНГ!

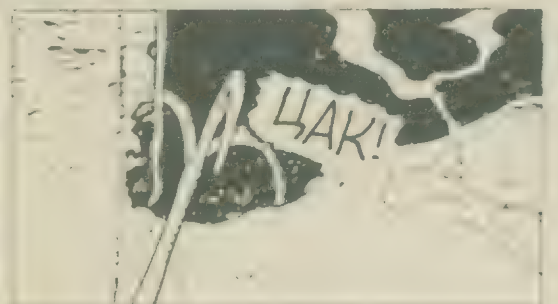

ПОСЛЕДЊИ НИШАН... А САД ОДОХ... САМ!

ТА-ТА-ТА-ТА!
БУУМ!

БАНГ!
ШТИТИ МЕ!

БАНГ!

ЦАК!

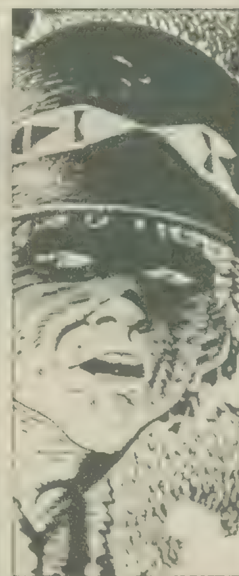

ОХ...

БАНГ!

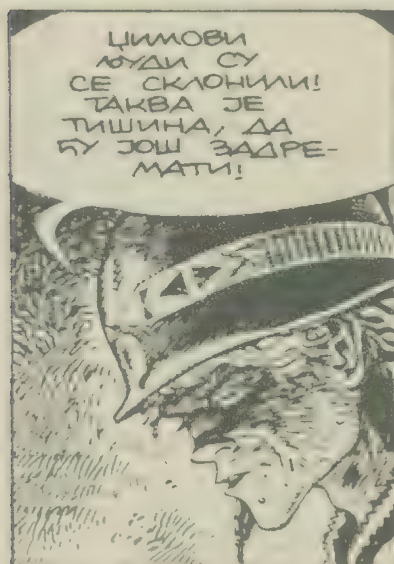

ОБУСТАВИТЕ ВАТРУ! КАРДИ ЈЕ УШАО У КУЛУ!
БАНГ! БАНГ!

ОДЈЕДНОМ ТИШИНА... НИКО НЕ ДИШЕ... МОЖЕ СЕ ЧУТИ КАКО ПАДА ПРАШИНА...

ОПЕТ ЈЕДАН! ИЗГЛЕДА ДА САМ ПОДОСТА ПОСЛАО БОГУ НА ИСТИНУ!

ЏИМОВИ ЉУДИ СУ СЕ СКЛОНИЛИ! ТАКВА ЈЕ ТИШИНА, ДА ЋУ ЈОШ ЗАДРЕМАТИ!

НЕ!

НЕ! ПУСТИ МЕ! УПОМОЋ!

ЏЕРЕМАЈА! НА ЊЕГА САМ САСВИМ ЗАБОРАВИО!

КАКО СЕ УСУЂУЈЕШ ДА МИ СЕ ПРОТИВИШ?! УГУРАЈ СТОЛИЦУ У КАВЕЗ, КАД КАЖЕМ!
НЕ! МЛАДИЋ МОРА ОСТАТИ ЖИВ ДА БИСМО ГА ЗАМЕНИЛИ ЗА НОВАЦ!
ГОТОВО, НАШИ СТРАЖАРИ ВИШЕ НЕ ОДГОВАРАЈУ...
МА ШТА МЕ БРИГА ЗА ТО, БРУСИ! ИПАК ЋЕМО СЕ ИЗВУЋИ! НАШИ САМО ШТО НИСУ СТИГЛИ!

ХАЈДЕ, ЈЕСИ ЛИ СЕ СМИРИО? ИМАЈ ПОВЕРЕЊА У СВОГ ГОСПОДАРА...
ОСТАВИ ПРИЧУ ЗА ДРУГИ ПУТ, САД НИЈЕ ВРЕМЕ...

БУДАЛО, ШТА ЗАМИШЉАШ! ЕВО ТИ ЗА ДРСКОСТ!
ГОСПОДАРУ... НЕ...
БАНГ!
НЕЗАХВАЛНИК! БРУСИ, ПОМОЗИ МИ ДА УБАЦИМО ЦЕРЕМАЈУ У КАВЕЗ!
НЕ! ГОТОВО ЈЕ! ГОТОВО...

ВИШЕ НЕЋУ СЛУШАТИ НАРЕЂЕЊА МАТОРОГ УМОБОЛНИКА! УБИЛИ СТЕ МИ ПРИЈАТЕЉА!
МОЛИМ ТЕ, ПОМОЗИ МИ ДА ГА УБАЦИМО МОЈИМ ПТИЧИЦАМА... СВЕ ЋУ ТИ ОПРОСТИТИ...
ЦАНГ!

ПТИЦЕ МОЈЕ! МИЛЕ МОЈЕ!
ИиИиИиИк!
ЗНАО САМ ДА ЋЕШ СЕ ПОЈАВИТИ И ДА НЕЋЕШ ПОКУЦАТИ НА ВРАТА!
ИЗГУБИО САМ КЉУЧ, А ЗВОНО НЕ РАДИ...
ЕЕЕЕЕ
ЕЕЕЕЕ
ЕЕЕЕЕ
ЕЕЕЕЕ
ИИИК!
ИИИИК!
ГОТОВ СИ! АКО МЕ НЕ ПУСТИШ, ИМА НАС ЈОШ...
ЕЕЕЕ
У РЕДУ, АЛИ ПРВО МАЛИ ДОГОВОР...
ПУСТИЋУ ТЕ ГОРЕ, АЛИ МИ ПРУЖИ ЗАШТИТУ ОД ОНИХ ДОЛЕ!
БРУСИ! ШТА ТО МРМЉАШ? КАКВО ЈЕ ТО СИДРО?
ОВАЈ... НИШТА... ЈА САМ ГА ТУ ЗАКАЧИО...
ОНДА ДОЂИ БРЗО ДА МИ ПОМОГНЕШ...
У РЕДУ!
ОХ... НЕ МОГУ САМ... ХОЋЕШ ЛИ ДОЋИ ВЕЋ ЈЕДНОМ, БРУСИ?!
БРУСИ! ПРАВО СИ ЧУДОВИШТЕ!
ЛОШ СЛУГА! ЕВО ТИ ЗАТО!
БАНГ!
БАНГ!

ГАД! НЕЋЕ МИ СЕ ВИШЕ СУПРОТСТАВЉАТИ!
А САД СИ ТИ НА РЕДУ...
БАНГ!
ААХ!
ЕЕЕЕЕ
ЦЕРЕМАЈА И КАРДИ СУ КРИВИ ШТО СТЕ ВИ ГЛАДНЕ... КАЗНИЋЕМО ИХ...
...КАЗНИЋЕМО ИХ ЗАЈЕДНО... ЗАР НЕ...
НЕ БОЈТЕ СЕ, ЉУБИМИЦЕ МОЈЕ... ЗНАМ ДА СТЕ ГЛАДНЕ... РАНИЛИ СУ МЕ...
ТО САМ ЈА... ВАШ ГОСПОДАР...

НЕ! ААХ!

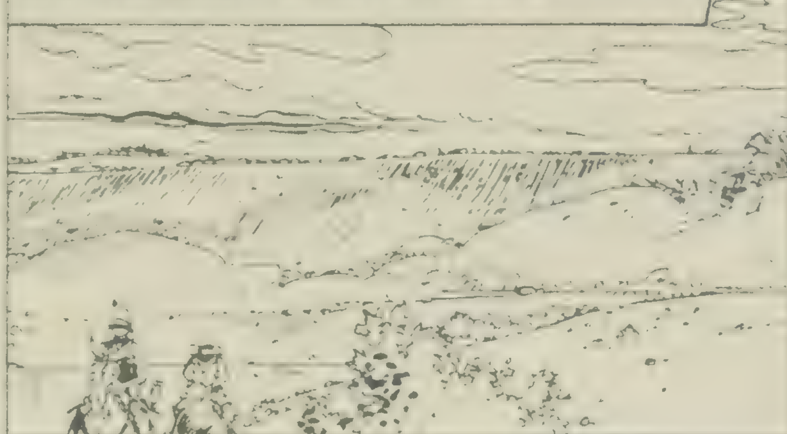
АААХ!

ХЕЈ, ЦЕРЕМАЈА! ПОГЛЕ-ДАЈ! КАКО ТИ СЕ СВИЂА ЗА-МЕНА!
15

ВРЕ-ДЕЛО ЈЕ...

АЛИ, ЏЕРЕМАЈА НИЈЕ ЧУО КАРДИЈА... ОНЕСВЕСТИО СЕ... ЧАК НИЈЕ ВИДЕО НИ КАКО СУ ПТИЦЕ ОДЛЕТЕЛЕ ИЗ КАВЕЗА. ЖЕЂ И УМОР СУ ГА САВЛАДАЛИ...

КАСНИЈЕ, ДАЛЕКО ОД ГРАДА ГДЕ ЈЕ КАРДИ РАЗБИО БАНДУ БЕРМИНГАМА ЗВАНОГ ДЕБЕЛО ОКО, НА ПУТУ ПРЕМА НАСЕЉУ ИНДИЈАНАЦА...

ЗЕМЉА ИНДИЈАНАЦА
НЕ ПРИЛАЗИ
ПУЦАМО У НЕЗВАНЕ ГОСТЕ
ЗНАШ, ВАЉДА, КО СЕ УСУДИО ДА ПРЕЂЕ?
АКО ХОЋЕШ ДА ДОЗНАШ ДА ЛИ БЛЕФИРАЈУ, УМОЧИ НОЖНИ ПАЛАЦ У РЕКУ И УВЕРИЋЕШ СЕ!

ДА! ОНИ КОЈИ СУ ТАМО ОТИШЛИ, АЛИ НЕ ОНИ КОЈИ СУ СЕ ВРАТИЛИ...

НЕМОЈ МИСЛИТИ ДА ОДУСТАЈЕМ! ТО ЈЕ САМО НЕРЕШЕНА ПАРТИЈА, КАРДИ! ОТИЋИ ЋУ ЈЕДНОГ ДАНА...

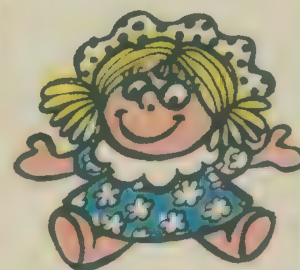

НАРАВНО, МАЛИ! НАРАВНО!
ПА ТИ МИ СЕ ПОДСМЕВАШ?!
БУДАЛО!

НО, НО! КАКВЕ СУ ТО НЕВАЉАЛЕ РЕЧИ ИЗ УСТА ЛЕПО ВАСПИТАНОГ ДЕЧАКА?!
16

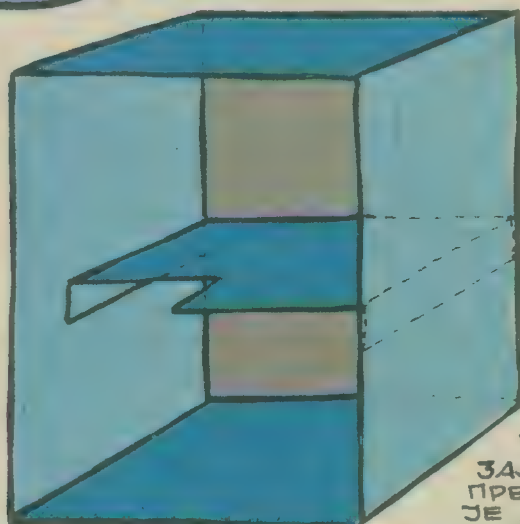

КАД БИ МЕ МОЈИ МИЛИ И ДРАГИ ЧУЛИ...
БАШ СИ ЗАО...
КРАЈ

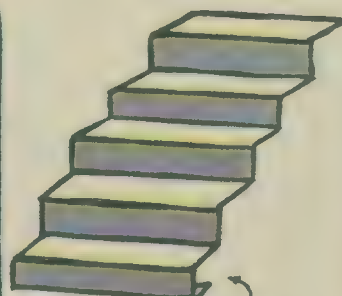
КУЋИЦА ЗА ЛУТКУ

УЗМИТЕ КУТИЈУ ЧИЈА ВЕЛИЧИНА ОДГОВАРА ВАШОЈ ЛУТКИ

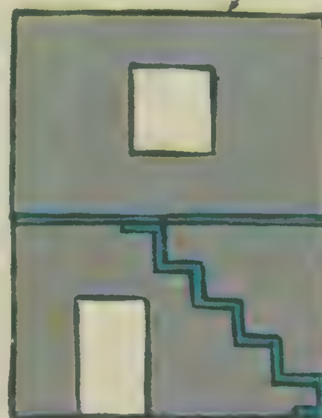

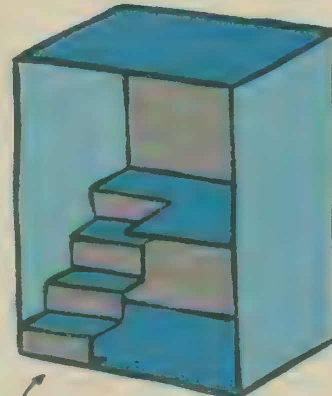
ЗАЛЕПИТЕ ПРЕГРАДУ КОЈА ЈЕ ДЕЛИМИЧНО УСЕЧЕНА

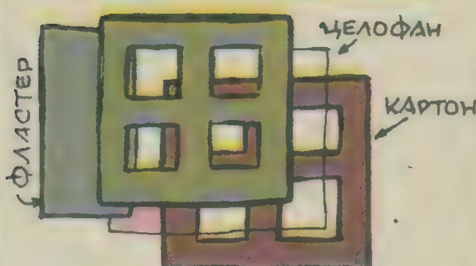
ОД КАРТОНА ИСПРЕСАВИЈАЈТЕ СТЕПЕНИЦЕ

ЖИЛЕТОМ ПРОСЕЦИТЕ ПРОЗОРЕ И ВРАТА, ПРЕМА ЖЕЉИ

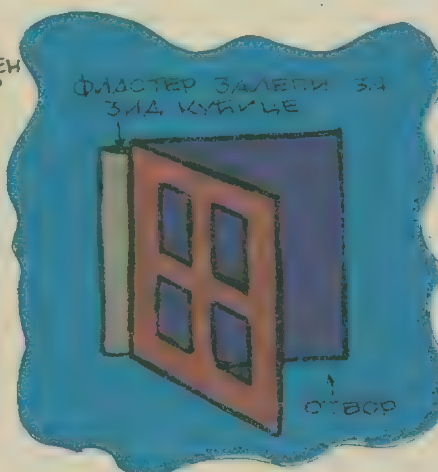

СТЕПЕНИЦЕ ЗАЛЕПИТЕ НА УСЕЧЕНО МЕСТО

ЗА СВАКИ ПРОЗОР ИСЕЦИТЕ ДВА РАМА ОД КАРТОНА. ИЗМЕЂУ ЊИХ СТАВИТЕ ЦЕЛОФАН И ПАРЧЕ ФЛАСТЕРА ИЛИ САМОЛЕПЉИВОГ ТАПЕТА, ПА СВЕ ЗАЛЕПИТЕ.

ВРАТА СЕ ПРАВЕ ТАКО ШТО СЕ ИЗМЕЂУ ДВА КАРТОНА ЗАЛЕПИ ФЛАСТЕР

КВАКУ ЋЕТЕ ДОБИТИ ТАКО ШТО ЋЕТЕ СА ОБЕ СТРАНЕ СТАВИТИ ПАРЧЕ ЗАПУШАЧА

КРОВ СКРОЈИТЕ ПРЕМА ОВОЈ ШЕМИ И ОБОЈИТЕ

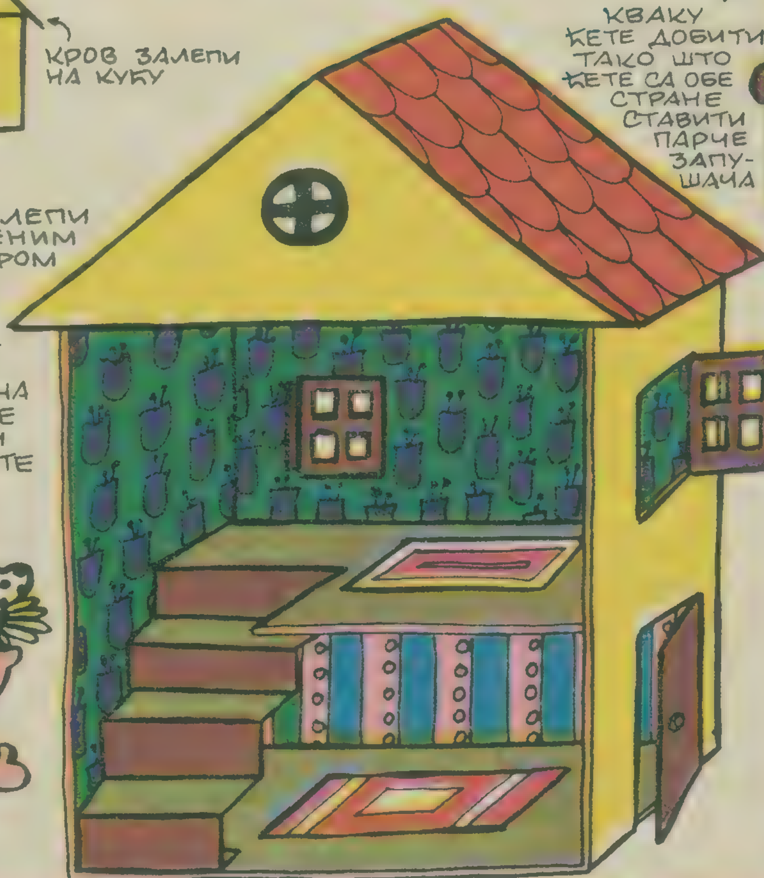
СКЛОПЉЕН КРОВ

КРОВ ЗАЛЕПИ НА КУЋУ

КУЋУ ОБЛЕПИ ШАРЕНИМ ПАПИРОМ ЗА ЗАВИЈАЊЕ ПОКЛОНА – ТО ЋЕ БИТИ ТАПЕТЕ

У ЈЕДНОМ ОД НАРЕДНИХ БРОЈЕВА ПОКАЗАЋЕМО ВАМ КАКО СЕ ПРАВИ НАМЕШТАЈ ОД КАРТОНА.

ЛЕВО ЛИЦЕ, ДЕСНО ЛИЦЕ

По мишљењу професора Карла Смита, са универзитета у америчкој држави Висконсин, код већине људи једна страна лица – и то чешће десна – развијенија је и активнија. Они којима је развијенија лева половина имају веће шансе да постану – музичари!

Годинама су научници помоћу рачунара обрађивали податке о покретима човечијих усана, језика и вилица при изговору. Дошли су до низа знакова по којима се може судити о већој активности једне стране лица. Тако је код људи код којих је развијенија десна страна; тај део лица од доње вилице до обрве је дужи: тачније десна је обрва обично постављена више. Јамица и боре слабије су изражене него на левој страни.

Пошто је проучио више од пет стотина људи, Смит је утврдио да се број оних с десним лицем креће од 90 одсто међу Американцима и до 70 посто међу Мексиканцима. Чињеница да близанци увек имају исту страну лица развијенију наводи на закључак да ова појава има корен у генима.

Смитови закључци слажу се с опште важећом теоријом по којој десна хемисфера мозга (она контролише леву страну лица) управља музичким способностима човека, а лева – говором.

А зашто је све то важно? Па Смит тврди да је веома важно јер се сада на нови начин може прићи изучавању свих видова мождане активности, његовом утицају на рад руку, као и говорним манама.

ГДЕ ЈЕ КРАЈ СВЕТА

Све донедавно најудаљенија галаксија носила је неромантично име 3C 324. Открили су је, пре неколико година, наш астроном Станислав Ђорговски и његов амерички колега Хајрон Спинрад. Раздаљина између оваквих објеката и Земље обично се мери такозваним „црвеним померањем", то јест променом дужине таласа спектралне линије зрачења која стиже до нас. Тако, на пример, за 3C 324 коефицијент померања износи 1,2, што преведено на нама ближе „земаљске" јединице значи да нас од ње дели неколико милијарди светлосних година!

Недавно су ова два научника радећи заједно за телескопом опсерваторије у Кит-Пикску, држава Аризона, открили одједном постојање шест до сада непознатих галаксија од којих је свака још удаљенија од наше. Једна од њих, која је добила назив 3C 256, има коефицијент померања 1,82.

Нови „рекордер" који се већ сада налази на 12 милијарди светлосних година од наше галаксије огромном брзином наставља да се удаљава од ње. Утврђено је да та брзина износи тачно 72 одсто брзине светлости.

Ово откриће није само проширило границе света који је већ познат човеку него је пружило извесне представе о томе којом се брзином васиона даље шири.

Илустровао Димитрије Костић

ОВО УПОЗОРЕЊЕ НЕМОЈТЕ ПРЕСКОЧИТИ

Илустровао Зоран Петканић Петко

ОПАСНО ЈЕ ПРЕВИШЕ СПАВАТИ

ДОК ЈЕ АЈНШТАЈН 12 САТИ ПРОВОДИО У КРЕВЕТУ, САЛВАДОР ДАЛИ ЈЕ ИЗМИСЛИО СВОЈ НАЧИН ДА САСВИМ МАЛО ДРЕМНЕ.

Док је ронила на дубини од шест метара, млада Американка изненада је заспала. Једва су је спасли. Једног Француза, трговачког путника, савладао је неодољив сан за воланом. Изазвао је тешку несрећу. Усред пожара, један ватрогасац заспао је на лествицама. Све те особе пате од хиперсомније, претераног спавања. Усред дана изненада их хвата сан, а ноћу спавају више од дванаест сати.

Поред тих болесника, постоје милиони људи који су здрави, али спавају више него што је потребно. Што више спавамо, мање се одмарамо! Они који пате од несанице вероватно ће се кисело насмејати на ову тврдњу. Међутим, анализе циклуса сна на великом броју добровољаца показале су да је та тврдња тачна. Што дуже спавамо, то се више смањује трајање дубоког сна, онога који окрепљује. А трајање лаког сна, који је такође потребан, али је површан и мање окрепљује, и парадоксалног сна (снови и кошмари) нагло расте. „Велики" спавачи (они који спавају више од девет сати) падају у дубоки сан углавном на почетку спавања. Затим током дугог периода настављају да спавају тим сном, али некако „разводњеним". „Мали" спавачи (спавају мање од шест сати) могу да проведу више времена у дубоком сну, тако да се може рећи да „брже обављају посао". Уочено је да код оних који сувише спавају сан постаје „површнији", па неки научници сматрају да је прекомерно спавање исто толико штетно.

Болести воле више спавалице

Американци чак мисле да претерано спавање не само да замара, него и погодује разбуктавању разних болести (укључујући и болести срца и рак), и тако скраћује живот! На основу веома озбиљних проучавања, закључили су да је смртност од рака већа код особа које спавају девет часова, него код оних које спавају седам-осам часова. Највећа је код оних који спавају мање од седам часова. Међутим, поставља се питање да ли се велики број Американаца разбољева због претераног спавања, или је, пак, претерано спавање знак поремећаја здравља. Неки велики спавачи живе дуго, а неке особе које нормално спавају, прерано умиру. Дакле, немогуће је утврдити природу и везе између дужине спавања и смртности.

Међутим, готово поуздано се зна да претерано спавање изазива главобољу. Велики спавачи често имају озбиљне психичке проблеме: мучи их тескоба, повучени су у себе и недостаје им самопоуздање. Многи претерано дуго спавају да би побегли од света одраслих и одвојили се од њега. Неки спавају дуго јер их муче претерана осећања. И стања потиштености често су изазвана прекомерним сном.

Они који мало спавају самоуверени су, дружељубиви и прибрани. Неки научници тврде да свет припада онима који мало спавају и рано устају. Наполеон је касно легао, а устајао је увек у седам часова. Кенеди и Черчил такође су мало спавали. Али, Ајнштајн је спавао дванаест сати.

Ајнштајн је био на граници болести. Ако траје више од дванаест часова, претерано спавање постаје болест, и то опасна.

Зашто се неки често буде

Хиперсомнија је често везана за поремећај дисања у току ноћи и за недовољно узимање кисеоника – зато се болесници буде ноћу по неколико стотина пута. Ујутро су уморни, и редовно у току дана дремају. Овакви поремећаји чести су код гојазних и зову се „Пиквиков" синдром, по јунаку Дикенсовог романа који је патио од њих. Последице могу бити озбиљне: хронични недостатак кисеоника може оштетити плућа и срце.

Друга опасна болест је нарколепсија. Те особе из будног стања прелазе директно у парадоксалан сан, без проласка кроз фазе лаког сна и дубоког сна. Присуство снова за време врло кратког спавања и честа привиђања знак су болести. Услед емоционалног шока, ове људе захвата нагла мишићна слабост (катаплексија) што често доводи до потпуне парализе која траје неколико часова и праћена је изненадном и неодољивом поспаношћу.

За сада није пронађен никакав ефикасан лек против те болести, изазване вероватно претераним присуством ацетилхолина, материје која се налази у мозгу и покреће механизам парадоксалног сна. Код лакших облика хиперсомније, може помоћи одлазак на спавање у одређено време, неколико краткотрајних спавања у току дана и која повећа шољица црне кафе.

Али, могуће је да човек спава нешто дуже једноставно зато што је потреба за сном индивидуална, и неком стварно треба десет-једанаест сати. Али, многи прецењују своје потребе за спавањем. Под утицајем норме од осам сати и великих спавача, они који спавају мало често добијају комплекс да је то нешто ненормално и опасно. Хоће силом да спавају, а не могу, па чак узимају и пилуле за спавање.

Напротив, препоручује се и краткотрајан сан од неколико минута у току дана, или мало дужи сан од двадесет минута. Најоригиналније решење је „сан на брзака" који је измислио Салвадор Дали, чувени шпански сликар. Имао је обичај да заспи у фотељи држећи у руци металну кашичицу, а поред ногу метални послужавник. Чим би заспао, кашичица би испала из руке и лупила о послужавник. На то би се геније одмах пробудио. Тај малени сан био је довољан да се осети савршено одморан. Вероватно је сматрао да је спавање сувише драгоцено да би га човек тек тако расипао.

В. И.

ОСТАЈЕ ДА СЕ ПРЕБРОЈЕ МРТВИ

БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

Кад је с пролећа 1872. железница стигла до Њутона, у овој селендри почели су да ничу салуни, дансинзи, коцкарнице, банке, штале, трговине и хотели... Поред тексаских каубоја, после продаје стоке, увек жељних жестоког провода, овамо су као муве на лепак нагрнули коцкари, револвераши, лаке жене и разни сумњиви типови.

Први шериф био је Вилијем Коди, односно већ славни Буфало Бил, који је енергично одржавао ред. Али, кад је после два месеца сахрањено шеснаест људи који су се супротставили његовом колту, Буфало Бил је схватио да је питање дана када ће и њега однети на њутонско гробље. Нестао је из Њутона, а да нико није умео да каже ни када ни како. У граду је опет завладало безвлашће, а опстанак је зависио од брзине којом се потеже револвер.

Шамар за бармена

Једног дана у Њутон ујахаше два непозната човека: један знатно старији, продорна погледа, с браздом на левом образу, с морнаричким колтом за појасом и винчестерком на седлу; други, седамнаестогодишњак, мршав, блед, грозничавих очију, погрбљен и без икаквог оружја. Ушли су у „Парлор салун" и старији промуклим гласом рече:

– Боцу воде!

Бармен се закикота и обрати групи мргодних каубоја:

– Хеј, народе, овај хоће да се купа!

Незнанац му звизну шамарчину и истог часа левом руком извуче колт, нишанећи према залудним каубојима.

– Ја сам Мек Класки – рекао је дубоким гласом. – Не волим кавгу, али не трпим ни глупе шале!

Нико се није ни померио, а бармен му брзо дотури флашу воде.

– Хајде, Џими, освежи се – рече Мек Класки погрбљеном момку – па ћеш сад у собу да се добро одмориш. Дуг је пут пред нама.

Онда се опет врати за шанк и, као да ништа није било, рече бармену сасвим пријатељски:

– Другар, дај свима пиће. Ја плаћам!

Каубоји одобровољени зажагорише и притрчаше шанку. Кад су испили по десетак вискија, Мек Класки им се поклони и извини што, ето, мора и он да крене да мало одспава. Испратили су га одушевљеним повицима.

Сутрадан, кад је чудни незнанац с болешљивим младићем плаћао рачун, у „Парло салун" бану познати сточарски трговац Џозеф Мек Кој. Чим је спазио Мек Класкија, приђе му:

– Здраво, Делани!... Опрости, знам да си овде као Мек Класки, па нека тако и остане...

Загрлио га је и повукао у један угао:

– Да не увијам... Овде је Буфало Бил вратио шерифску звезду. Хоћеш ли је ти? Овом граду је потребан такав човек!

Мек Кој је познавао Мек Класкија док се још звао Џорџ Делани и док су га због напада на поштанска кола, убиства за коцкарским столом и више револверашких двобоја тражили шерифи неколико држава Севера. Али Мек Кој је знао да Делани није био разбојник већ само несрећан човек.

Једном, док је бежао од потере, у пустињу Утаха, Делани је нашао тринаестогодишњег дечака, јединог преживелог из породице коју су на путу на Запад масакрирали Индијанци. Дечак Џими Рили био је рањен стрелом у слабину, тресла га је грозница и није умео да исприча шта се тачно догодило. Делани га је посадио испред себе на коња и с њим одјахао до обале Колорада. Ту га је излечио и наставио да се брине о њему. Променио је име и начин живота али је дечак тешко подносио живот у природи, често је побољевао, па је Делани одлучио да нађе посао у граду, што ближе лекару. Тако се обрео у Њутону.

– Кад ми ти нудиш звезду – рекао је Мек Коју – примам је!

Не иди, Мек, чекају те!

Три месеца нико у Њутону није сахрањен, бар не после насилне смрти. Нови шериф Мек Класки је неколико изгредника ухапсио и пустио тек кад су платили казну. Прогнао је десетак варалица на картама... Непрекидно кашљуцајући и увек као у грозници, шерифа је попут сенке пратио млади Џими Рили. Са њим је био у гужвама, али нико никад није видео да момак носи било какво оружје.

Онда је у „Парлор салуну" 11. августа 1872. познати тексаски коцкар и пијанац Бил Бејли боцама вискија почео да разбија огледала.

– Смири се, Биле! – подвикнуо му је Мек Класки. – Смири се или ћу те стрпати у бувару!

– Покушај, пасји сине! – дрекнуо је Бејли и потегао револвер.

Мек Класки је био бржи...

Кад је Џозеф Мек Кој чуо шта се десило, дојурио је у шерифову канцеларију:

– Знам да си пуцао у самоодбрани, али Бејли је имао много пријатеља међу Тексашанима... Мислим да би било најбоље да се за неко време склониш из

НИКО НИЈЕ ОБРАЋАО ПАЖЊУ НА НЕЈАКОГ МЛАДИЋА. НАЈМАЊЕ СУ МИСЛИЛИ ДА ГА ЈЕ ПРАВДА ИЗАБРАЛА ДА БУДЕ ЊЕН ИЗВРШИТЕЉ.

Илустровао Брана Јовановић

града, док се духови не смире...

Мек Класки је седео заваљен у столици, с ногама на столу и дуго зурио у чађав плафон свог „офиса". После неког времена хукну и устаде:

– Океј, Џо! Послушаћу те, јер си ми заиста пријатељ. Али док се не вратим, поведи рачуна о Џимију.

После осам дана избивања у околини више није издржао. У сутон 19. августа ујахао је у Њутон, али га је већ код првих кућа сачекао Џими Рили. Усплахирено је објаснио свом поочиму да га чека Хју Андерсон с тројицом револвераша који хоће да освете Била Бејлија. Младић га је молио да се врати у прерију, али Мек Класки ни да чује. Одјахао је до „Парлор салуна", проверио свој колт и мирно ушао. Хладним погледом одмерио је Хјуа Андерсона, Била Гарета, Хенрија Кирна и Џима Милкерсона, који су стајали ослоњени на шанк. Онда је пришао столу где се играо покер и упитао:

– Има ли места за мене, момци?

У том тренутку у салун се ушуњао Џими Рили и наслонио се на зид поред улазних врата. Држао је руке иза леђа и суво кашљуцао.

Тек што је шериф сео за сто, пришао му је Хју Андерсон и викнуо:

– Класки, смрдљиви којоте, просућу тај твој кукавички мозак.

Истог тренутка салун се проломио од пуцњаве. Први метак прошао је шерифу кроз врат. Мек Класки није стигао да повуче обарач свог већ извађеног колта. Андерсонова дружина је тада, из непосредне близине, испразнила своје револвере у већ мртвог чувара закона.

Међутим, истог часа одјекнуо је и страшан крик Џимија Рилија. Изненађене убице засула је киша метака из два колта које је очигледно туберкулозни младић држао у рукама вриштећи из свег гласа. Први метак, сасвим случајно је погодио „срећног" Џека Мартина који је покушао да помогне Мек Класкијем, други је прошао кроз груди Хјуа Андерсона. Гарета, Кирна и Милкерсона изрешетали су остали.

Када се дим од барута разишао, на поду је лежало пет лешева. Џим Рили је нестао и о њему више никад нико ништа није чуо.

У хроникама Америке ово је забележено као „најкраћи масакр на Дивљем западу".

Д. Брандон

ПЛОЧЕ ЗА ЧУВАЊЕ

ХИТ

СКУПЉАЊЕ ПЛОЧА ЈЕ ХОБИ КОЈИ СВОЈЕ ПОДАНИКЕ ВРЛО ЧЕСТО ДОВОДИ У, ОБИЧНОМ ЧОВЕКУ, ТЕШКО РАЗУМЉИВЕ СИТУАЦИЈЕ. ЗАМИСЛИТЕ КОЛЕКЦИОНАРА КОЈИ СВЕ ПЛОЧЕ КУПУЈЕ У ДВА ПРИМЕРКА – ЈЕДАН ЗА СЛУШАЊЕ И ЈЕДАН ЗА ЧУВАЊЕ. А ШТА ТЕК РЕЋИ О ЉУДИМА КОЈИ СУ У СТАЊУ ДА СВОЈУ ГОДИШЊУ ЗАРАДУ ДАЈУ ЗА ПЛОЧУ КОЈУ НИКАДА НЕЋЕ СТАВИТИ НА ГРАМОФОН?

ВРЛО НЕОБИЧНЕ ПОЈАВЕ

Тешко је набројати све начине на које плоче могу да се скупљају. Најређе се могу срести управо они људи који то чине на привидно најједноставнији начин – купујући све плоче које се продају. Разлог за то је врло једноставан, врло мало људи има довољно новца за такав луксуз, а толико је оних који имају довољно простора где би могли да сместе своју колекцију.

Зато су врло чести скупљачи невероватно маштовитих оријентација: неки траже различита издања исте плоче, неки исту плочу у десетинама варијација – са малом рупом, са троугластим отвором, на разнобојном винилу, у форматима од седам, десет и дванаест инча, са великом рупом, без икакве рупе... У првим фазама дискофилије чести су били колекционари који су куповали сва страна издања плоче коју су претходно набавили у својој земљи. То су чинили стога што су тако заиста долазили до различитих плоча, јер су оне штампане за сваку државу одвојено. Данас се тиме људи мање баве јер велике компаније користе услуге штампарија у најјефтинијим државама, да би касније ту плочу растурале у све крајеве света. Мање компаније, на велику радост дискофила, још немају такве могућности па се њихова издања још увек појављују у верзијама које се разликују од државе до државе. То је често права посластица за робове овог хобија.

Опредељења заиста могу бити врло различита. Забележен је, рецимо, случај једног момка који је скупљао само плоче које су доспеле на британску топ листу 1974. године, али у верзијама на страним језицима. Неке његове мање оригиналне колеге скупљају плоче једне дискографске компаније или једног извођача, продуцента и слично. Изгледа једноставно, али покушајте да представите себи колику би колекцију могао да направи човек заинтересован за све плоче на којима је продуцент био, рецимо, Џон Мик (John Meek) који је између осталог сарађивао са Томом Џонсом (Tom Jones), Џином Винсентом (Gene Vincent), Томи Стилом (Tommy Steele) и многим другим извођачима чији се опус састоји од по више десетина албума и синглова.

А шта бисте тек рекли на чињеницу да је нама мало познати амерички студијски музичар Хал Блејн (Hal Blaine) свирао на неколико хиљада плоча, а да постоје колекционари који имају готово сва та издања.

Један од највећих светских стручњака у области колекционарства плоча – Фил Сверн (Phil Swern) има и највећу збирку плоча које су снимили фудбалери, глумци, диск-џокеји и многи други људи који по професији нису музичари (Узгред буди речено, сингл плочу је, у време своје највеће фудбалске славе, снимио и садашњи директор ФК „Црвена Звезда" Драган Џајић).

Многи се питају која је плоча најскупља на свету. Правог одговора, међутим, нема јер старо правило каже да свака плоча вреди онолико колико је дискофил спреман да за њу да. Ипак, незванично се сматра да је најскупља, једна плоча из педесетих година на којој је забележен један од првих интервјуа Елвиса Прислија (Elvis Presley) и неке песме из једног од његовог ТВ-шоу програма. Ова плоча је штампана у промоционалне сврхе и у врло малом тиражу. Тако њена садашња цена значајно прелази цифру од педесет милиона динара (долуше старих, ако је то нека утеха). Сличну суму би морао да издвоји и дискофил који би желео да откупи плочу истог извођача под називом „Soundtrack To Speedway", која садржи музику из једног од филмова у којима Присли глуми и пева.

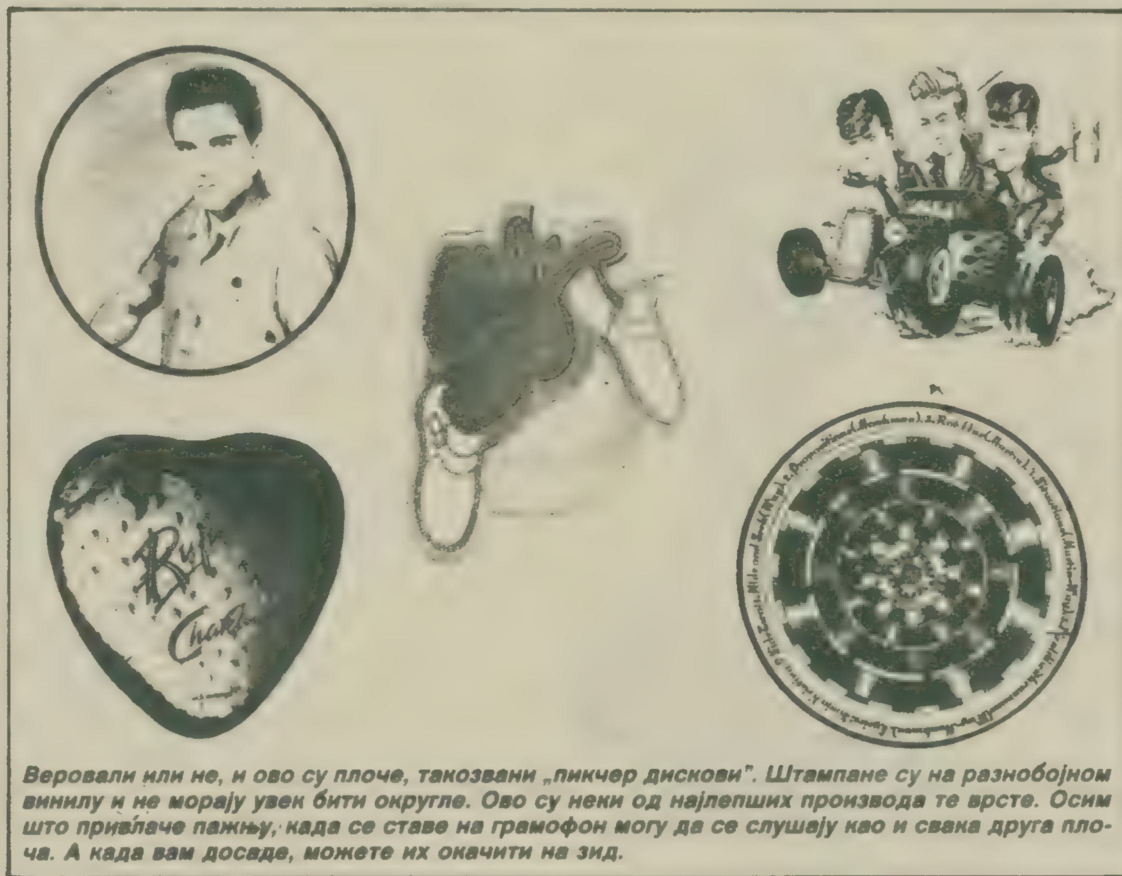
На цени је још једно америчко издање, плоча из 1963. године под називом „Beatles and Frank Ifield". На једној страни ове плоче је музика славне четворке из Ливерпула, а на другој Френк Ифилд приказује своје умеће у јодловању. Врло је скупа и сингл плоча на којој се налази прва песма Битлса која је ушла на британску топ листу – „Love Me Do" („Воли ме"). Овде се не ради о целом тиражу, већ о промоционалним примерцима које су добиле радио станице на којима је презиме Пола Макартнија погрешно написано и на којима је бубњеве свирао Ринго Стар, чију је улогу на издању за тржиште обавио студијски музичар Енди Уајт (Endy White).

Ретке су (и зато врло цењене и скупе) многе плоче које поседују неку грешку које нема на свим примерцима. Плоча са таквом маном представља велики раритет, јер се такве грешке по правилу брзо уочавају и исправљају а примерци са грешком се уклањају из продаје и уништавају. Мали број примерака који доспе у руке купаца пре но што грешка буде уочена постаје небројено пута скупљи од исправног примерка.

Многи колекционари су се определили за такозване „пикчер дискове" („picture disc") односно плоче штампане на винилу у боји а често са ликом извођача или неком другом шаром, као и на плоче различитих облика које ипак могу да се слушају. Најезда ових плоча забележена је крајем седамдесетих година, када су врло често штампане и то у ограниченим тиражима да би обожаваоци брзим темпом куповања одмах по изласку плоче допринели да она доспе на топ листе. Ове плоче су у последње време замењене синглoвима или дванаестоинчним плочама са песмама којих нема на албуму а које се такође штампају у ограниченим тиражима. Тако неке од ових шарених и чудних плоча данас мењају власнике по врло високим ценама.

Исто се догађа са још једном врстом плоча. Ради се о снимцима које су данас познати музичари објавили под другим именима у време када нису били ни издалека толико популарни. Таквих плоча има на стотине. Међу извођачима који су снимили плоче под псеудонимима су и таква имена као „Ху" („Who") који су се на једној плочи потписали као „Хај намбрс" („High Numbers"), „Слејд" („Slade") који су објавили један сингл под именом „Н'битвинс" („N'Betveens"), Фреди Меркјури певач групе „Квин" („Queen") који се за такву прилику звао Лари Лурекс и многи други.

Ове и друге ретке плоче могу се најчешће набавити на сајмовима и сличним скуповима колекционара, који се, у Великој Британији на пример одржавају током сваког викенда (често их има по неколико). У Паризу се однедавно, сваке године одржава Међународни сајам који траје три дана а добар посао су направили и многи појединци који су отворили радње за продају искључиво ретких и половних плоча.

Веровали или не, и ово су плоче, такозвани „пикчер дискови". Штампане су на разнобојном винилу и не морају увек бити округле. Ово су неки од најлепших производа те врсте. Осим што привлаче пажњу, када се ставе на грамофон могу да се слушају као и свака друга плоча. А када вам досаде, можете их окачити на зид.

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

Од свих песама које су до сада доспеле на топ листе у Великој Британији или САД, најдужи наслов имала је песма Хоги Кармајкла (Hoagy Carmichael) „I'm A Cranky Old Yank In A Cranky Old Tank On The Streets Of Yokohama With My Honolulu Mama Doin' Those Beat-O, Flat-On-My-Seat-O Hirohito Blues". Што се наше рок музике тиче, најдужи наслов једне песме (а уједно и ЛП плоче) гласи „Лептир машна, актн ташна и велики радни сто, плата страшна, чак издашна, не, нисам ја за то!". Аутор ове песме је Ненад Штрбац, вокални солиста групе „Гари Гаринча" из Сарајева (на слици).

РЕКОРДИ

Брус Спрингстин (Bruce Springsteen), неоспорни рекордер по броју појављивања у рубрици „Рекорди", недавно је постао први живи извођач у историји рок музике са седам ЛП плоча истовремено пласираних на листи од педесет најпродаванијих у Великој Британији.

Њему уз раме налази се Дејвид Боуви (David Bowie) са резултатом оствареним 1983. године. Боуви се тада могао подичити са четири ЛП плоче међу најпродаванијих педесет, али и са девет ЛП-ија међу најпродаванијих сто.

На листи најуспешнијих извођача уопште, убедљиво је први Елвис Пресли (Elvis Presley) чијих се четрнаест албума налазило међу првих четрдесет на листи 1977. године. Погађате, било је то непосредно после његове смрти.

НЕЗГОДЕ

Мало је недостајало да Сајмон Лебон (Simon Le Bon) певач групе „Duran Duran" постане најпознатији рокер који се удавио после превртања свог једрењака.

Несрећа се догодила за време 600 миља дуге поморске трке а изазвало ју је велико невреме које је уједно отежавало и вађење брода. Сајмон Лебон и још пет чланова посаде остали су после превртања заробљени испод површине воде и спасени су само захваљујући храбрости британских војних ронилаца.

Иако је прошао без последица, Сајмон је, за сваки случај, одлучио да одустане од даљег такмичења.

Снимио: **Бранислав Рашић**

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

НОВИ ФРАЈЕР

кажу ми да новог фрајера имаш
нисам га видио
ал' знам да није лош
ти си вазда знала да бираш
ти си знала тражити још

кажу ми да новог фрајера имаш
који те с аутом
чека послије школе
који с висине гледа на нас
друге дјечаке који те воле

кажу, кажу...

ти ћеш с њим ићи на Јахорину
тамо је лијепо и здраво шта више
а ја ћу остати у прљавом граду
и устима хватати капи кише

кажу ми да новог фрајера имаш
који се сјајно слаже
с твојом новом ташном
када ташна изађе из моде
'оће л' с њиме бити
исто к'о са мном

кажу ми да новог фрајера имаш
који лијепо прича и фино мирише
ал' не зна да је у твом животу
само степеница за корак више

текст: Sejo Sexon; изводи
„Забрањено пушење"

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Рекли су нам да ћемо постати велике звезде у САД и да ће наше песме бити често емитоване на радио--програмима, јер се музика какву ми свирамо све више тражи. Што се мене тиче, ја ћу то проверити тек онда када се заиста догоди."

Фиш, „Марилион" (Marillion")

Снимио: **Бранислав Рашић**

КАКО ОКОНЧАТИ БРАК ПОМОЋУ ЛИМУНА

Рене и Клодет Морис из Париза одлучили су да десетогодишњицу брака прославе у ресторану. Баш као што му је прилика налагала, Рене је према жени био до те мере пажљив да би се могло рећи како је помало и претеривао. На крају је заиста и претерао: инсистирао је да баш он исцеди лимун на рибу у Клодетином тањиру. Највећи део сока отишао је где му је место, али је довољна количина завршила у Клодетиним очима. Свађа је почела на лицу места, у ресторану, завршила се на суду, разводом брака.

Лимун је докрајчио и брак Алберта и Клер Картије из Брисела. Док су супружници Картије намештали тезгу на пијаци, гомилица лимунова скотрљала се на земљу. Клер се сагла да их скупи, Алберт случајно нагазио на лимун и сок је прснуо Клер у очи. ■

СИТНОМ ПСУ ПРЕТИ КРУПАН ЧОВЕК

Чак су и добростојећи стари Римљани на својим имањима истицали табле с натписом: „Cave canem" или, у преводу, „Пази на пса!". Упозорење је имало за сврху да се заштите пси, а не људи. Јер, староримске кућне љубимце заиста је требало штитити: били су високи отприлике 25 центиметара и тешки око 4,5 килограма.

Никакво чудо што поносни власници нису хтели да се изложе ризику да им неко нагази на куце. ■

СКРИВЕНИ

Пошто је на утакмици у граду Бауру примио и осми гол, бразилски голман Педро Корвос више није могао да се савладава. Завитлао је рукавице и мајицу на побеснелу гомилу на трибинама и продерао се: „Нека ме неко од вас замени!" Вукући се безвољно, Корвос је отишао у свлачионицу, његово место заузео је гледалац који је до краја утакмице примио само један гол. Талентовани аматер потписао је касније уговор са Корвосовим клубом. За место голмана. ■

УНОВЧЕНА ЗАБОРАВНОСТ

Кад би постојале олимпијаде расејаних, Џек Хобс, поштар из Чикага, освојио би сигурно једну од медаља: где год нађе згодно место он нешто изгуби, а најомиљенија су му седишта у метроу.

Иако га добро познају, Хобсови пријатељи усудили су се да му недавно за рођендан поклоне, ко зна који по реду, кишобран. Међутим, како им је било јасно да се он у његовим рукама неће дуго задржати, предложили су му да на дршку кишобрана залепи име, адресу и текст следеће садржине: „Ако нађете мој кишобран, не враћајте ми га! Боље ми као надокнаду пошаљите један долар".

Показало се да су пријатељи били у праву. Само недељу дана после рођендана Хобс је заборавио поклон у метроу. На то су и рачунали, али какво је било њихово чуђење кад су сазнали да је следећих дана на Хобсову адресу стигло 12 долара! ■

РАСЕЈАНИ КОСТОЛОМЦИ

Кад човек у саобраћајној несрећи сломи ногу, за њега би се могло рећи да је срећковић. Под условом да га, као поштара Ханса Фридера из града Мехерниха у Савезној Републици Немачкој, не одведу у болницу.

Ханса су, дакле, пребацили у болницу, ставили му гипс и неколико недеља касније му саопштили да му нога није правилно зарасла. Лекари су му објаснили да ће морати поново да му је ломе и наместе.

Када се после захвата пробудио из наркозе, Ханс је угледао гипс на обе ноге. Хирург је грешком прво сломио здраву ногу, онда је грешку увидео, па је сломио и накриво зараслу. ■

ЧИСТ НОВАЦ

Прљави новац више није тако прљав - бар кад је о Француској реч. На основу прописа који је недавно донела влада, све новчанице ће се од сада импрегнирати специјалним средством за дезинфекцију. Помешано с дрвеном пулпом од које се прави папирнати новац средство треба да потамани оних 50 до 60 хиљада микроба од којих врви свака новчаница. ■

ИПАК СЕ КРЕЋЕ

Недавно је у једном ватиканском листу објављена следећа вест:

„Оптужба за јерес подигнута 1633. године против Галилеа Галилеја није имала основа".

Одлука цркве закаснила је само 352 године. ■

ГАДАН СТВОР СМРДИ КАО ТВОР

Новост на америчком гржишту: неподношљиви смрад твора у спреју. Спреј се користи за одбрану од силеџија, а над осталим препаратима те врсте има једну велику предност - траје данима и ничим се не да спрати. Нападник може и да побегне, али издајнички смрад иде с њим. ■

Илустровао Зоран Јовановић

ЈОШ ЈЕДНА ЛЕПА ЈЕЛЕНА ЗБОГ КОЈЕ СЕ ВОЈЕВАЛО

КАРАЂОРЂЕВА ЖЕНИДБА

НАЈВИШЕ ИСТИНИТИХ ПРИЧА О ВОЂИ ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА ГОВОРИ О ЊЕГОВОМ ЈУНАШТВУ. ИЗ ОВОГ ЗАПИСА ЧИТАОЦИ ЋЕ САЗНАТИ ДА СУ СЕ ТУРЦИ ЈУНАКУ И У ЉУБАВ МЕШАЛИ.

Петар Мркша, хајдучки јатак и отац Ђорђа Петровића, познатијег као Карађорђе, погибе у боју с Турцима крај једне напуштене воденице где је удесио састанак аустријских обавештајних официра с хајдуцима. Издао га је неки Вукоје из Маслошева, турски доушник, који га је, дознавши да сарађује с Аустријанцима, уходио и довео Турке на тајни састанак у воденици.

Петрову жену и децу прими кнез Никола Јовановић у своју кућу у Маслошеву.

У то време Карађорђе је већ био на гласу као прек момак који је многе Турке послао на онај свет. Откад му отац погибе живео је у селу Врбици као најамник стално стрепећи да не привуче на себе пажњу Турака.

Из Врбице је често долазио у Маслошево да обиђе своје.

Кнез Никола Јовановић био је најугледнији Србин у Јасеници. Поштовали су га и Срби и Турци јер је био познат као човек благе нарави. Ипак, боравак удовице и нејачи хајдучког јатака у његовој кући могао је навући гнев Турака. Марица је, као разборита жена, одлучила да напусти кнежев дом и сачува га неприлика. Убрзо се преудала за неког Петронија, старијег човека и с њим се вратила у Загорицу.

Карађорђе и после тога настави да посећује кнежеву кућу. Проводио је многе часове беседећи с кнезом, здружио се с његовим синовима Марком, Иваном и Јованом. Кнезу Николи, мудром и видовитом човеку, ипак, није могао да промакне главни разлог Карађорђевих посета његовом дому. Кћи му Јелена, загледала се у наочитог младића о чијој су се смелости испредале приче. Ни Карађорђе није остајао миран при сусрету с високим девојчетом, витка струка, смелих црних очију и немирна хода, као у младе срне. Заволели су се чим су им се погледи први пут укрстили. Времена и обичаји су били такви да су Јелена и Карађорђе ретко могли да измене покоју реч. Једно другом су показивали љубав тајним погледима и чврстим стискањем руку у колу.

Јеленина лепота привукла је и многе момке из Маслошева и околних села који су завидели па чак и омрзли Карађорђа. Злобници су чекали прилику да им покваре срећу.

Сваког лета у селу Јагњилу се одржавао велики народни сабор на који је долазила цела Шумадија.

На месту одакле се могао видети читав сабор седели су највиђенији људи. Кнезу Николи је указано почасно место међу првацима. Десно од њега седео је вољавачки игуман, лево његов заменик, а даље редом кнезови, попови...

На сабор је дошао и Карађорђе. Знао је да ће бити и Турака па је пре него што је дошао међу момке извадио из силава оружје и сакрио га у шуми. Чим је пришао колу нашао се с кнежевим синовима. Уз браћу је била и Јелена. Хајдук је више није испуштао из очију.

Међу присутнима десио се и Вукоје из Маслошева, човек коме се приписивало да је издао Турцима Петра Мркшу. Карађорђе је то знао и био решен да се једног дана обрачуна с њим.

Вукоја је, чим је видео Карађорђа у друштву с Јеленом, спопала тешка мржња. И он је био бацио око на Јелену. Заправо, намеравао је да њоме жени свога сина и тако се ороди с обор-кнезом Јасенице. Смишљао је како да напакости Карађорђу. Покушао је да против њега нахушка јагњилског кнеза, па кнеза Николу, напослетку турског субашу, свима замерајући што дозвољавају да се хајдук весели на њихове очи. Кад виде да га не слушају одлучи да лично нападне и понизи Карађорђа. Играо је раздрагано уз Јелену. Поносит, лепо обучен, за главу виши од осталих момака, привлачио је пажњу посматрача.

Вукоје му приђе, узмахну штапом и удари га по рамену. Карађорђе се одмах пусти из кола, оде у шуму и врати се наоружан. Приђе јагњилском кнезу и рече:

– Збогом кнеже. Ја идем!

– Немој дете, куда хиташ? Ваљда си се наљутио на оног злобника? Остани и још мало поиграј

– Морам да идем. Зато опрости и благослови – замоли га Карађорђе и приђе Игуману.

– Благослови и ти оче игумане!

– Нећу синко, док не одиграш још једно коло, јер видим да си љут.

– Па кад велиш, оче игумане, ја ћу и одиграти.

– Е, кад си такав, нека те свуда срећа прати – рече игуман пружајући му руку.

Још једном прилетео је Карађорђе колу. Ухватио се до Јелене и заиграо, па су сви помислили да је заборавио на Вукојеву увреду. Али, у часу кад је у колу дошао до Вукоја, нагло се пусти, погледа га ледено и цикну:

– А ти тако, по души те пасјој!

С речима удружи ватру пиштоља. Кад су Турци притрчали, Карађорђа нигде у сабору не беше.

Догађај на јагњилском сабору, нагнао је Карађорђа да се одметне у хајдуке и замете траг пред Турцима.

Кнезу Николи умре жена, те он, наслућујући да Турци нешто смерају према његовој кући, реши се да Јелену склони код пашеноге и свастике у Јагњило. Међутим, Турци сазнадоше дан кад се кнез спремао на пут и поставише заседу. У тренутку кад су они свезали кнеза и повукли Јелену, из шуме искрсну Карађорђе. Поби Турке. Кнеза је одрешио и помогао му да одведе Јелену у Јагњило.

Због сукоба с Турцима ни кнез више није био сигуран код куће па се и сам са синовима одмете у хајдуке. Није био вешт хајдучији па у једном боју погибе са сва три сина.

Колико је Карађорђе после кнежеве смрти још хајдуковао не зна се тачно. Тек, некако је поново успео да затури траг пред Турцима и врати се сељачком животу. Дошао је к мајци и очуху на имање у Загорицу.

Поново је био близу Јелене. Често је нарочито због ње одлазио у Јагњило. Једном је затече на извору. Назва јој бога и затражи да пије. Кад се напио воде, упита је:

– Јелена, хоћеш ли да пођеш за мене?

– Што, Ђорђе, питаш мене? Ето ти старијих, па ако они дозволе ја хоћу!

– Кад ти хоћеш, шта имам кога питати – зграби је за руку и по тадашњем обичају, разби јој судове. Одведе је у Загорицу. Дошавши кући опали из кубуре и тако обавести село да је себи довео невесту. Кум му је био Милисав из Саранова.

Венчао се на месне покладе 1786. године у горовичкој цркви.

Припремио Д. Ч.

Илустровао: Брана Јовановић

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

ФРЕНК ХЕРБЕРТ

ОСВАЈАЧИ

Дуго и с муком се будио. Однекуд је допирала бука. Генерал Хенри А. Љуелин, крупни, проседи шеф Генералштаба, коначно је изронио из сна. Неко је викао пред вратима његове спаваће собе.

– Господине генерале, господине... – Његов ађутант.

– У реду, у реду, Воткинс. Будан сам.

Лупање је престало.

Устао је и погледао на осветљени бројчаник будилника. 2:25 изјутра.

– До ђавола, шта... – мумлао је генерал облачећи кућни мантил.

Воткинс је сав презнојен прво салутирао. – Господине генерале, председник сазива хитну седницу Кабинета – па све брже и брже. – Појавио се неидентификовани свемирски брод. Већи је од језера Ири, облеће Земљу и спрема се за напад!

– Шта овај лупета, – помислио је Генерал. – Утицај шунд стрипова...

– Господине – дахтао је Воткинс, – кола Беле куће чекају вас напољу.

– Спреми ми шољу кафе док се обучем, – промумлао је генерал.

Представници пет страних сила, сви чланови Кабинета, девет сенатора, четрнаест чланова Представничког дома, шефови Тајне службе ФБИ-а и свих војних снага већ су се окупили. Седница се одржавала у сали за конференције у атомском склоништу Беле куће – огромној просторији тапацираних зидова. Слике у дебелим рамовима опонашале су прозоре.

Генерал Љуелин сео је за масивни храстов сто преко пута председника. Жамор у сали је престао. Један од саветника устао је и укратко изложио ситуацију.

Један астроном са Универзитета у Чикагу приметио је брод синоћ око 20 часова. Приближио се из правца појаса Ориона. Астроном је алармирао друге опсерваторије, па се неко сетио да обавести и владу.

НА ВРАТИМА СВЕМИРСКОГ БРОДА КОЛОСАЛНИХ РАЗМЕРА ПОЈАВИЛА СУ СЕ ЧЕТИРИ БИЋА, САСВИМ ЉУДСКОГ ОБЛИЧЈА. ПРВИ СЕ ПРЕДСТАВИО КАО ЛУ МОГАСАИВИДИАНТУ, АМБАСАДОР КРОЛИЈЕ. ПРИСУТНИ АМЕРИЧКИ ГЕНЕРАЛ МУ ЈЕ ПОСТАВИО ЈЕДНО ПИТАЊЕ. ОДГОВОР ЈЕ САСВИМ ПРЕНЕРАЗИО ГЕНЕРАЛА.

Брод фантастичних димензија

Брод је дошао невероватном брзином и ушао је у једноипочасовну орбиту око Земље. У тренутку кад се одржавала седница, био је већ видљив и голим оком, налик на други Месец. Са Земље је процењено да су му димензије фантастичне – дужина 19 миља, ширина 12, облик јајолик. Спектралне анализе показале су да му је погон на водоничне јоне с примесама угљеника, вероватно из рефрактора. Улаз није запажао радар и није одговарао ни на један позив са Земље.

Мишљење већине: то је непријатељски брод у освајачком походу на Земљу.

Мишљење мањине: то је неки опрезан посетилац из свемира.

Два сата пошто је ушао у орбиту, брод је на Земљу упутио летелицу-извиђача, дугачку око 150 метара, која се устремила на Бостон иуграбила човека по имену Вилијам Р. Џонс из групе радника ноћне смене који су на улици чекали аутобус.

Неки из мањинске групе придружили су се већини. Председник је, међутим, и даље стављао вето на све предлоге да се брод нападне. Подршку су му давали и страни представници који су непрестано држали отворене везе са својим владама.

– Погледајте само колико је то чудовиште – рекао је председник. – Наши изгледи на успех, у сукобу са овим су попут мрава који праћком напада слона.

– Ова отмица је вероватно само вид њихове опрезности – рекао је председник Министарства иностраних послова. – Немамо доказа да врше вивисекцију над тим Џонсом из Бостона, како је неко овде рекао.

– Величина брода пориче миролубиве намере – рекао је генерал Љуелин. – У њему је сигурно смештена читава армија спремна на инвазију. Требало би да употребимо целокупно атомско наоружање којим располажемо...

Председник га је покретом руке ућуткао. Генерал Љуелин је се, промукао од убеђивања, са болом од ударања по столу. Шака га је болела.

У 8 ујутру, брод је послао још једног извиђача, дужег од 300 метара. У 8:18, надлетајући Вашингтон, брод се јавио аеродрому на савршеном енглеском језику и затражио дозволу за слетање. Преплашени контролор на торњу дао му је упутства да се удаљи док војска претходно не рашчисти целу област.

Одбор за дочек

Генерал Љуелин и неколико помоћника су изабрани да дочекају освајаче. Извиђачки брод се спустио на писту која се под његовом масом распукла. Врата су се отворила, степенице спустиле. Све у гробној тишини.

Укупно наоружање, којима су располагале војне снаге, било је у стању потпуне приправности. Аеродром су надлетале ескадриле млазњака. Високо изнад њих кружио је усамљени бомбардер у чијем се трупу налазила БОМБА. Чекали су само да генерал да знак.

Нешто се у сенци унутар брода покренуло. На вратима су се појавила четири бића, сасвим људског обличја. Били су обучени у пругасте панталоне, фрак, цилиндре. У рукама су носили пословне ташне. Сишли су низ рампу.

Генерал Љуелин и сарадници су се приближили. „Изгледају као наше бирократе", помислио је генерал.

Црнокоси, уског лица, први је проговорио.

– Имам част да се представим као амбасадор Кролије, Лу Могасаивидианту – говорио је енглески без грешке. – Изволите моје акредитиве.

Генерал Љуелин прихватио је понуђене папире и одговорио:

– Ја сам генерал Хенри А. Љуелин – мало је застао, – представник Земље.

Кролијанац се поклонио.

– Могу ли да вам представим своје сараднике? – Окренуо се: – Аик Турготокикалапа, Мин Синобајатагурки и Вилијам Р. Џонс, донедавно из Бостона, Земља.

Генерал је препознао човека чија је слика преплавила сва јутарња издања новина. „Ево нашег првог соларног квислинга" помислио је.

– Жао ми је што смо слетели са закашњењем – наставио је амбасадор Кролије. – Понекад је потребан веома дуг период времена између прелиминарне и секундарне фазе колонијалног програма.

Грешка колонијалног бироа

„Колонијални програм!", помислио је генерал. Једва се уздржао да не да знак. Али, амбасадор је мирно наставио:

– Закашњење у слетању је била неопходна опрезност с наше стране. Када протекне овако дуг период времена, наши подаци понекад постану застарели. Потребно нам је било време да испитамо узорак, да разговарамо са г. Џонсом, да обновимо своју евиденцију. – Поново се поклонио са савршеном учтивошћу.

Генерал Љуелин је био збуњен. Узорак... подаци... Дубоко је уздахнуо. Свестан бремена историје на својим плећима, рекао је:

– Морамо да вам поставимо једно питање, г. амбасадоре. Да ли долазите као пријатељи или као освајачи?

Очи Кролијанца су се у чуду разрогачиле. Окренуо се ка земљанину Џонсу.

– Управо сам нешто овако и могао да очекујем, господине Џонс. – Стиснуо је усне – тај Колонијални биро! Неефикасан, спор, трапав!

Генерал се намрштио.

– Не схватам...

– Наравно да не схватате – рекао је амбасадор. – А да је наш Колонијални биро пратио ствари... – Замахнуо је руком. – Погледајте људе око себе, господине!

Генерал је прво погледао људе који су стајали иза амбасадора. Очигледно људи. Затим је погледао војнике иза себе, па затим уплашена лица грађана окупљених иза ограде аеродрома. Генерал је слегао раменима и поново се обратио Кролијанцу.

– Становници Земље чекају ваш одговор на моје питање. Да ли долазите као пријатељи или као освајачи?

Амбасадор је уздахнуо.

– Нема одговора на ваше питање, господине. Сигурно вам је јасно да смо иста врста.

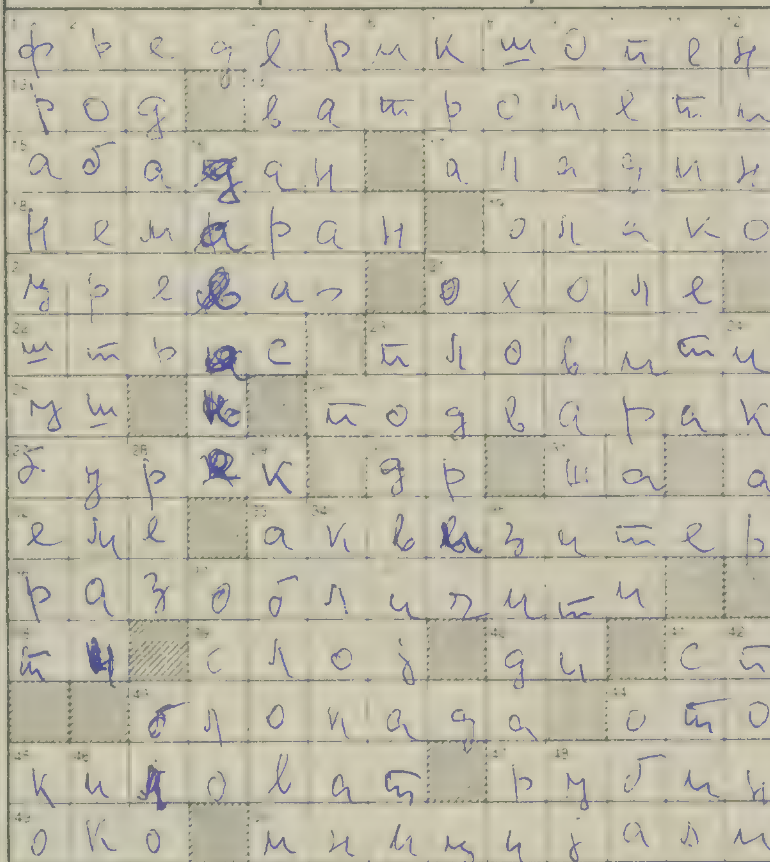
Генерал је чекао.

– Треба да вам је јасно – рекао је Кролијанац, – да смо већ освојили Земљу... пре скоро седам хиљада година.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ТРИ ПОЗНАТА КОМПОЗИТОРА – РОМАНТИЧАРА

ВОДОРАВНО: 1) име и презиме пољског композитора и пијанисте (1809. или 1810–1849), аутора балада, полонеза, етида, и три сонате од којих Друга, оп. 35 у б-молу, садржи познати посмртни марш (слика 1), 13) родбина, сродство, 14) илуминација (мн.), 15) град и лука у Ирану, 17) личност из приче о чаробној лампи, 18) аљкав, 19) на лак начин, 20) продавац црева, 21) надмене, горде, 22) имитација брилијанта, 23) бродити, 25) врста паразита, ваш, 26) врста јела од купуса, 27) пита с месом (тур.), 30) комедија Бранислава Нушића, 31) осмо и прво слово ћирилице, 32) француска филмска глумица, Анук, 33) сакупљач огласа, претплатника, 36) разоткрити, раскринкати, 38) аутомобилска ознака за Тунис, 39) наслага, 40) енглеска певачица, Кики, 41) аутомобилска ознака за Славонску Пожегу, 43) опкољеност града, опсада, 44) наш књижевник, Бихаљи Мерин, 45) јединица електричног напона, 47) драги камен варијетет корунда, 49) орган чула вида, 50) почетна слова имена и презимена.

УСПРАВНО: 1) име и презиме аустријског композитора (1797-1828) једног од главних представника музичког романтизма, аутора неколико стотина соло-песама од којих се истичу „Лепа млинарица", „Зимско путовање", „Лабудова песма"; компоновао је и опере, оперете, сценску музику, симфоније, камерну музику (слика 2), 2) име и презиме немачког композитора, једног од најзначајнијих представника романтизма (1810-1856), аутора соло-песама од којих се истичу „Песникова љубав" и Љубав и живот жене"; компоновао је и клавирске композиције, концерте за клавир, за виолончело и оркестар, симфоније, камерну музику (слика 3), 3) врста холандског сира из града Едема, 4) име и презиме наше филмске глумице и писца, 5) видар рана, 6) иницијали сплитског композитора („Мала Флорами"), 7) превлака на Малаки, 8) совјетски књижевник, Михаил („Узорана ледина"), 9) потценити, 10) притискивати педале, 11) налепница, 12) мушко име, 16) издатак, 21) амерички филмски редитељ, Роберт, 23) засукивати, 24) први митски летач, 28) оштрица ножа, 29) боксерски клуб из Светозарева, 34) врста торбара, кенгур, 35) грађевински радници, 37) главни град Норвешке, 41) обележје, облик рада, 42) мали шкотски коњ, 43) породица из позоришног комада Љубинке Бобић, 44) и један и други, 45) аутомобилска ознака за Котор, 46) иницијали књижевника Крилова, 48) врста речне рибе.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

СЛИШКОВИЋ

ВЕСТИ ИЗ *ДРУГЕ* РУКЕ

ОСВЕТА БОГА КИШЕ ТЛАЛОКА

Пре стотинак година у исушеном кориту једне речице у покрајини Коатлинчан пронађена је огромна камена статуа Тлалока, за мексичке Индијанце он је бог кише и плодности. Резано из једног комада камено божанство је високо 7.5 метара, широко у пречнику 4 метра, а тешко 167 тона. Некада су млади Коатлинчани крај статуе заказивали састанке. О томе сведоче многобројни урезани иницијали, а старији житељи долазили су да се поклоне Тлалоку кад би им додијала киша.

До данас се сачувала легенда по којој кип никако не треба померати јер ће иначе грунути велика киша, настаће потоп. Године 1964. мексичка влада је, штитећи националне споменике, донела одлуку да камено божанство превезе у град Мексико. И поред тога што је месно становништво бурно протестовало, ломило кранове и секло ужад, радници су најзад утоварили кип у камион са 72 точка и кренули према главном граду Мексика.

Шеснаестог априла 1964. камени Тлалок је, праћен огромном поворком Индијанаца, стигао у престоницу земље. Свечано је постављен пред зграду Националног музеја за антропологију. Тога дана се догодило и ОНО: линула је таква киша да је у једном јединому дану пало 40 милиметара воде што је овде рекорд за последњих 100 година.

Научници су били збуњени, тврдили да је реч о хиру природе, случајној подударности коју допушта теорија вероватноће.

Само су се Коатлинчани злурадо смешили – они су од почетка знали како ће се све то завршити. ■

Илустровао Зоран Јовановић

10×10 ИЛИ ПРОНАЂИТЕ ГРЕШКУ

МОЗАК НА ОДСУСТВУ

Ове реченице ће добити своје право значење ако у свакој измените само по једно слово.

1. Другарица Гоца би ишла на одмор од десетог, јер је тада њен мозак на одсуству.

2. Често се чује питање: могу ли на нашим универзитетима да предају странци и коњи?

3. Данас се у раднике упумпава ваздух под притиском, што знатно побољшава радни учинак.

4. Цариницима је сумњив сваки човек који има мало дебљу ташту.

5. Нови континент је назван Аустралија, што на латинском значи „ружна земља".

6. Изненађен, врабац је јурнуо и просто смрвио несрећног човека који му се нашао на путу.

7. Да, жена ме је напустила, али о томе и о другим пријатним стварима сада не бих говорио.

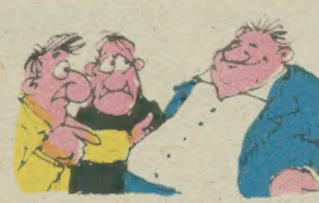

8. После првог чина многи гледаоци ће желети да нешто запале, да поруше, и треба им то омогућити.

9. Директор фабрике каже да ће овај посао лако остварити ако буде имао довољно дуге рогове.

10. Међу омладинским руководиоцима издвојио се један друг који има утицаја у јавности и који је сваке године све шири.

РЕШЕЊА: 1. момак, 2. који, 3. руднике, 4. ташну, 5. јужна, 6. вранац, 7. приватним, 8. попуше, 9. рокове, 10. круг.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

НАРОДЕ, ЗАР ТАКО?!

Вест су недавно донеле неке новине: човек Марин Радуљ, однедавно и власник Ордена рада са златним венцем за нарочите заслуге и постигнуте резултате од значаја за напредак земље, седи пред кућом у селу Козарице на Мљету скрхан болом. Сам. Нико од мештана да дође, утеши га или, бар, седне поред њега да заједно ћуте.

Причу, друкчију, о Марину Радуљу објавили смо 19. јула у броју 1751 под насловом „Народе, пробио сам брдо!" У борби за живот, парче водоплавне земље, човек је сам, голим рукама, пробио канал кроз брдо. Радозналци му се углавном подсмевали, куда ће човек против природе. Он је тада стиснуо зубе и обећао им гозбу кад вода из мочваре покуља у море. Била је гозба, мало ко је изостао.

Није се ту зауставио човек Марин Радуљ, одлучио да преостали део мочваре претвори у узгајалиште риба. Уз пут је направио друм до старе куће и с једне стране засадио лаванду и рузмарин, с друге бор. Ископао је осам великих базена, девет му је остало и предвиђања да ће моћи да испоручује око 15 вагона квалитетне рибе. Живот некад убоге сиротиње, уз велики рад, све је више сличио бајци. И онда...

Недавно се човек Марин Радуљ вратио после гашења пожара у оближњем месту и затекао породицу у плачу: неко је преко ноћи одсекао уши њиховим магарцима. Злочинац, засад, непознат. Само је послао поруку да је то сечење ушију тек почетак и опомена. Људска завист и злоба су насрнули из потаје. И то на магареће уши. Можда да се даље чује?! На жалост, глас да је неко заузео место у магарећој клупи још није стигао.

БИРОКРАТА СА ЗЕЛЕНИМ СТОЛОМ

Често чујемо реч бирократа: шта то, заправо, значи?

ДУШАН
Ужичка Пожега

Благо теби, Душане, ти си још млад, ти само слушаш реч бирократа, ти још не знаш шта је то; нама, који са таквим људима свакодневно имамо посла, много је теже.

Бирократ(а) је чиновник, у погрдном смислу. Строг, крут и надмен. Особина – по мишљењу те исте особине – око које се врти свет. Чврсто је прирастао за канцеларијски сто; добро пази да му не падне чиновничка круна са главе. Испуњавање форми, за њега, много је важније од суштинских питања. Обожавање титула и чинова (каријеризам) такође је одлика бирократе; као и формално писмено општење које постаје само себи сврха; даље бездушан однос према људима и људским проблемима. Круто се држи прописа, често на штету посла (често, на своју корист).

Француска реч bureau првобитно је означавала зелену чоху на канцеларијском столу а затим уопште канцеларију или уред, а грчка реч kratein значи – владати.

Ево једне анегдоте о бирократи:

Сара Барнар боравила је у Москви. У намери да отпутује у једно место у унутрашњости, пође у полицијску установу да тражи одговарајућу дозволу. Чиновник је од ње затражио писану молбу. Сара је није имала код себе, па јој чиновник позајми хартију, перо и мастило; издиктирао јој је и садржину молбе. Најзад је молба била потписана и запечаћена у коверту.

„Сада – рече чиновник – треба молбу само још доставити".

– Коме? – упита Сара.

– Коме? Зна се, мени! – зачуђено одговори чиновник.

Сара му преда коверат, чиновник га отвори, пажљиво прочита садржај молбе и рече:

– Госпођо, прочитао сам Вашу молбу, али Вам, на жалост, не могу удовољити.

МИРИШЉАВА ЛОПТА

Перем руке пре јела, после јела, пре школе, у школи, после школе, после играња... И тако, сапун ми се нађе у руци бар десет пута дневно, а о његовом пореклу не знам ништа. Напиши ми ти, Забавниче.

МИЛАН ВУЈАДИНОВИЋ
М. Тита 22
17510 Владичин Хан

Одмах да ти кажемо да сапун који се користио у прошлим вековима није имао много заједничког са овим који ми данас употребљавамо. Египћани су, на пример, у воду за прање стављали соду (натријумкарбонат). Још у давна времена – како каже римски писац Плиније – стари Германи и Гали знали су да праве сапун од козије масти и пепела дрвета, али њиме се нису служили за умивање и прање већ за бојење косе. Као и стари Римљани, сигурно су и Гали за прање употребљавали корен биљке сапунике који се кувао у води и давао пену. Нордијски народи, опет, правили су свој сапун од животињске масти и поташе.

Као што видиш, још смо далеко од сапуна сличног данашњем (прави се кувањем масти и уља са одговарајућом базом, на пример каменом содом). Он је настао у Енглеској и то у 14. веку. Остраљани су њим прали рубље, а за личну тоалету више су користили разне миришљаве водице.

Златно доба за сапун и његову ширу употребу је 18. век. Све траженији постају миришљави сапуни у облику лопте. Њима су приписивана и лековита својства за разне болести као што су кожне,

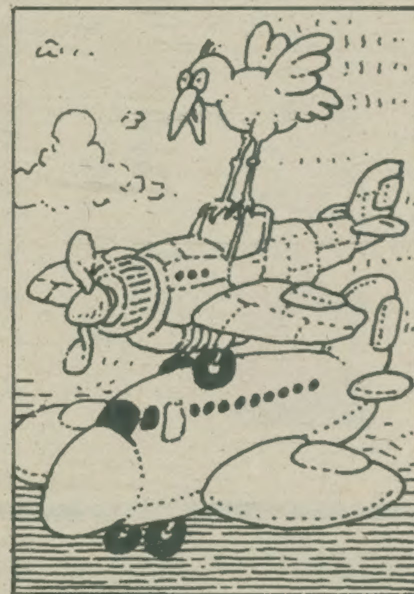
кијавица и многе друге. Најпознатија фабрика сапуна у то време била је у Енглеској, власништво породице Пиерз. Ендрју Пиерз је 1789. на тржиште избацио и провидни сапун, а ова фирма била је и међу првима која је увела и нов начин рекламирања свог производа.

Производња сапуна све више се шири па је тако на великој изложби у Лондону 1851. године чак 727 фирми представило своје сапуне, а половина произвођача била је из Енглеске.

МУЗЕЈ НА АЕРОДРОМУ

Где се у Београду налази Музеј југословенског ваздухопловства и када је отворен за посетиоце?

МАРКО МАТИЈАШ
Булевар Лењина 69/11
18000 Ниш

Музеј југословенског ваздухопловства, у којем је приказан настанак и развој наше цивилне и ратне авијације, налази се на Аеродрому „Београд" у Сурчину. Међутим, музеј је још у изградњи и није отворен за посетиоце, осим за лица којима је посета потребна ради стручног или научног рада. Како су нам рекли у Команди ратног ваздухопловства и противваздушне одбране, требало би да овај музеј буде довршен, и отворен, вероватно следеће године. Иначе, сва обавештења могу да се добију у Музеју југословенског ваздухопловства, 11181 Аеродром „Београд", п. ф. 16, тел. 670–992, или у Музеју ЈВ, Ул Виктора Бубња 5, 11080 Земун, тел. 219–032, локал 2641.

ПИСАЦ ДЕФО ПОСТАЈЕ – ДЕПО

Ми о исправкама у квизу по други пут и то из броја 1758.

Као да је наша сада већ стална рубрика 10 × 10 или пронађите грешке дала идеју словослагачу да се поигра с именом познатог енглеског писца Данијела Дефоа. Он је, тако, у нашој верзији постао спремиште трамваја или – депо, мада није ни у каквој вези с нашим песником Мићом Данојлићем и његовом збирком песама „Како спавају трамваји".

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Биљана Балова, Ул. „Димитрија Чупески", згр. 76-II-ст. 15, насеље Драчево, 91000 Скопје – има 10 година, сакупља значке и салвете.

Елеонора Бошњак, Западни Виногради 248/к, 24000 Суботица – има 13 година, воли плес, музику, спорт и филмове.

Валентина Масловна, Ул „Лазар Андонов" бр. 62, 92300 Кочани – има 18 година, воли музику.

Гордана Ђукић, Рада Облачића 34, 21000 Нови Сад – има 11 година, воли спорт и музику, сакупља салвете, постере и маркице.

Мирела Станимиров, Димитрија Туцовића 65, 54000 Осијек – има 12 година, сакупља касете, плоче и папирнате луткице, воли музику.

Наташа Вељовић, 7. јула 58, 13500 Лозница – има 14 година, сакупља маркице, плоче и постере.

ДЕСЕТ НАЈВИШИХ

Волим планине и планинарење. Зато ми, молим те, наброј десет највиших планинских врхова.

АЛЕКСАНДАР ТОМИЋ
Бориса Кидрича 20
18300 Пирот

Ево листе „десет највиших". Сви ови планински врхови налазе се у Азији на висини од преко осам хиљада метара. Немој да те изненади ако у неким енциклопедијама нађеш различите податке. Тако, рецимо, у „Ларусу" стоји да је Еверест висок 8 882 метра, а у нашој „Просвети" 8 848 метара. Разлика од 34 метра за толике хиљаде метара заиста је занемарљива.

ВРХ	*ПЛАНИНА*	*ГДЕ СЕ НАЛАЗИ*	*ВИСИНА У МЕТРИМА*
Еверест	*Хималаји*	*Непал*	*8 848*
Годвин Остин	*Каракорум*	*Тибет*	*8 610*
Канчењунга	*Сингалила*	*Непал*	*8 585*
Лотсе	*Хималаји*	*Непал*	*8 501*
Макалу	*Хималаји*	*Непал*	*8 476*
Чо Оју	*Хималаји*	*Непал*	*8 194*
Даулагири	*Хималаји*	*Непал*	*8 171*
Нанга Парбат	*Хималаји*	*Индија*	*8 125*
Манаслу	*Хималаји*	*Непал*	*8 125*
Анапурна	*Хималаји*	*Непал*	*8 078*

ЗБОГ ТЕБЕ САМ ДОБИЈАЛА ПЛУСЕВЕ

Јављам ти се први пут иако „Забавник" читам од трећег разреда основне школе (пре тога сам читала „Микијев забавник"). Сада сам у трећем разреду средње школе и не верујем да ћу скоро престати с читањем свог најдражег листа.

Захвална сам Ти на знању које сам стекла читајући Те. Пуно си ми помогао за школу јер сам увек знала више и боље и због Тебе добијала многе плусеве.

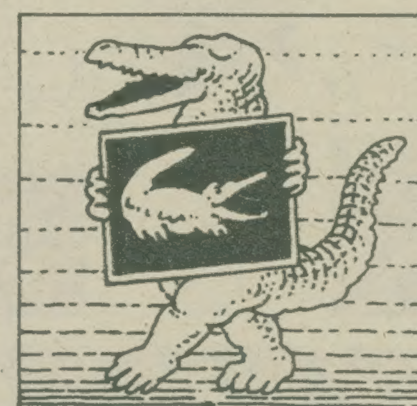
Ако Ти нешто значи, објави моје писмо.

ЂОСИЋ СНЕЖАНА
37230 Александровац

НАСМЕШЕНИ КРОКОДИЛ

Имам дивну Лакост мајицу. Занима ме зашто се на њој налази онај крокодилчић.

НАТАША КРСТИЋ
Бригаде браће Радића 10
41000 Загреб

Прича о крокодилу на твојој мајици почиње давне 1923. године када је Француз Рене Лакост, деветнаестогодишњи тенисер, отишао у Америку да би учествовао на Девис купу. Као награду за победу у мечу Рене је, у шали, од капитена своје репрезентације затражио торбу од крокодилске коже. Због ове анегдоте, али и због своје борбености и одлучности млади тенисер добио је надимак „крокодил". Поносан на своје ново „име" Рене је од штофа исекао малог крокодила и залепио га на џеп своје јакне за тенис. Онда се једног дана на игралишту појавио у памучној мајици са кратким рукавима. Тако је унео новину у тадашњу закопчану и уштогљену тениску моду.

Када је после неколико успешних победа Лакост напустио спортску каријеру бацио се на израду мајица тканих а ла пчелиње саће. Изгледале су баш као и ове данашње: кратак рукав, закопчавање на два дугмета, мека крагна и обавезно – крокодил. И све од 1929. године Лакост је непрестано у моди, а крокодил се не налази више само на тениским мајицама већ и на осталој спортској одећи и опреми. Насмешени крокодил одржао се читавих 56 година, али одржала се и висока цена одеће на којој се он појављује.

ВЕЧНО СЛАТКА ЖВАКА

Моја мама мрзи жваке, ја их, наравно, волим и по цео дан жваћем, али се питам када ће већ једном да измисле жваку која ће бити слатка док год је не бацим.

МАЈА МАЈСТОРОВИЋ
Београд

Биће, Мајо, да твоја мама ипак не мрзи толико жваке кад ти дозвољава да их жваћеш по читав дан. На вечно слатку жваку можда и нећеш морати да чекаш још тако дуго. Научници су већ добили вештачки шећер хернандулсин који има баш ону особину која жвакама недостаје – кад се њим нешто засладн, сладак укус се, тако тврде, не губи.

ДЛАЧИЦЕ ПРЕЧИСТАЧИ

Мој друг тврди да је здравије да се дише на нос него на уста. Ја мислим да је свеједно и да свако треба да дише како му је згодније. Шта ти кажеш?

МИОМИР ГЛИНТИЋ
Свилајнац

Твој друг је ипак у праву, Миомире. Нос је нека врста природног филтера. Пролазећи кроз њега ваздух се загрева пре него што доспе у ждрело, а бактерије и прашина задржавају се на пречистачима – длачицама.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Александар Бакочевић

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник"
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваідић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 100 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.104,00 динара, полугодишња 2.208,00 динара, годишња 4.416,00 динара
ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 2.208,00 динара, полугодишња 4.416,00 динара, годишња 8.832,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:
САД $ 32.–
СР НЕМАЧКА ДМ 91.–
ШВЕДСКА Шкр. 270.–
ФРАНЦУСКА Ффр. 278.–
ШВАЈЦАРСКА Шфр. 75.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Насловна страна:
БОСИЉКА КИЋЕВАЦ

WALT DISNEY
МИКИ

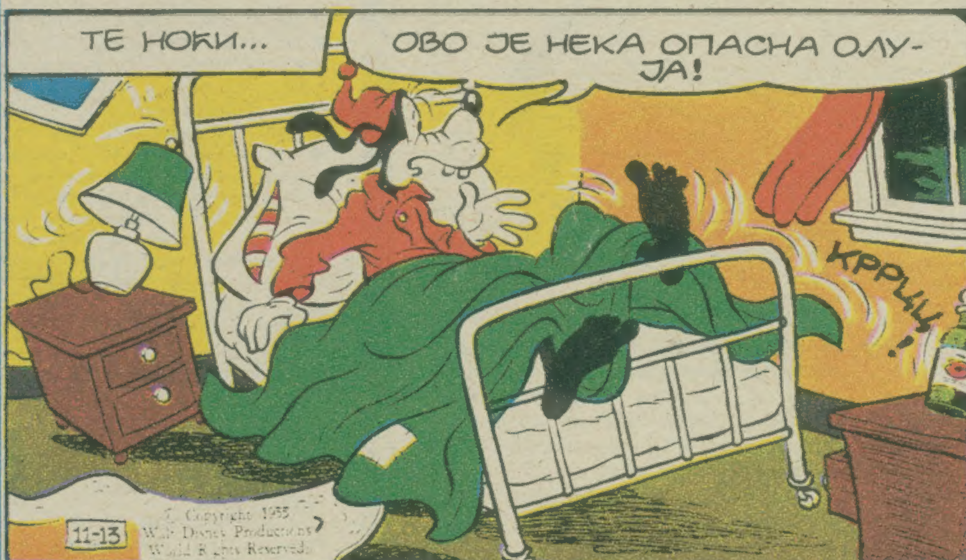

ОВО СЕ ЗОВЕ ПРАВА ОКТОБАРСКА КОШАВА!

УСКОРО ЋЕ ЧИТАВ ГРАД БИТИ ПУН ОПАЛОГ ЛИШЋА!

И БАШ ЗАТО ЈА НИСАМ ЗАСАДИО НИЈЕДНО ДРВО У ДВОРИШТУ!

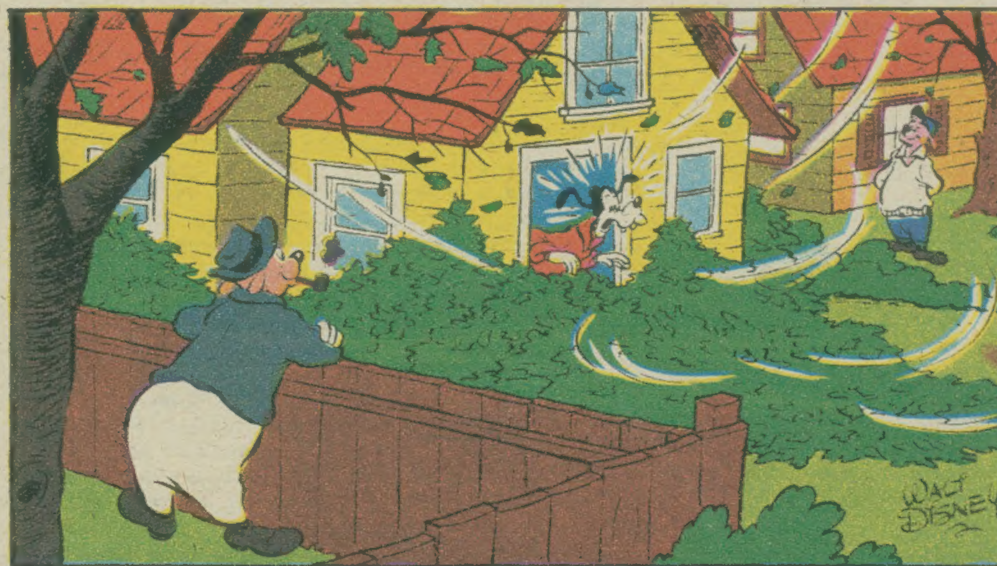

'БАР ДАН, КОМШИЈА! ВИ ОПЕТ СКУПЉАТЕ ЛИШЋЕ... Е, ПА КО ВАМ ЈЕ КРИВ...

УФ, АЛ' СЕ НАТУШТИЛО!

ТЕ НОЋИ...
ОВО ЈЕ НЕКА ОПАСНА ОЛУЈА!
КРРЦ!
11-13

СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА...
ЦЕО КОМШИЛУК ИМА ДАНАС ДА БУДЕ ЗАТРПАН ЛИШЋЕМ! БАШ САМ ЈА ПАМЕТАН!

ЧЕК', БАШ ДА ВИДИМ КАКО ИЗГЛЕДА...

WALT DISNEY